Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	06.06.2022
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	03.11.2022
Avaldamismärge:	RT I, 27.05.2022, 4

Atmosfääriõhu kaitse seadus[1]

Vastu võetud 15.06.2016
RT I, 05.07.2016, 1
jõustumine 01.01.2017

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
13.12.2016	RT I, 23.12.2016, 1	01.01.2017
19.06.2017	RT I, 03.07.2017, 4	13.07.2017, osaliselt 01.05.2018
19.06.2017	RT I, 03.07.2017, 5	13.07.2017, osaliselt 30.06.2019
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 3	03.01.2018
13.06.2018	RT I, 26.06.2018, 7	01.07.2018, osaliselt 01.01.2025
14.11.2018	RT I, 29.11.2018, 1	25.12.2018
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
05.12.2018	RT I, 22.12.2018, 1	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
22.10.2019	RT I, 05.11.2019, 2	15.11.2019, osaliselt 01.01.2021
04.12.2019	RT I, 21.12.2019, 1	01.01.2020
20.05.2020	RT I, 03.06.2020, 1	13.06.2020, osaliselt 01.01.2021 ja 01.07.2021
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 2	01.01.2021, asendatud sõna „Keskkonnainspektsioon” sõnaga „Keskkonnaamet” vastavas käändes.
15.10.2020	RT I, 30.10.2020, 1	31.10.2020
15.06.2021	RT I, 25.06.2021, 2	05.07.2021
13.10.2021	RT I, 22.10.2021, 3	01.11.2021
24.11.2021	RT I, 14.12.2021, 1	01.05.2022, osaliselt 15.12.2021
04.05.2022	RT I, 18.05.2022, 1	28.05.2022
11.05.2022	RT I, 27.05.2022, 1	06.06.2022

1. peatükk
Välisõhu kaitse

1. jagu
Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab:
1) välisõhu keemilise ja füüsikalise mõjutamise kohta esitatavad nõuded;
2) meetmed välisõhu kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks;
3) osoonikihi kaitsmise nõuded;
4) meetmed kliimamuutuste leevendamiseks ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks;
5) riikliku järelevalve korralduse käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle;
6) vastutuse käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmata jätmise eest.

§ 2. Haldusmenetluse seaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja toote nõuetele vastavuse seaduse kohaldamine
[RT I, 22.10.2021, 3- jõust. 01.11.2021]

(1) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud keskkonnaloa saasteainete väljutamiseks paiksest heiteallikast välisõhku (edaspidi *õhusaasteluba*) menetlusele kohaldatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse 5. peatükki, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Käesolevas seaduses sätestatule kohaldatakse toote nõuetele vastavuse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.
[RT I, 22.10.2021, 3- jõust. 01.11.2021]

§ 3. Atmosfääriõhk ja välisõhk

(1) Atmosfääriõhk koosneb troposfääri, stratosfääri ja mesosfääri õhukihist, mis ulatub kuni 100 kilomeetri kõrguseni maapinnast.

(2) Välisõhk on hooneväline troposfääriõhk, välja arvatud õhk töökeskkonnas.

§ 4. Saasteaine

Saasteaine käesoleva seaduse tähenduses on igasugune välisõhus olev aine või ainete segu, millel võib olla ebasoodne mõju inimese tervisele või keskkonnale.

§ 4[1]. Eriheide

Eriheide käesoleva seaduse tähenduses on välisõhku väljutatava saasteaine heitkogus tooraine või toodangu ühiku kohta.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 5. Välisõhu keemiline mõjutamine

Välisõhu keemiline mõjutamine on välisõhu koostise muutmine saasteaine õhku väljutamisega.

§ 6. Välisõhu füüsikaline mõjutamine

Välisõhu füüsikaline mõjutamine on välisõhu mõjutamine müraga ning infra- ja ultraheliga.

§ 7. Välisõhu saastamine

Välisõhu saastamine on välisõhu keemiline või füüsikaline mõjutamine nii, et see põhjustab keskkonnaohu või keskkonnariski.

§ 8. Ebasoodsad ilmastikutingimused

Ebasoodsad ilmastikutingimused on sellised meteoroloogilised tingimused, mis võivad omavahelises lühiajalises koostoimes põhjustada teatud piirkonna õhukvaliteedi halvenemist maapinnalähedases õhukihis.

§ 9. Õhukvaliteedi tase ja saasteaine sadestumise tase

(1) Õhukvaliteedi tase on saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus kindla ajavahemiku jooksul temperatuuril 293,15 kelvinit (K) ja atmosfäärirõhul 101,3 kilopaskalit (kPa) ning peenosakeste (PM_{10}) ja eriti peenete osakeste ($PM_{2,5}$) ja nendes sisalduva aine kogus mõõtmiste kuupäeval olnud tingimustel.

(2) Saasteaine sadestumise tase on välisõhust teatava aja jooksul pinnaühikule sadestunud saasteaine kogus, mis iseloomustab õhukvaliteedi taset.

§ 10. Õhukvaliteedi piirväärtus

(1) Õhukvaliteedi piirväärtus on saasteaine lubatav kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine lubatav kogus, mis on kehtestatud teaduslike andmete alusel ning mis nimetatud koguse ületamise korral tuleb saavutada kindlaksmääratud aja jooksul ja mida edaspidi ei tohi enam ületada. Piirväärtuse kehtestamise eesmärk on vältida, ennetada või vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele või keskkonnale.

(2) Kui saasteaine kohta on käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel lisaks õhukvaliteedi piirväärtusele kehtestatud piirväärtuse lubatud ületamise määr või ületamise lubatud kordade arv kalendriaastas, loetakse, et nendest kinnipidamise korral piirväärtust ületatud ei ole.

(3) Õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise korral eeldatakse olulise keskkonnahäiringu tekkimist.

§ 11. Õhukvaliteedi piirväärtuse lubatud ületamise määr

Õhukvaliteedi piirväärtuse lubatud ületamise määr on protsentides väljendatud osa õhukvaliteedi piirväärtusest, mille võrra käesolevas seaduses sätestatud tingimustel võib kehtestatud piirväärtust ajutiselt ületada.

§ 12. Õhukvaliteedi sihtväärtus

(1) Õhukvaliteedi sihtväärtus on saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine kogus, mis tuleb nimetatud koguse ületamise korral saavutada asjakohaste meetmetega, mis ei too kaasa ebaproportsionaalselt suuri kulutusi, kas kindlaksmääratud aja jooksul või võimalikult kiiresti ja mille eesmärk on parandada õhukvaliteeti ja vältida või vähendada ebasoodsat mõju inimese tervisele ja keskkonnale.

(2) Kui saasteaine kohta on käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel lisaks õhukvaliteedi sihtväärtusele kehtestatud sihtväärtuse ületamise lubatud kordade arv kalendriaastas, loetakse, et sellest kinnipidamise korral sihtväärtust ületatud ei ole.

§ 13. Õhukvaliteedi kriitiline tase

Õhukvaliteedi kriitiline tase on saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine kogus, mis on kehtestatud teaduslike andmete alusel ja mille ületamisel võib tõenäoliselt ilmneda vahetu oluline ebasoodne mõju ökosüsteemile või selle osale, välja arvatud inimesele.

§ 14. Õhukvaliteedi teavitamistase ja õhukvaliteedi kaugem eesmärk

(1) Õhukvaliteedi teavitamistase on õhukvaliteedi selline tase, mille ületamisel lühiajaline kokkupuude saastatud õhuga kujutab ohtu inimeste tervisele, eelkõige elanikkonna tundlike rühmade esindajate nagu laste, haigete, vanurite ja rasedate tervisele, ja millest alates vajatakse kohest asjakohast teavet kaitsemeetmete rakendamiseks.

(2) Õhukvaliteedi kaugem eesmärk on õhukvaliteedi tase, mis kehtestatakse inimeste tervise ja keskkonna tõhusaks kaitseks, ja mis tuleb saavutada pika aja jooksul, välja arvatud juhul, kui selle saavutamine ei ole proportsionaalsete meetmetega võimalik.

§ 15. Õhukvaliteedi häiretase

Õhukvaliteedi häiretase on õhukvaliteedi piirväärtusest kõrgem saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine kogus, mille ületamisel lühiajaline kokkupuude saastatud õhuga kujutab ohtu inimeste tervisele ja mille ületamise korral tuleb viivitamata rakendada kaitsemeetmeid.

§ 16. Keskmise kokkupuute näitaja ja selle vähendamise eesmärk

(1) Keskmise kokkupuute näitaja on linnakeskkonna taustapiirkondades tehtud mõõtmiste põhjal määratud ja elanikkonna kokkupuudet eriti peenete osakestega ($PM_{2,5}$) iseloomustav keskmine tase, mille põhjal arvutatakse riigi jaoks eriti peenete osakestega keskmise kokkupuute näitaja vähendamise eesmärk ja kohustuslikult saavutatav õhukvaliteedi tase.

(2) Eriti peenete osakestega keskmise kokkupuute näitaja vähendamise eesmärk on inimese tervisele olulise ebasoodsa mõju vähendamiseks käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud keskmise kokkupuute näitaja protsentuaalne vähendamine baasaasta suhtes, mis tuleb võimaluse korral saavutada sama sätte alusel kehtestatud ajaks ja mille saavutamiseks nähakse ette asjakohased meetmed, mis ei too kaasa ebaproportsionaalselt suuri kulutusi.

§ 17. Kohustuslikult saavutatav õhukvaliteedi tase

Kohustuslikult saavutatav õhukvaliteedi tase on keskmise kokkupuute näitaja põhjal määratud saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus, mille kehtestamise eesmärk on vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele.

§ 18. Linnakeskkonna taustapiirkond

Linnakeskkonna taustapiirkond on selline ala linnapiirkonnas, mille õhukvaliteedi tase iseloomustab linna elanikkonna üldist saasteainetega kokkupuute näitajat.

§ 19. Heiteallikas

(1) Heiteallikas on saasteaineid, müra, infra- või ultraheli välisõhku väljutav objekt.

(2) Heiteallikad liigitatakse heiteallika geomeetria põhjal punkt-, joon-, pind- ja ruumheiteallikateks.

(3) Heiteallikad liigitatakse heiteallika liikuvuse põhjal paikseteks ja liikuvateks:
1) paikne heiteallikas on püsiva asukohaga heiteallikas, kaasa arvatud teatud aja tagant teisaldatav heiteallikas, või ühel tootmisterritooriumil asuvate heiteallikate grupp;
2) liikuv heiteallikas on heiteallikas, mis väljutab liikumise ajal saasteaineid välisõhku.

(4) Heiteallikate liigitamisel tuleb võimaluse korral lähtuda standardist EVS 892 või muust samaväärsest rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardist.

§ 20. Äkkheide

(1) Tehnoloogiline äkkheide on käitise või seadme tehnoloogiliselt põhjendatud käivitamisel või seiskamisel välisõhku eralduv heide.

(2) Avariiline äkkheide on avarii, tehnilise rikke, lekke või planeerimata seiskamise korral välisõhku eralduv heide.

§ 21. Tootmisterritoorium

Tootmisterritoorium on käesoleva seaduse tähenduses käitise toimimiseks vajalik maa-ala, mis koosneb ühest või mitmest maaüksusest, kus paiknevad heiteallikad ja mida käitab üks või mitu käitajat.

§ 22. Maapinnalähedane õhukiht

Maapinnalähedane õhukiht ulatub õhukvaliteedi hindamisel kuni nelja meetri kõrguseni maapinnast või kõrguseni, kuhu avalikkusel on korrapärane juurdepääs või kus on püsiv asustus.

§ 23. Õhukvaliteedi piirkond

Õhukvaliteedi piirkond on õhusaastega kokku puutuva elanikkonna ja ökosüsteemide ruumilist ulatust arvestades moodustatud piirkond, kus korraldatakse õhukvaliteedi juhtimist ja hindamist.

2. jagu
Välisõhu kaitse põhimõtted ja põhikohustused

§ 24. Õhukvaliteedi taseme säilitamise põhimõte

Õhukvaliteedi piirkondades, kus õhukvaliteedi tase on madalam saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusest, tuleb säilitada parim võimalik välisõhu kvaliteet, mis on kooskõlas säästva arenguga.

§ 25. Meetmete rakendamise põhimõte õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtuste ületamise korral

Saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuste ületamise korral tuleb rakendada meetmeid, et viia õhukvaliteedi tase vastavusse õhukvaliteedi piir- või sihtväärtustega.

§ 26. Piirangud sellise tegevuse kavandamisel, mis võib tõenäoliselt põhjustada õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist

Sellise tegevuse kavandamisel, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist maapinnalähedases õhukihis, tuleb heiteallikate asukoha valikul vältida alasid, kus ebasoodsate ilmastikutingimuste korral on välisõhku väljutatud saasteaine hajumine loodus- või tehisoludest tingitud põhjustel takistatud.

§ 27. Saasteainete väljutamiskõrguse keeld

Keelatud on ehitada paikseid heiteallikaid, millest saasteained väljutatakse välisõhku kõrgemal kui 250 meetrit maapinnast.

§ 28. Heiteallika valdaja kohustused tegevuse korral, mis võib tõenäoliselt põhjustada õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist maapinnalähedases õhukihis

Tegevuse korral, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist maapinnalähedases õhukihis, on heiteallika valdaja kohustatud rakendama täiendavaid meetmeid saasteaine välisõhku väljutamise vähendamiseks.

§ 29. Paikse heiteallika käitaja kohustused

(1) Paikse heiteallika käitaja peab kasutama parimat võimalikku tehnikat, energiasäästlikku tehnoloogiat ja püüdeseadmeid saasteainete heitkoguste vähendamiseks niivõrd, kuivõrd seda saab mõistlikult eeldada tehtavaid kulutusi ja saastamisega tekkida võivat ebasoodsat mõju arvestades.

(2) Kui õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba nõuab saasteainete püüdmist või see on kavandatud ehitusprojektis, on paikse heiteallika käitamine püüdeseadmeta või rikkis püüdeseadmega keelatud, välja arvatud käesolevas seaduses või tööstusheite seaduses ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud tingimustel.

2. peatükk
Õhukvaliteedi juhtimine ja avalikkuse teavitamine õhukvaliteedist

1. jagu
Õhukvaliteedi hindamine ja juhtimine

§ 30. Õhukvaliteedi juhtimine ja hindamine

(1) Õhukvaliteedi juhtimine on õhukvaliteedi hindamise alusel meetmete kavandamine ja rakendamine õhukvaliteedi parandamiseks. Õhukvaliteedi parandamiseks rakendatakse heite piiramist, saasteaine hajumistingimuste parandamist, saasteaine leviku takistamist või muid asjakohaseid meetmeid.

(2) Õhukvaliteedi juhtimist, sealhulgas õhukvaliteedi hindamist, korraldab Keskkonnaministeerium.

(3) Õhukvaliteedi hindamine on õhukvaliteedi taseme mõõtmine, sealhulgas seire, arvutuslik hindamine, hinnanguline määramine ja prognoosimine.

(4) Õhukvaliteeti ei hinnata õhukvaliteedi piirkonna kohas, kuhu avalikkusel puudub juurdepääs ja kus ei ole püsivat asustust, ning töökeskkonnas, kus kehtivad töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad nõuded.

(5) Käesolevas seaduses sätestatud õhukvaliteedi hindamiseks võib Keskkonnaministeerium halduskoostöö seaduses sätestatud korras sõlmida halduslepingu riigi omandis oleva äriühinguga, kelle põhitegevus on keskkonnauuringute läbiviimine. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.
[RT I, 22.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(6) Õhukvaliteedi hindamiseks kasutatakse:
1) andmeid välisõhu saastamisega seotud heiteallikate ja heite kohta;
2) välisõhu seire ja arvutusliku hindamise käigus saadud õhukvaliteedi andmeid.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 31. Õhukvaliteedi hindamise andmekogu
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 32. Õhukvaliteedi hindamisel kasutatavad näitajad

Õhukvaliteedi hindamisel võetakse arvesse järgmisi näitajaid:
1) saasteaine ebasoodsa mõju võimalikkust, saasteaine ohtlikkust kemikaaliseaduse tähenduses, saasteainete esinemissagedust välisõhus ning eriti nende saasteainete toimet, millel on pöördumatu mõju inimese tervisele ja keskkonnale tervikuna;
2) õhukvaliteedi taset;
3) õhukvaliteedi taseme muutumisega kaasnevaid muutusi keskkonnas, mis võivad kaasa tuua ohtlikumate saasteainete tekke;
4) saasteaine püsivust keskkonnas, kui saasteaine ei ole bioloogiliselt lagundatav ja võib inimorganismis või keskkonnas akumuleeruda.

§ 33. Õhukvaliteedi juhtimisel ja hindamisel arvestatavad saasteained

(1) Õhukvaliteeti juhitakse ja hinnatakse järgmiste saasteainete suhtes:
1) kõik väävliühendid väljendatuna vääveldioksiidina (SO_2), sealhulgas vääveltrioksiid (SO_3), väävelhape (H_2SO_4) ja taandatud väävliühendid, nagu vesiniksulfiid (H_2S), merkaptaanid ja dimetüülsulfiidid;
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

2) lämmastikdioksiid (NO_2) ja lämmastikoksiidid (NO_x), milleks on lämmastikoksiidi ja lämmastikdioksiidi sisalduse summa ($NO + NO_2$) ümberarvutatuna lämmastikdioksiidiks;
3) peenosakesed (PM_{10});
4) eriti peened osakesed ($PM_{2,5}$);
5) plii (Pb);
6) osoon (O_3);
7) benseen (C_6H_6);
8) süsinikoksiid (CO);
9) benso(a)püreen (B(a)P) kui polütsükliliste aromaatsete süsivesinike (PAH) indikaator;
10) kaadmium (Cd);
11) arseen (As);
12) nikkel (Ni);
13) elavhõbe (Hg).

(2) Peenosakesed (PM_{10}) on käesoleva seaduse tähenduses osakesed, mis standardi EVS-EN 12341 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohasel proovivõtmisel ja mõõtmisel 50 protsendil juhtudest läbivad kümne mikromeetri suuruse aerodünaamilise diameetriga mõõduselektiivse ava.

(3) Eriti peened osakesed ($PM_{2,5}$) on käesoleva seaduse tähenduses osakesed, mis standardi EVS-EN 12341 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohasel proovivõtmisel ja mõõtmisel 50 protsendil juhtudest läbivad 2,5 mikromeetri suuruse aerodünaamilise diameetriga mõõduselektiivse ava.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(4) Polütsüklilised aromaatsed süsivesinikud käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 9 tähenduses on orgaanilised ühendid, mis koosnevad vähemalt kahest konjugeeritud, ainult süsinikku ja vesinikku sisaldavast aromaatsest tuumast.

(5) Õhukvaliteedi hindamisel ja juhtimisel tuleb arvestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata saasteainega, mille sisaldus võib tõenäoliselt ületada saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtust.

1. jaotis
Õhukvaliteedi taseme hindamine

§ 34. Õhukvaliteedi taseme mõõtmine

(1) Õhukvaliteedi taseme mõõtmine on välisõhust proovi võtmine ja selle analüüsimine, mida teeb pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Õhukvaliteedi taseme mõõtmine toimub paiksete või indikaatormõõtmiste teel.

§ 35. Paiksed mõõtmised

Paikseid mõõtmisi teostatakse kindlaksmääratud kohas kas pidevalt või pisteliste proovivõtmiste korras, et teha kindlaks õhukvaliteedi tase vastavalt käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud asjakohastele nõuetele.

§ 36. Indikaatormõõtmised

Indikaatormõõtmised on ebaregulaarsed ühekordsed mõõtmised, mis vastavad vähem rangetele nõuetele kui paiksed mõõtmised.

§ 37. Pidevseire

Pidevseiret teostatakse paikse mõõteseadmete süsteemiga saasteainete sisalduse määramiseks heiteallikast väljuvates gaasides või välisõhus. Pidevseire mõõtmistulemused registreeritakse reaalajas automaatselt.

§ 38. Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine ja hinnanguline määramine

(1) Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine on heiteallikate parameetrite ja meteoroloogiliste andmete põhjal saasteaine sisalduse määramine maapinnalähedases õhukihis, kasutades käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud arvutuslikke hindamismeetodeid ja arvutusmudeleid.

(2) Õhukvaliteedi taseme hinnanguline määramine on maapinnalähedases õhukihis saasteainete sisalduse hindamine, võttes arvesse kõiki asjakohaseid õhukvaliteedi andmeid ja tegureid, mis võivad õhukvaliteedile mõju avaldada.

(3) Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine ja hinnanguline määramine toimub õhukvaliteedi piirkonnas paiknevaid heiteallikaid, kasutatavat tooret ja tehnoloogiat, välisõhku väljutatavaid gaase, neis sisalduvaid saasteaineid ning nende heitkoguseid iseloomustava teabe alusel.

§ 39. Vajalike algandmete ja kasutatavate metoodikate avalikustamine

Õhukvaliteedi arvutuslikuks hindamiseks ja hinnanguliseks määramiseks vajalikud algandmed ning kasutatavad metoodikad teeb Keskkonnaministeerium kättesaadavaks oma veebilehel.

§ 40. Õhukvaliteedi taseme prognoosimine

Õhukvaliteedi taseme prognoosimiseks kasutatakse käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud arvutusmudelit, kus meteoroloogilisteks lähteandmeteks on prognoositud meteoroloogilised andmed.

§ 41. Õhukvaliteedi hindamispiirid

(1) Õhukvaliteedi taset hinnatakse, arvestades saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi ülemisi ja alumisi hindamispiire, mida väljendatakse protsentides õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusest.

(2) Kui õhukvaliteedi tase ületab saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi ülemist hindamispiiri, tuleb õhukvaliteedi hindamiseks kasutada paikseid mõõtmisi. Õhukvaliteedi taseme ruumilise jagunemise kohta piisava teabe saamiseks võib paikseid mõõtmisi täiendada arvutuslike hindamismeetodite või indikaatormõõtmistega.

(3) Kui õhukvaliteedi tase on madalam kui saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi ülemine hindamispiir ja kõrgem kui alumine hindamispiir, võib õhukvaliteedi hindamiseks kombineerida paikseid mõõtmisi arvutuslike hindamismeetoditega või indikaatormõõtmistega või kombineerida indikaatormõõtmisi arvutuslike hindamismeetoditega.

(4) Kui õhukvaliteedi tase on madalam kui saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi alumine hindamispiir, võib õhukvaliteedi hindamiseks kasutada arvutuslikku hindamist või hinnangulist määramist või mõlemat.

§ 42. Õhukvaliteedi ülemise ja alumise hindamispiiri ületamise kindlakstegemine

(1) Kui käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteaine kohta on piisavalt õhukvaliteedi taseme mõõtmise andmeid, mis on saadud vastavalt käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud nõuetele, tehakse saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi ülemise ja alumise hindamispiiri ületamine kindlaks eelneva viie aasta saasteaine mõõdetud sisalduse alusel. Hindamispiir loetakse ületatuks, kui eelneva viie aasta jooksul on seda ületatud vähemalt kolmel eri aastal.

(2) Kui õhukvaliteedi taseme mõõtmise andmed on olemas lühema ajavahemiku kohta kui hindamisele eelnenud viis aastat, võib saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi ülemise ja alumise hindamispiiri ületamise kindlakstegemiseks kombineerida tulemusi, mis on saadud oletatavalt kõrgeimat õhukvaliteedi taset iseloomustavatest kohtadest ühe ja sama aasta indikaatormõõtmistest ning riiklikust heiteinventuurist ja arvutuslikest hindamistest.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 43. Õhukvaliteedi hindamise kord

(1) Õhukvaliteedi hindamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrusega sätestatakse:
1) välisõhus saasteainete sisalduse määramiseks kasutatavate mõõtemeetodite, sealhulgas proovivõtu ja mõõtmise meetodite ning saasteaine analüüsi meetodite loetelu saasteainete kaupa;
2) välisõhu proovide võtmise ja analüüsimise kohta esitatavad nõuded;
3) paiksete mõõtmiste proovivõtukohtade paiknemise kriteeriumid, mõõtmiste tüüp, määratavad parameetrid, proovivõtukohtade miinimumarv õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus ja proovivõtu sagedus;
4) õhukvaliteedi taseme arvutuslikuks hindamiseks kasutatavate arvutuslike hindamismeetodite ja arvutusmudelite loetelu.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud proovivõtukohtade kindlaksmääramisel võetakse arvesse heiteallika liiki õhukvaliteedi piirkonnas.

(4) Ebasoodsad ilmastikutingimused määratakse heiteallika või heiteallikate rühma jaoks, kasutades arvutuslikke hindamismeetodeid.

2. jaotis
Õhukvaliteedi juhtimine õhukvaliteedi piirkondades ja linnastutes

§ 44. Õhukvaliteedi juhtimine õhukvaliteedi piirkondades ja linnastutes

(1) Riigi territoorium jaguneb õhukvaliteedi taseme järgi õhukvaliteedi piirkondadeks ja linnastuteks.

(2) Õhukvaliteeti juhitakse ja hinnatakse kõigis õhukvaliteedi piirkondades ja linnastutes kõikide käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteainete suhtes ning vajaduse korral ka muude saasteainete suhtes.

(3) Linnastu käesoleva seaduse tähenduses on piirkond, kus elanike arv on üle 250 000, või piirkond, kus elanike arv on 250 000 või vähem, võttes arvesse asustustihedust ruutkilomeetri kohta.

(4) Riigi territooriumi jaotuse õhukvaliteedi piirkondadeks ja linnastuteks õhukvaliteedi taseme järgi ning linnastute määratlemiseks vajaliku asustustiheduse ruutkilomeetri kohta kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(5) Õhukvaliteedi piirkondade jaotust, lähtudes õhukvaliteedi hindamispiiridest, ajakohastatakse vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui iga viie aasta järel.

§ 45. Teede talvise libeduse tõrjega seotud õhukvaliteedi piirväärtuse ületamine

Riigi territooriumi jaotamisel õhukvaliteedi piirkondadeks võib valdkonna eest vastutav minister määrata piirkonnad, kus peenosakeste kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtust võib ületada pärast talvist teede libedusetõrjet välisõhku väljutatavate peenosakeste tõttu, kui õhukvaliteedi parandamiseks on võetud kasutusele asjakohased meetmed.

§ 46. Looduslikest allikatest pärinevate saasteainetega seotud õhukvaliteedi piirväärtuse ületamine

Looduslikest allikatest pärinevad saasteained on saasteained, mille paiskumine välisõhku ei ole tingitud otseselt ega kaudselt inimtegevusest, vaid need pärinevad looduslikest protsessidest nagu vulkaanipursked, seismilised ja geotermilised nähtused, loodusmaastike põlengud, tugevad tuuled, mereveepritsmed või kuivadelt aladelt pärinevad välisõhku sattunud ja edasikandunud looduslikud osakesed.

§ 47. Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtuste, õhukvaliteedi muude piirnormide ning õhukvaliteedi hindamispiiride kehtestamine

(1) Arvestades käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteainete mõju elanikkonnale ja keskkonnale, kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega:
1) õhukvaliteedi piirväärtused;
2) õhukvaliteedi piirväärtuse lubatud ületamise määra;
3) õhukvaliteedi sihtväärtused;
4) õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtuse ületamise lubatud kordade arvu kalendriaastas;
5) õhukvaliteedi kriitilise taseme;
6) õhukvaliteedi häiretaseme;
7) õhukvaliteedi teavitamistaseme ja kaugema eesmärgi;
8) õhukvaliteedi hindamispiirid;
9) keskmise kokkupuute näitaja vähendamise eesmärgi baasaasta suhtes ja selle saavutamise tähtaja;
10) kohustuslikult saavutatava õhukvaliteedi taseme.

(2) Valdkonna eest vastutav ministervõib vajaduse korral kehtestada määrusega õhukvaliteedi piirväärtused ja nende ületamise lubatud kordade arvu kalendriaastas käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetamata saasteainete suhtes.

§ 48. Troposfääriosooni spetsiifilise tekkemehhanismi arvestamine

(1) Arvestades troposfääriosooni spetsiifilist tekkemehhanismi, kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega osooni kohta õhukvaliteedi teavitamistaseme ja kaugema eesmärgi.

(2) Käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel osooni sisalduse kohta kehtestatud sihtväärtuste ja kaugemate eesmärkide saavutamiseks nähakse ette asjakohased meetmed, mis ei too kaasa ebaproportsionaalselt suuri kulutusi.

(3) Õhukvaliteedi piirkondades ja linnastutes, kus osoonitase vastab kaugemale eesmärgile, hoitakse see proportsionaalsete meetmete abil käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatavatest piirnormidest madalamal, et säilitada parim õhukvaliteet, mis on kooskõlas säästva arengu ning keskkonna- ja inimeste tervise kaitse kõrge tasemega, niivõrd kui sellised tegurid nagu osoonisaaste piiriülene laad ja ilmastikutingimused seda võimaldavad.

§ 49. Õhukvaliteedi rangemad piir- ja sihtväärtused elanikkonna tundlike rühmade tervise kaitseks

Valdkonna eest vastutav ministervõib Terviseameti ettepanekul kehtestada määrusega käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteainetele elanikkonna tundlike rühmade tervise kaitseks õhukvaliteedi rangemad piir- või sihtväärtused järgmiste asutuste territooriumil:
1) tervishoiuasutus;
2) hoolekandeasutus;
3) haridusasutus.

§ 50. Lämmastikoksiidide ja lenduvate orgaaniliste ühendite sisalduse määramine

(1) Välisõhus osooni eeldusainete sisalduse mõõtmisel riigi tasandil tehtava seire käigus tuleb mõõta lämmastikoksiidide (NO ja NO_2) ja asjakohaste lenduvate orgaaniliste ühendite sisaldust vähemalt ühes proovivõtukohas eesmärgiga analüüsida osooni eeldusainete sisalduse arengusuundi, kontrollida heitkoguste vähendamise strateegiate tõhusust ja andmete kooskõla riikliku heiteinventuuriga ning aidata kindlaks teha heiteallikaid mõõdetud saasteainete sisalduse järgi, mõista osooni tekkimise ja osooni eeldusainete leviku protsesse ning fotokeemiliste reaktsioonide toimumist.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(1^1) Osooni eeldusained käesoleva seaduse tähenduses on lämmastikoksiidid, mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid, metaan ja süsinikoksiid.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lenduvad orgaanilised ühendid, mille mõõtmine on soovitatav, on l-buteen, isopreen, etüülbenseen, etaan, trans-2-buteen, n-heksaan, m- ja p-ksüleeni summa, etüleen, *cis*-2-buteen, isoheksaan, o-ksüleen, atsetüleen, 1,3-butadieen, n-heptaan, 1,2,4-trimetüülbenseen, propaan, n-pentaan, n-oktaan, 1,2,3-trimetüülbenseen, propeen, isopentaan, isooktaan, 1,3,5-trimetüülbenseen, n-butaan, l-penteen, benseen, formaldehüüd, isobutaan, 2-penteen, tolueen ja mittemetaansete lenduvate orgaaniliste ühendite summa.

(3) Lenduvad orgaanilised ühendid käesoleva seaduse tähenduses on kõik inimtekkelised ja biogeensed orgaanilised ühendid, mis võivad päikesekiirguse toimel tekitada lämmastikoksiididega reageerides fotokeemilisi oksüdante, välja arvatud metaan.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud osooni eeldusainete sisalduse mõõtmised tuleb teha eelkõige linna- või eeslinnapiirkondade proovivõtukohtades, mis on rajatud käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud nõuete kohaselt ja mida peetakse sobivaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärkide täitmiseks.

§ 51. Saasteainete koosmõju

(1) Saasteainete koosmõju on mitme saasteaine toimel ilmneda võiv mõju inimese tervisele, mis võib olla suurem kui iga sellise saasteaine mõju üksikult.

(2) Saasteainete koosmõju määramise korra kehtestab vajaduse korral valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(3) Saasteainete koosmõju vähendamiseks võib valdkonna eest vastutav ministerTerviseameti ettepanekul kehtestada määrusega õhukvaliteedi rangemad piirväärtused.

2. jagu
Avalikkuse teavitamine õhukvaliteedist

§ 52. Paiksete pidevmõõtmiste tulemuste avalikustamine

(1) Keskkonnaministeerium annab oma veebilehe kaudu avalikkusele regulaarselt ajakohastatud, piisavat ja õigeaegset teavet käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteainete välisõhus sisaldumise, õhukvaliteedi piirnormide ületamise ning saasteainete maapinnale sadestumise kohta.

(2) Saasteainete maapinnale sadestumise kohta esitatav teave peab käsitlema järgmisi saasteaineid:
1) arseen;
2) kaadmium;
3) elavhõbe;
4) nikkel;
5) benso(a)püreen kui polütsükliliste aromaatsete süsivesinike indikaator.

(3) Teave saasteainete sisalduse kohta välisõhus esitatakse keskmiste väärtustena.

(4) Keskkonnaministeerium avalikustab oma veebilehe kaudu lühihinnangu õhukvaliteedi eesmärkide saavutamise kohta ja teabe saasteainete mõju kohta inimese tervisele.

(5) Vajaduse korral esitatakse avalikkusele teave saasteainete mõju kohta taimestikule.

§ 53. Paiksete pidevmõõtmiste tulemuste kohta antava teabe ajakohastamise sagedus

(1) Teavet vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi, peenosakeste, osooni ja süsinikoksiidi sisalduse kohta välisõhus ajakohastatakse vähemalt iga päev ja kui võimalik, siis iga tund.

(2) Teavet plii ja benseeni sisalduse kohta välisõhus, mis esitatakse 12 kuu keskväärtusena, ajakohastatakse kord kolme kuu tagant ja kui võimalik, siis iga kuu.

(3) Teavet arseeni, kaadmiumi, nikli, elavhõbeda, benso(a)püreeni ja muude polütsükliliste aromaatsete süsivesinike välisõhus sisaldumise ning maapinnale sadestumise kohta ajakohastatakse vähemalt üks kord aastas.

(4) Õhukvaliteedi ülemise hindamispiiri ületamise korral ajakohastatakse teavet saasteaine sisalduse kohta vähemalt üks kord päevas.

§ 54. Avalikkuse teavitamine õhukvaliteedi häire- ja teavitamistasemete ületamise korral ja avaldatava teabe sisu

(1) Saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi häire- ja teavitamistaseme tegelikust ja prognoositavast ületamisest teavitab Keskkonnaministeerium avalikkust viivitamata ringhäälingu, trükiajakirjanduse või interneti vahendusel või muul asjakohasel viisil, mis tagab tõhusalt teabe jõudmise potentsiaalselt mõjutatud isikute kätte ega too kaasa ebamõistlikke kulusid.

(2) Mõõtmisega tuvastatud õhukvaliteedi häire- või teavitamistaseme ületamise korral esitatakse vähemalt järgmised andmed:
1) ületamise koht või piirkond;
2) ületatud taseme liik (teavitamis- või häiretase);
3) ületamise algusaeg ja kestus;
4) osooni korral kõrgeim ühe tunni sisaldus ja kõrgeim kaheksa tunni keskmine sisaldus välisõhus.

(3) Teavitamis- või häiretaseme prognoositava ületamise kohta esitatakse vähemalt järgmised andmed:
1) ületamise koht või piirkond;
2) õhukvaliteedi taseme muutumise trend ja muutumise põhjused.

(4) Elanikkonnarühmade kohta, keda teavitamis- või häiretaseme ületamine võib mõjutada, esitatakse vähemalt järgmised andmed:
1) mõjutatavad elanikkonna tundlikud rühmad;
2) tõenäoliste sümptomite kirjeldus;
3) soovitatavad ettevaatusabinõud, mida asjaomased elanikud peavad rakendama;
4) täiendava teabe saamise kohad.

(5) Keskkonnaministeerium avaldab oma veebilehe kaudu teavet saastatusest tingitud mõju vähendamise ja ennetusmeetmete kohta ning teavitamis- või häiretaseme ületamist põhjustavate heiteallikate kohta.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 nimetatud teabe kooskõlastab Keskkonnaministeerium enne avaldamist Terviseametiga.

3. jagu
Välisõhus leviv müra

1. jaotis
Välisõhus leviva müra tase

§ 55. Välisõhus leviv müra

(1) Välisõhus leviva müra põhjendamatu tekitamine on keelatud.

(2) Välisõhus leviv müra käesoleva seaduse tähenduses on inimtegevusest põhjustatud ning välisõhus leviv soovimatu või kahjulik heli, mille tekitavad paiksed või liikuvad allikad (edaspidi *müraallikad*).

(3) Välisõhus leviva müra hulka ei kuulu:
1) olmemüra;
2) meelelahutusürituste müra;
3) töökeskkonna müra;

4) riigikaitselise tegevusega tekitatud müra.

§ 56. Välisõhus leviva müra normtasemed

(1) Välisõhus leviva müra normtase on arvsuurus, mida kasutatakse eri müraolukordade hindamisel käesoleva seaduse §-s 57 nimetatud mürakategooriasse kuuluval alal.

(2) Välisõhus leviva müra normtasemed on:
1) müra piirväärtus – suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid;
2) müra sihtväärtus – suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(3) Planeeringust huvitatud isik tagab, et müra sihtväärtust ei ületata.

(4) Välisõhus leviva müra normtasemed ja müra mõõtmise meetodid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 57. Mürakategooriad

Mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:
1) I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;
2) II kategooria – haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutuse ning elamu maa-alad, rohealad;
3) III kategooria – keskuse maa-alad;
4) IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
5) V kategooria – tootmise maa-alad;
6) VI kategooria – liikluse maa-alad.

§ 58. Müra piiramise eesmärgil planeeringute kohta esitatavad nõuded

(1) Uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks käesoleva seaduse § 56 lõike 4 alusel kehtestatud müra normtaset.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(2) Välisõhus leviva müra piiramise eesmärgil planeeringu koostamise kohta esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 59. Müra normtaseme ületamise vältimine

Müraallika valdaja tagab, et tema müraallika territooriumilt ei levi normtaset ületavat müra.

§ 60. Müra kontrollnäitaja

(1) Müra kontrollnäitaja on müra kahjulikku mõju kirjeldav indikaator strateegilisel mürakaardil.

(2) Müra kontrollnäitajad on:
1) päeva-õhtu-öömüraindikaator ehk L_{den}– aasta kõikide päeva-, õhtu- ja ööaja helirõhutasemete arvsuuruste alusel kindlaks määratud pikaajaline keskmine helirõhutase, mis on müra üldise häirivuse indikaator;
2) päevamüraindikaator ehk L_{day}– aasta kõikide päevaaegade alusel kindlaks määratud pikaajaline keskmine helirõhutase, mis iseloomustab müra häirivat mõju päeval kell 7.00–19.00;
3) õhtumüraindikaator ehk $L_{evening}$– aasta kõikide õhtuaegade alusel kindlaks määratud pikaajaline keskmine helirõhutase, mis iseloomustab müra häirivat mõju õhtusel ajal kell 19.00–23.00;
4) öömüraindikaator ehk L_{night}– aasta kõikide ööaegade alusel kindlaks määratud pikaajaline keskmine helirõhutase, mis on unerahu rikkuva müra indikaator ja iseloomustab unerahu häirimist öösel kell 23.00–7.00.

§ 61. Müratasemete mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid

(1) Müratasemete mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(2) Müratasemete mõõtmisel peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.

(3) Välisõhus leviva müra mõõtmist teostab pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses.

2. jaotis

Välisõhus leviva müra kaardistamine ja välisõhus leviva müra vähendamise tegevuskava

§ 62. Välisõhus leviva müra kaardistamine

(1) Välisõhus leviva müra kaardistamine on tegeliku müraolukorra kirjeldamine või olemasolevate ja prognoositavate müraolukordade kohta andmete esitamine käesoleva seaduse § 60 lõikes 2 nimetatud arvutuslike müra kontrollnäitajate abil.

(2) Välisõhus leviva müra kaardistamist teostab käesoleva seaduse § 61 lõikes 3 nimetatud isik.

§ 63. Välisõhu mürakaart ja selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava

(1) Välisõhu mürakaart koostatakse olulist mürahäiringut põhjustavate müraallikate ja nendest ümbritsevasse piirkonda leviva müra kohta.

(2) Välisõhu mürakaardi koostamise aluseks on müra normtaseme ületamine või elanike põhjendatud kaebuste korral tehtud mõõtmised, mis kinnitavad olulist mürahäiringut.

(3) Välisõhu mürakaardile märgitakse:
1) üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarve;
2) müraallikad, mis põhjustavad või võivad põhjustada asjakohase müra normtaseme ületamist, sealhulgas mitme müraallika koosmõjul;
3) müraallikast leviva müra tase mürakontuuridena viie detsibelli sammuga;
4) muu oluline teave.

(4) Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab koostöös müraallika valdajaga oma haldusterritooriumi kohta välisõhu mürakaardi koostamise, arvestades planeerimisseaduse § 75 lõikes 1 sätestatud ülesandeid müra leviku tõkestamiseks.

(5) Kohaliku omavalitsuse üksus lepib välisõhu mürakaardi alusel müraallika valdajaga kokku müra vähendamise abinõud ja nende rakendamise tähtajad. Kokkulepitu alusel koostab kohaliku omavalitsuse üksus müra vähendamise tegevuskava.

(6) Müra vähendamise tegevuskavas toodud müra vähendamise eesmärgid ja prioriteetsed tegevused on osa kohaliku omavalitsuse arengukavast.

(7) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava teadmiseks Terviseametile.

(8) Välisõhu mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses avatud menetluse kohta sätestatut.

(9) Käesoleva seaduse § 56 lõike 3 alusel kehtestatud normtasemete tagamiseks võtab kohaliku omavalitsuse üksus planeeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste seadmisel aluseks mürakaardi andmed.

(10) Välisõhu mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava sisu kohta esitatavad tehnilised nõuded ja koostamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 64. Välisõhu strateegiline mürakaart ja selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava

(1) Välisõhu strateegiline mürakaart on kaart, mille abil antakse üldhinnang tiheasustusala või põhimaantee, põhiraudtee ja põhilennuvälja tekitatud müratasemete kohta või antakse üldprognoos selle piirkonna müratasemete kohta. Välisõhu strateegiline mürakaart on müra vähendamise tegevuskava aluseks.

(2) Tiheasustusega piirkonna kohaliku omavalitsuse üksus koostab tiheasustusega piirkonna välisõhu strateegilise mürakaardi ja esitab selle teadmiseks Terviseametile ning Keskkonnaministeeriumile.

(3) Tiheasustusega piirkonnaks loetakse strateegilise mürakaardi koostamisel piirkonda, kus elab üle 100 000 elaniku ning mis on üldplaneeringus määratletud tiheasustusalana.

(4) Välisõhu strateegilise mürakaardi koostamisel loetakse:
1) põhimaanteeks piirkondlikku, riigisisest või rahvusvahelist maanteed, mida kasutab üle kolme miljoni sõiduki aastas;
2) põhiraudteeks raudteed, mida kasutab üle 30 000 raudteeveeremi aastas;
3) põhilennuväljaks tsiviillennuvälja, millel toimub üle 50 000 õhkutõusmise või maandumise aastas, välja arvatud kerglennukite kasutamine üksnes koolituseesmärgil.

(5) Väljaspool tiheasustusega piirkonda leviva müra kohta koostab välisõhu strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava ning esitab Terviseametile ja Keskkonnaministeeriumile teadmiseks:

1) põhimaantee omanik;
2) põhiraudtee omanik;
3) põhilennuvälja omanik.

(6) Välisõhu strateegilisele mürakaardile kantakse:
1) müra leviku piirid käesoleva seaduse § 60 lõikes 2 sätestatud kontrollnäitajates;
2) müra levikut põhjustavad müraallikad;
3) olemasoleva või prognoositava müra leviku ulatus;
4) elanike ja ehitiste paiknevus ning arv, ehitiste iseärasused;
5) muu oluline teave.

(7) Välisõhu strateegiline mürakaart võib sisaldada käesoleva seaduse § 63 lõikes 3 nimetatud informatsiooni.

(8) Kohaliku omavalitsuse üksus lepib välisõhu strateegilise mürakaardi alusel müraallika valdajaga kokku müra vähendamise abinõud ja nende rakendamise tähtajad. Kokkulepitu alusel koostab kohaliku omavalitsuse üksus müra vähendamise tegevuskava, mis esitatakse Terviseametile ning Keskkonnaministeeriumile teadmiseks.

(9) Müra vähendamise tegevuskavas toodud müra vähendamise eesmärgid ja prioriteetsed tegevused on osa kohaliku omavalitsuse arengukavast.

(10) Välisõhu strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava sisu kohta esitatavad tehnilised nõuded ja koostamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 65. Välisõhu mürakaardi, strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskavade avalikustamine

(1) Välisõhu mürakaart, selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava ja selle rakendamise tulemuslikkuse andmed avalikustatakse kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel.

(2) Välisõhu strateegiline mürakaart, selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava ja selle rakendamise tulemuslikkuse andmed avalikustatakse kohaliku omavalitsuse üksuse ja Terviseameti veebilehel.

§ 66. Välisõhu mürakaardi, strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskavade ülevaatamine

(1) Mürakaardi ja selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava uuendamist korraldab kohaliku omavalitsuse üksus uute oluliste müraallikate lisandumisel või muu müraolukorra olulise muudatuse korral hiljemalt kolme aasta jooksul pärast olulist muudatust.

(2) Välisõhu strateegilise mürakaardi ja selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava läbivaatamise, vajaduse korral muutmise ning Terviseametile ja Keskkonnaministeeriumile esitamise korraldab strateegilise mürakaardi koostaja vähemalt iga viie aasta järel.

4. jagu
Ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine

§ 67. Ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine

Ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine (edaspidi *lõhnaaine*) käesoleva seaduse tähenduses on välisõhku väljutatav aine või ainete segu, mis võib tekitada soovimatut lõhnataju.

§ 68. Lõhnaaine esinemise hindamine välisõhus

(1) Lõhnaaine esinemise hindamise korra, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrusega sätestatakse:
1) lõhnaaine esinemise hindamiseks kasutatavate mõõtmiste ja arvutuslike meetodite loetelu;
2) lõhnaaine esinemise hindamise kord;
3) lõhnaaine esinemise hindamisele esitatavad nõuded;
4) hindamismeetoditele vastavad lõhnaaine esinemise häiringutasemed ja nende kohaldamise kord.

§ 69. Mitme käitise koosmõjul tekkiv lõhnaaine

Käitiste koosmõju arvestatakse selliselt, et saasteainete väljutamisel mitme käitise heiteallikatest kokku ei tekitata lõhnaaine häiringutaseme ületamist.

§ 70. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava ja selle koostamine

(1) Kui Keskkonnaamet tuvastab käesoleva seaduse § 68 lõike 1 alusel kehtestatud lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamise, määrab ta ületamise põhjustanud heiteallika käitajale tähtaja lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamiseks.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(2) Kui Keskkonnaameti tuvastatud lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamine on põhjustatud mitme käitise koosmõjust, võib lõhnaaine esinemise vähendamise meetmete rakendamist ja lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamist nõuda igalt käitajalt eraldi või käitajatelt ühiselt.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul nõutakse lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamist igalt käitajalt eraldi, määrab Keskkonnaamet kõigile käitajatele ühise kavade koostamise tähtaja.

(4) Lõhnaaine esinemise vähendamise kava peab sisaldama:
1) lõhnaaine eraldumist põhjustavate tegevusalade ja heiteallikate kirjeldust;
2) andmeid käitist ümbritseva piirkonna asustustiheduse ja asustuse kauguse kohta käitise tootmisterritooriumist;
3) käitises enne kava koostamist rakendatud lõhnaaine esinemise vähendamise meetmete ja plaanitavate lisameetmete loetelu, sealhulgas hinnangut käitise vastavuse kohta parimale võimalikule tehnikale või parima võimaliku tehnika arengust tulenevate lisameetmete rakendamise võimaluse kohta;
4) pärast meetmete rakendamist saavutatava lõhnaaine heitkoguse vähendamise arvutust heiteallikate kaupa lõhnaühikutes ja lõhnaaine esinemise vähendamise arvutustulemust välisõhus;
5) meetmete maksumust;
6) andmeid meetmete rakendajate kohta;
7) meetmete rakendamise tähtaegu ja rakendatud meetmete efektiivsuse kontrollimise tähtaegu;
8) kava rakendamise aruande või aruannete Keskkonnaametile esitamise tähtaegu.

(5) Kavaga rakendatavad meetmed peavad olema efektiivsed ja piisavad tagamaks, et lõhnaaine väljutamisel ei ületata lõhnaaine esinemise häiringutasemeid või käitise tegevus vastab tööstusheite seaduse §-s 8 toodud parima võimaliku tehnika kriteeriumitele.

§ 71. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmine, aruandlus ja kontroll

(1) Käitaja esitab lõhnaaine esinemise vähendamise kava Keskkonnaametile heakskiitmiseks kümne päeva jooksul kava koostamiseks määratud tähtajast arvates.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(2) Keskkonnaamet edastab käitaja lõhnaaine esinemise vähendamise kava arvamuse avaldamiseks kohaliku omavalitsuse üksusele.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(3) Lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmisel võib Keskkonnaamet seada käitajale täiendavaid tingimusi lõhnaaine esinemise vähendamise abinõude rakendamiseks või määrata käitajale ajutiselt õhusaasteloast või keskkonnakompleksloast erinevaid tingimusi.

(4) Kui käesoleva seaduse § 70 lõikes 2 nimetatud juhul nõutakse lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamist igalt käitajalt eraldi, hindab Keskkonnaamet esitatud kavade summaarset mõju ja piisavust. Keskkonnaamet nõuab kavade täiendamist lisameetmetega juhul, kui käitajate esitatud kavades ettenähtud meetmed on ebapiisavad tagamaks, et saasteainete väljutamisel ei tekitata lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamist väljaspool nende käitiste tootmisterritooriume.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 kohaselt lisameetmete nõudmisel võtab Keskkonnaamet aluseks järgmised kriteeriumid:
1) parima võimaliku tehnika rakendamine käitises;
2) käitise võimsus, tootmismaht;
3) lõhnaaine heitkogus kokku ja lõhnaaine heitkogus toodanguühiku kohta;
4) tehniline ja majanduslik otstarbekus.

(6) Käitaja esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande vastavalt kavas määratud tähtajale vähemalt üks kord aastas.

(7) Lõhnaaine esinemise vähendamise kava täitmist kontrollib Keskkonnaamet.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 72. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava muutmine

(1) Käitaja võib uuendada lõhnaaine esinemise vähendamise kavas ettenähtud meetmeid Keskkonnaameti nõusolekul. Meetmete muutmine ei tohi põhjustada lõhnaaine heitkoguse suurenemist esialgses heakskiidetud kavas esitatuga võrreldes.

(2) Kui pärast lõhnaaine esinemise vähendamise meetmete rakendamist vastavalt kavas esitatud tähtaegadele tuvastatakse lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamine, on Keskkonnaametil õigus hinnata lõhnaaine esinemise vähendamise kava ebapiisavaks.

(3) Lõhnaaine esinemise vähendamise kava ebapiisavaks hindamise korral määrab Keskkonnaamet käitajale tähtaja kava muutmiseks ja täiendamiseks efektiivsemate meetmetega.

(4) Muudetud lõhnaaine esinemise vähendamise kava kiidetakse heaks käesoleva seaduse §-s 71 sätestatud korras.

3. peatükk
Õhukvaliteedi parandamise kava

§ 73. Õhukvaliteedi parandamise kava

(1) Õhukvaliteedi parandamise kava on kava kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil asuva õhukvaliteedi piirkonna, linnastu või nende osa õhukvaliteedi parandamiseks. Kava koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses avatud menetluse kohta sätestatut.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab õhukvaliteedi parandamise kava õhukvaliteedi piirkonnale või linnastule või nende osale juhul, kui vastava piirkonna või linnastu või nende osa õhukvaliteedi tase ületab või tõenäoliselt ületab ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust või nende ületamise lubatud kordade arvu kalendriaastas või piirväärtuse lubatud ületamise määra. Kui välisõhu kvaliteedi kava tuleb koostada ja rakendada mitme saasteaine kohta, koostatakse ja rakendatakse võimaluse korral kõiki asjaomaseid saasteaineid hõlmavat ühtset õhukvaliteedi parandamise kava.

(3) Õhukvaliteedi parandamise kava koostamisel lepib kohaliku omavalitsuse üksus heiteallikate käitajatega kokku õhukvaliteedi parandamise abinõud ja nende rakendamise tähtajad, võttes arvesse käesoleva seaduse § 103 lõike 1 kohaselt heiteallikate käitajate koostatud saasteainete heidete vähendamise tegevuskavades sätestatut.

(4) Õhukvaliteedi parandamise kavas toodud saasteainete heidete vähendamise eesmärgid ja prioriteetsed tegevused on osa kohaliku omavalitsuse arengukavast.

(5) Keskkonnaministeerium teavitab kohaliku omavalitsuse üksust, kui õhukvaliteedi hindamise käigus tuvastatakse saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamine.

(6) Õhukvaliteedi parandamise kava ajakohastatakse vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui iga viie aasta järel selle koostamisest või ajakohastamisest arvates.

(7) Piirkondades, kus osooni sihtväärtus on ületatud, rakendatakse käesoleva seaduse § 108 lõike 2 kohaselt koostatud teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklikku programmi.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

(8) Õhukvaliteedi parandamise kava või käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud programmi rakendatakse juhul, kui osooni kohta kehtestatud sihtväärtus on saavutatav meetmetega, mis ei põhjusta ebaproportsionaalseid kulutusi.

(9) Õhukvaliteedi piirkondade ja linnastute jaoks, kus osooni sisaldus välisõhus on kõrgem kui kaugem eesmärk, kuid kehtestatud sihtväärtusest madalam või sellega võrdne, töötatakse välja ja rakendatakse majanduslikult tõhusaid meetmeid, et saavutada kaugem eesmärk. Need meetmed peavad olema kooskõlas vähemalt õhukvaliteedi parandamise kavaga ja käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud programmiga.

(10) Keskkonnaministeerium esitab Euroopa Komisjonile õhukvaliteedi parandamise kava hiljemalt kaks aastat pärast selle aasta lõppu, millal käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ületamist esimest korda täheldati.

(11) Õhukvaliteedi parandamise kava ei pea koostama, kui:
1) peenosakeste kohta kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise põhjuseks on talvine teede libedusetõrje;
2) õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise põhjuseks on looduslikest allikatest pärinevad saasteained.

§ 74. Õhukvaliteedi parandamise kava sisu

(1) Õhukvaliteedi parandamise kava sisaldab järgmisi andmeid ja dokumente:

1) õhukvaliteedi parandamise kava koostamise ja elluviimise eest vastutavate isikute nimed, ametikohad ja kontaktandmed;
2) õhukvaliteedi piirkonna või linnastu kaart ning paikse mõõtejaama geograafilised koordinaadid ja asukoha kaart;
3) üldinformatsioon õhukvaliteedi piirkonna või linnastu kohta (piirkonna tüüp: linn, tööstus- või maapiirkond), kus õhukvaliteedi tase ületab või tõenäoliselt ületab ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust;
4) saastatud ala ulatus ruutkilomeetrites ja saastega kokku puutuvate elanike hinnanguline arv;
5) asjakohased andmed ilmastiku kohta;
6) asjaomased topograafilised andmed;
7) õhukvaliteedi piirkonnas kaitset vajavate objektide andmed;
8) välisõhu seisund, tegevuskava koostamisele eelnenud viie aasta jooksul saadud õhukvaliteedi hindamise tulemused, tegevuskava koostamisel mõõdetud saasteaine sisaldus ja kasutatud määramismeetodite andmed;
9) andmed saaste päritolu kohta, sealhulgas õhukvaliteedi piirkonna või linnastu peamiste välisõhu saastet põhjustavate heiteallikate nimekiri koos heiteallikate asukohakaardi ja geograafiliste koordinaatidega, õhukvaliteedi piirkonna või linnastu paiksetest heiteallikatest välisõhku paisatavate saasteainete heitkoguste ja hajumisarvutuse koondandmed, teistest õhukvaliteedi piirkondadest või linnastutest pärineva saaste andmed;
10) olukorra analüüsi andmed, välisõhu ülemäärast saastet põhjustavad tegurid, sealhulgas saasteainete levimise ja moodustumise üksikasjad;
11) õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus rakendatud õhukvaliteedi parandamise meetmete, sealhulgas kohalike, piirkondlike, riigisiseste ja rahvusvaheliste meetmete detailne kirjeldus ning nende meetmete mõju;
12) koondandmed õhukvaliteedi piirkonna või linnastu paiksetest heiteallikatest välisõhku väljutatavate saasteainete heitkoguste vähendamise meetmete kohta ja meetmete rakendamise ajakava;
13) andmed liiklusest tingitud välisõhu saaste vähendamiseks kohaliku omavalitsuse üksuse rakendatud ja kavandatud meetmete kohta;
14) muud pikemas perspektiivis võimalikud meetmed, projektid või sellekohased uuringud õhukvaliteedi piirkonna või linnastu õhukvaliteedi parandamiseks ja nende detailne kirjeldus;
15) andmed saasteainete mõõdetud kontsentratsiooni kohta enne parandusmeetmete rakendamist ja pärast projekti algust;
16) õhukvaliteedi parandamiseks ja eesmärkide täitmiseks vajaliku aja prognoos;
17) andmed tegevuskava koostamisel kasutatud abimaterjalide kohta.

(2) Kui on ületatud saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtus, mille saavutamise tähtaeg on juba möödunud, peab õhukvaliteedi parandamise kava sisaldama asjakohaseid meetmeid, et saavutamata jäämise ajavahemik oleks võimalikult lühike.

(3) Õhukvaliteedi parandamise kava võib sisaldada käesoleva seaduse § 78 lõigetes 1–4 nimetatud meetmeid.

(4) Õhukvaliteedi parandamise kava peab võimaluste piires vastama käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklikule programmile ja § 63 lõikes 5 nimetatud välisõhus leviva müra vähendamise tegevuskavale.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 75. Õhukvaliteedi parandamise kava koostamise algataja

Õhukvaliteedi parandamise kava koostamise algatab kohaliku omavalitsuse üksus pärast käesoleva seaduse § 73 lõikes 5 nimetatud kirjaliku teavituse saamist.

§ 76. Teabe avalikustamine õhukvaliteedi parandamise kava koostamisel

(1) Õhukvaliteedi parandamise kava koostamisel avalikustatakse asjaomane teave kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel ja ajalehes.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajaleht on vähemalt üks kord kuus ilmuv valla või linna leht ja linnaosadega linnades regulaarselt ilmuv linnaosa leht, samuti regulaarselt ilmuv maakonnaleht või üleriigilise levikuga päevaleht, mille kohalik omavalitsus on määranud valla või linna ametlike teadete avaldamise kohaks.

(3) Kui see tagab avalikkuse parema teavitamise, võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe avaldada muul veebilehel või viisil.

§ 77. Õhukvaliteedi parandamise kava kooskõlastamine ja kava avaldamine

(1) Õhukvaliteedi parandamise kava esitatakse enne selle kinnitamist kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile.

(2) Keskkonnaministeerium kooskõlastab või teeb otsuse kooskõlastamata jätmise kohta 45 päeva jooksul õhukvaliteedi parandamise kava eelnõu saamisest arvates.

(3) Õhukvaliteedi parandamise kava avaldatakse kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel seitsme tööpäeva jooksul kava kinnitamisest arvates.

§ 78. Lühiajaline õhukvaliteedi parandamise kava, ühised kavad ja koostöö teiste riikidega

(1) Kui on oht, et saasteainete sisaldus ületab teatud õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi häiretaset, määratleb kohaliku omavalitsuse üksus lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas konkreetsed meetmed sellise ületamise ohu vähendamiseks ja selle kestuse lühendamiseks.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas meetmeid ette näha ka juhul, kui on oht, et saasteainete sisaldus ületab teatud piirkonnas ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust.

(3) Kui on oht, et osooni sisaldus välisõhus ületab teatud piirkonnas käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi häiretaset, määratleb kohaliku omavalitsuse üksus geograafiliste, ilmastiku- ja majandustingimuste põhjal lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas meetmed, juhul kui on olemas märkimisväärne võimalus sellisest ületamisest tuleneva ohu, selle kestuse või raskuse vähendamiseks, arvestades komisjoni otsust 2004/279/EÜ, mis käsitleb juhendit, kuidas rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/3/EÜ välisõhu osoonisisalduse kohta (ELT L 87, 25.03.2004, lk 50–59).

(4) Lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas ette nähtud meetmeteks võivad olla õhukvaliteedi taseme piir- või sihtväärtuse või häiretaseme ületamise põhjustanud tegevuste nagu mootorsõidukiliikluse, tööstuslike seadmete või toodete ja majapidamistes kasutatavate kütteseadmete kasutamise piiramine ja peatamine ning meetmed elanikkonna tundlike rühmade, sealhulgas laste kaitsmiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ohu ilmnemisel otsustab kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu iga kord käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud vajalike meetmete rakendamise koos tähtajaga.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas määratletud meetmete kavandamise aluseks olnud andmed ja uuringud ning rakendamisega seotud teabe avaldab kohaliku omavalitsuse üksus oma veebilehel.

(7) Kui käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud piirnorm ületatakse saasteaine või selle eeldusainete olulise piiriülese leviku tõttu, teeb Keskkonnaministeerium piirnormi ületamise kõrvaldamiseks asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid sisaldava ühise või ühiselt kooskõlastatud õhukvaliteedi parandamise kava koostamisel vajaduse korral koostööd teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega, arvestades käesoleva seaduse §-s 73 sätestatut.

(8) Vajaduse korral koostab ja rakendab Keskkonnaministeerium teiste Euroopa Liidu liikmesriikide naaberalasid hõlmava ühise lühiajalise õhukvaliteedi parandamise kava. Keskkonnaministeerium tagab, et teiste Euroopa Liidu liikmesriikide naaberalad, mille kohta on välja töötatud lühiajalised kavad, saavad kätte kogu asjakohase teabe.

(9) Kui õhukvaliteedi teavitamis- või häiretase ületatakse riigipiiri lähedal asuvas õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus, teavitab Keskkonnaministeerium sellest viivitamata avalikkust ning asjaomaste Euroopa Liidu naaberliikmesriikide pädevaid asutusi.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 7 ja 8 nimetatud kavade koostamisel ning lõikes 9 nimetatud avalikkuse teavitamisel teeb Keskkonnaministeerium vajaduse korral koostööd kolmandate riikidega.

4. peatükk
Paiksete heiteallikate saasteainete heitkoguste reguleerimine

1. jagu
Üldsätted

§ 79. Õhusaasteluba

(1) Õhusaasteluba annab õiguse väljutada saasteaineid paiksest heiteallikast välisõhku ning määrab selle õiguse realiseerimise tingimused.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud nõudeid, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud nõuet, kohaldatakse ka keskkonnakompleksloa kohustusega käitisele, kui käitise tegevus on seotud saasteainete väljutamisega välisõhku.

(3) Arvestades majandustegevuse valdkondade ja nendest lähtuda võivate keskkonnahäiringute eripära, kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega käitise tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba.

(4) Õhusaasteluba on nõutav olenemata käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud künniskogustest või künnisvõimsustest, kui õhukvaliteedi taseme määramisel on tuvastatud, et käitise heiteallikatest väljutatava saasteaine heitkogus põhjustab saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamise väljaspool käitise tootmisterritooriumi.

(5) Õhusaasteluba ei nõuta isikult, kellele õigus asjakohaseks tegevuseks on antud keskkonnakompleksloaga.

(6) Õhusaasteloa kohustusega paikse heiteallika käitaja peab enne vastava heiteallika ehitusloa taotlemist omama õhusaasteluba.

§ 80. Paikse heiteallika käitaja registreering

(1) Keskkonnaametis registreeritakse sellise paikse heiteallika käitaja tegevus, kes ei ole kohustatud omama õhusaasteluba käesoleva seaduse § 79 lõike 3 alusel, kuid kelle tegevus vastab käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud künnisvõimsusele.

(2) Arvestades majandustegevuse valdkondade eripära, kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega tegevuse künnisvõimsused, millest alates on vajalik paikse heiteallika käitaja tegevus Keskkonnaametis registreerida.

1. jaotis
Paikse heiteallika käitaja registreerimine

§ 81. Paikse heiteallika käitaja registreerimine

(1) Paikse heiteallika käitaja tegevuse registreerib Keskkonnaamet.

(2) [Kehtetu -RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(3) Keskkonnaametis registreeritud käitise käitajale laienevad käesoleva seaduse §-des 100 ja 102 sätestatud õigused ja kohustused.

§ 82. Registreeringu taotlemine

(1) Paikse heiteallika käitaja esitab vähemalt üks kuu enne tegevuse alustamist Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu registreeringu taotluse järgmiste andmetega:
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]
1) taotleja nimi ja isikukood või registrikood;
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]
2) taotleja aadress ja kontaktandmed ning kontaktisiku nimi ja kontaktandmed;
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]
3) käitise asukoha aadress;
4) käitise ja tootmisterritooriumi kirjeldus;
5) tegevusala;
6) tehnoloogiaseadmed ja saasteainete püüdeseadmed;
7) väljutatavate saasteainete nimetused ja heitkogused tonnides aastas ja grammides sekundis, kui saasteaine heitkogus on aastas vähemalt üks kilogramm ja kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(2) Keskkonnaametil on õigus nõuda lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele ka iga saasteaine hajumisarvutust maapinnalähedases õhukihis, kui saasteaine kohta on käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtus. Hajumisarvutusele kohaldatakse käesoleva seaduse § 92 sätteid.

(3) Registreeringu taotluse ja tõendi andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 83. Tegevuse registreerimine ja tõendi andmine

(1) Keskkonnaamet kontrollib registreeringu taotluse alusel kümne tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates õhusaasteloa omamise vajadust ning esitatud taotluse vastavust nõuetele. Kui taotluses käsitletud tegevus ei vaja registreeringut, teavitab Keskkonnaamet sellest registreeringu taotlejat 15 tööpäeva jooksul.

(2) Keskkonnaamet otsustab tegevuse registreerimise või sellest keeldumise 30 päeva jooksul nõuetele vastava registreeringu taotluse saamisest arvates. Kui registreeringu taotlust ei vaadata läbi tähtaja jooksul, ei loeta isiku tegevust tähtaja möödumise tõttu vaikimisi registreerituks.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(3) Käesoleva seaduse § 82 lõikes 2 nimetatud hajumisarvutuse nõudmise korral hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaeg kulgema hajumisarvutuste Keskkonnaametis registreerimisest arvates.

(4) Käitise tegevus registreeritakse keskkonnaotsuste infosüsteemis ja selle kohta väljastatakse registreeringu taotlejale keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu registreerimistõend.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(4[1]) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud registreeringu võib teha ja sellekohase tõendi väljastada keskkonnaotsuste infosüsteemi vahendusel automatiseeritult, kui on tagatud registreeringu tegemise eelduste automaatne kontrollimine.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(5) [Kehtetu -RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(6) Registreeringu tõend ei asenda õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba.

§ 84. Registreeringu kehtivus

Käesoleva seaduse § 80 lõikes 1 nimetatud isiku tegevus registreeritakse määramata ajaks, välja arvatud juhul, kui registreeringut taotletakse tähtajaliselt.

§ 85. Tegevuse registreerinud isiku kohustus teatada registreeringu taotluses esitatud andmete muudatustest

(1) Tegevuse registreerinud isik on kohustatud teavitama viivitamata Keskkonnaametit ärinime, registrikoodi, nime, isikukoodi või kontaktandmete muutumisest, samuti käitise või tegevuse muutmisest või lõpetamisest ning teistest asjaoludest, mis võivad mõjutada registreeringu alusel lubatud tegevust, ja taotlema registreeringu muutmist või uut registreeringut.

(2) Kui käitise või tegevuse muutmise tõttu on käitise tegevuseks vajalik õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba, on käitaja kohustatud esitama Keskkonnaametile asjakohase taotluse nimetatud loa saamiseks.

§ 86. Registreeringu muutmine

(1) Keskkonnaamet muudab registreeringut:
1) registreeritud isiku taotluse alusel;
2) muudel seaduses sätestatud alustel.

(2) Kui registreeringu muutmise algatab tegevuse registreerinud isik, esitab ta Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu registreeringu muutmise taotluse koos käesoleva seaduse § 82 lõikes 1 nimetatud muutmiseks vajalike andmetega.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(3) Kui registreeringu muutmise algatab Keskkonnaamet, teeb ta tegevuse registreerinud isikule keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu teatavaks registreeringu muutmise põhjuse ja määrab muutmiseks vajalike andmete ja dokumentide esitamise tähtaja.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 87. Registreeringu kehtetuks tunnistamine

(1) Keskkonnaamet tunnistab registreeringu kehtetuks:
1) käesoleva seaduse §-s 88 sätestatud aluste ilmnemisel;
2) kui registreeritud isik on esitanud sellekohase taotluse.

(2) Kui registreeringu kehtetuks tunnistamise algatab tegevuse registreerinud isik, esitab ta Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu registreeringu kehtetuks tunnistamise taotluse.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(3) Kui registreeringu kehtetuks tunnistamise algatab Keskkonnaamet, teeb ta tegevuse registreerinud isikule keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu teatavaks registreeringu kehtetuks tunnistamise põhjuse.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 88. Registreerimisest keeldumine

Keskkonnaamet keeldub paikse heiteallika käitaja tegevuse registreerimisest, kui:
1) uuest või rekonstrueeritavast heiteallikast väljutatava saasteaine heitkogus põhjustab õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamise;

2) registreeringu taotluses on esitatud olulise tähtsusega andmetena valeandmeid.

2. jaotis
Õhusaasteloa andmine, muutmine, kehtetuks tunnistamine ja õhusaasteloa sisu

§ 89. Õhusaasteloa andja

Õhusaasteloa annab Keskkonnaamet (edaspidi *loa andja*).

§ 90. Õhusaasteloa kehtivusaeg
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 91. Õhusaasteloa taotlus ja lubatud heitkoguste projekt

(1) Õhusaasteloa taotlus sisaldab keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 42 lõigetes 1 ja 3 sätestatud andmeid ning lisasid.

(2) Õhusaasteloa taotluse lahutamatu osa on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule lubatud heitkoguste projekt, mis peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) tegevuse iseloomustus, sealhulgas saasteainete välisõhku väljutamise koht ja viis, andmed kasutatava tehnoloogia ja seadmete kohta;
2) andmed kavandatavate tehnoloogiliste äkkheidete ja nende kestuse kohta tundides, sealhulgas seadmete käivitamise ja seiskamise tundide arvu kohta;
3) väljutatavate saasteainete nimetused ning andmed saasteainete heitkoguste kohta, kui saasteaine heitkogus on aastas vähemalt üks kilogramm ja õigusaktides ei ole sätestatud teisiti;
4) andmed igast üksikust heiteallikast väljutatavate saasteainete heitkoguste kohta tehnoloogiaprotsesside kaupa;
5) andmed heidete vastavuse kohta tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteainete heidete piirväärtustele;
6) iga saasteaine hajumisarvutus maapinnalähedases õhukihis, kui saasteaine kohta on käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtus;
7) saasteainete püüdeseadmete efektiivsuse määramise nõuded;
8) andmed õhukvaliteedi taseme või saasteainete heite mõõtmise vajaduse kohta;
9) vajaduse korral saasteainete heidete vähendamise tegevuskava koostamise ja rakendamise tingimused;
10) lõhnahäiringu võimaliku esinemise hinnang;
11) müra võimaliku esinemise hinnang;
12) andmed muude tekkida võivate keskkonnahäiringute kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud andmed äkkheidete kestuse kohta esitatakse tegevuse korral, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 04.02.2006, lk 1–17), I lisas.

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(5) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 92. Saasteainete hajumise arvutuslik hindamine

(1) Käesoleva seaduse § 91 lõike 2 punktis 6 ja § 82 lõikes 2 nimetatud saasteainete hajumise arvutusliku hindamise tulemused tuleb esitada käitisest iga väljutatava saasteaine ja iga heiteallika kohta.

(2) Saasteainete hajumine tehakse kindlaks õhukvaliteedi taseme arvutusliku hindamise teel käesoleva seaduse § 38 lõikes 1 sätestatu kohaselt.

(3) Iga saasteaine hajumise arvutuslikul hindamisel võetakse arvesse kõik käitise tootmisterritooriumil paiknevad heiteallikad ja kõik õhusaasteluba, keskkonnakompleksluba või registreeringut omavad heiteallikad, mis jäävad saasteainete hajumise arvutuslikuks hindamiseks kasutatava arvutusprogrammi hindamise piirkonda.

(4) Ühise õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusega saasteainete hajumise arvutuslikes hinnangutes liidetakse ajaliselt kattuvate heiteallikate korral nendest väljutatavate saasteainete hetkelised heitkogused.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006 I lisas nimetatud tegevuse korral nõuab õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja heiteallika käitajalt välisõhku väljutatava saasteaine täiendavat hajumisarvutust, milles on arvesse võetud selle saasteaine kavandatavad tehnoloogilised äkkheited ja tootmisterritooriumil muude tavalise töörežiimiga heiteallikate heitkogused kokku. Võimalikke avariilisi äkkheiteid saasteaine hajumisarvutuses ei arvestata.

(6) Tehnoloogilise äkkheite intensiivsuse määramisel arvestatakse üheks tunniks keskmistatud perioodiga ka siis, kui tegeliku heite kestus on lühem kui üks tund.

§ 93. Õhusaasteloa andmine tootmisterritooriumi põhiselt või mitmele käitisele

Kui õhusaasteluba antakse tootmisterritooriumi põhiselt või kui õhusaasteluba hõlmab kaht või enamat käitist või ühe käitise kahte või enamat osa, sisaldab õhusaasteluba nõudeid, mis tagavad eraldi ja koos kõikide käitiste tegevuse vastavuse käesoleva seaduse ja selle alusel antavate õigusaktide nõuetele.

§ 94. Saasteaine ja lõhnaaine hajumise arvutustulemuse hindamine

(1) Saasteaine hajumise arvutustulemusi võrreldakse saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi ühe tunni keskmise, kaheksa tunni keskmise, 24 tunni keskmise ja aasta keskmise piirväärtusega ja sihtväärtusega.

(2) Kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku iga välisõhku väljutatava saasteaine maksimaalne hetkeline heitkogus ei tohi summaarselt ületada väärtust, mis võib põhjustada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õhukvaliteedi piirnormi ületamist väljaspool käitise tootmisterritooriumi.

(3) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja nõuab vajaduse korral heiteallikate käitajatelt õhukvaliteedi taseme arvutuslikul hindamisel väljaspool käitise tootmisterritooriumi pideva õhuseire tulemuste või samalaadsete heiteallikate koosmõju hindamisel saadud saasteaine taustsisalduse arvestamist.

§ 95. Saasteaine heite summaarse piirkoguse arvestamine

Käitise tegevuse registreerimisel ning õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andmisel võtab loa või registreeringu tõendi andja vajaduse korral arvesse käesoleva seaduse § 108 lõike 1 alusel kehtestatud saasteaine heite summaarse piirkoguse Eesti territooriumil ja majandusvööndis.

§ 96. Saasteaine välisõhku väljutamise eelisõigus

(1) Kui õhukvaliteedi piirkonna või linnastu õhukvaliteedi tase või käesoleva seaduse § 108 lõike 1 alusel kehtestatud saasteaine heite summaarne piirkogus ei võimalda rahuldada kõiki õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa taotlusi, on õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa saamise eelisõigus isikul, kes toodab energiat olme- või sotsiaalvajadusteks.

(2) Kui kõik õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba taotlevad isikud toodavad energiat olme- või sotsiaalvajadusteks või kui ükski õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba taotlev isik ei tooda energiat olme- või sotsiaalvajadusteks, on õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa saamise eelisõigus isikul, kelle saasteainete heitkogus samalaadse toodangu ühiku kohta on kõige väiksem.

(3) Otsuse eelisõiguse andmise kohta teeb Keskkonnaameti ettepanekul valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

§ 97. Õhusaasteloa andmisest keeldumine

Õhusaasteloa andja keeldub õhusaasteloa andmisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 52 sätestatud juhtudel või kui heiteallikast väljutatava saasteaine heitkogus põhjustab käesoleva seaduse § 108 lõike 1 alusel kehtestatud saasteaine heite summaarse piirkoguse ületamise Eesti territooriumil ja majandusvööndis.

§ 98. Õhusaasteloa sisu

(1) Õhusaasteluba sisaldab lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 53 lõikes 1 sätestatule järgmisi andmeid:
1) heiteallikatest saasteainete välisõhku väljutamise koht ja viis;
2) andmed lubatud tehnoloogiliste äkkheidete kestuse kohta tundides, sealhulgas seadmete käivitamise ja seiskamise tundide arvu kohta;
3) kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku iga väljutatava saasteaine nimetus ja andmed summaarse lubatud heitkoguse kohta tonnides kalendriaastas või vajaduse korral lühemas ajaühikus, kui saasteaine heitkogus on aastas vähemalt üks kilogramm ja õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, kaasa arvatud andmed lubatud tehnoloogiliste äkkheidete kohta;
4) andmed igast üksikust heiteallikast iga väljutatava saasteaine lubatud maksimaalse hetkelise heitkoguse kohta grammides sekundis ja vajaduse korral andmed tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteaine heite piirväärtuse kohta;
5) püüdeseadme efektiivsuse määramise nõuded;
6) andmed õhukvaliteedi taseme või saasteainete heite seire vajaduse kohta;
7) saasteainete heidete vähendamise tegevuskava koostamise ja rakendamise tingimused.

(2) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(3) Õhusaasteluba võib sisaldada käesolevas paragrahvis nimetamata, kuid käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõudeid või tööstusheite seaduses või selle alusel kehtestatud nõudeid.

(4) Heiteallika käitaja jaoks õhukvaliteedi seiretingimuste määramisel arvestab õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja õhukvaliteedi piirkonna või linnastu õhukvaliteedi taseme hindamistulemusi.

(5) Kui õhukvaliteedi piirkonna või linnastu kohta on koostatud käesoleva seaduse § 73 lõike 2 kohane õhukvaliteedi parandamise kava, arvestab õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja heiteallika käitajale seiretingimuste määramisel selle kava nõuetega.

(6) Õhusaasteloa lahutamatu osa on lubatud heitkoguste projekt. Lubatud heitkoguste projekti avalikustab õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja keskkonnaotsuste infosüsteemis.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(7) Käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamise ohu korral võib õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja loas sätestada täiendavad saasteaine pideva või pistelise seire nõuded.

§ 99. Õhusaasteloa muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andja muudab loa tingimusi lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõikes 1 sätestatule, kui:
1) õhusaasteloa aluseks olnud käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtus on muutunud;
2) õhusaasteloa aluseks olnud heiteallikast väljutatava saasteaine kohta tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud heite piirväärtus on muutunud;
3) käesoleva seaduse § 107 lõike 1 alusel kehtestatud saasteaine heite mõõtmise või arvutusliku määramise meetod on muutunud;
4) käesoleva seaduse § 108 lõike 1 alusel kehtestatud saasteaine heite summaarne piirkogus on muutunud.

(2) Kui õhusaasteloa muutmise algatab loa andja, teeb ta heiteallika käitajale kirjalikult teatavaks õhusaasteloa tingimuste muutmise põhjuse, nõuab õhusaasteloa muutmiseks vajalike andmete esitamist ning määrab andmete esitamise tähtaja.

(3) Käitaja, kelle luba muudetakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 esitatud nõudele, ei pea esitama saasteaine hajumise arvutustulemusi iga paikse heiteallika ja ühel tootmisterritooriumil paiknevate heiteallikate koosmõju kohta ning õhukvaliteedi seire kohta juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
1) saasteaine prognoositav heitkogus ei ületa kehtivas loas sätestatut;
2) õhusaasteloa aluseks olnud saasteaine heitkogus ei ole põhjustanud käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist väljaspool käitise territooriumi;
3) käitist ümbritsevasse piirkonda ei ole lisandunud uusi heiteallikaid, mille saasteainete heidetega ei ole kehtiva keskkonnakompleksloa või õhusaasteloa andmisel arvestatud.

(4) Õhusaasteluba tunnistatakse kehtetuks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 62 sätestatud alustel ja korras.

2. jagu
Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja õigused ja kohustused

§ 100. Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja ja tema õigus saada andmeid

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja on isik, kellele on antud või kelle tegevuse jaoks käesoleva seaduse § 79 lõike 3 alusel on nõutav õhusaasteluba või tööstusheite seaduse § 19 lõike 3 alusel on nõutav keskkonnakompleksluba.

(2) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omajal on õigus saada loa andjalt andmeid riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse või piirkonnas asuva käitise käitaja tasandil määratud õhukvaliteedi taseme mõõtmistulemuste kohta ja andmeid piirkonnas asuvate käitiste kasutatava tehnoloogia ja heiteallikate saasteainete heidete kohta ning muid vajalikke andmeid, mis võivad olla kasulikud saasteainete heidete vähendamise meetmete kavandamisel või piirkonna õhukvaliteedi parandamisel, kui need andmed ei ole konfidentsiaalsed.

§ 101. Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja kohustused

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja peab:
1) tagama, et tema käitamises olevast heiteallikast välisõhku väljutatava saasteaine heitkogus ei ületaks õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatut ega käesoleva seaduse alusel või tööstusheite seaduse

alusel kehtestatud saasteaine heite piirväärtust ega põhjustaks saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist väljaspool käitise tootmisterritooriumi;
2) kavandama meetmeid välisõhku väljutatavate saasteainete hetkeliste heidete piiramiseks, sealhulgas tehnoloogiaseadmete koormuse vähendamiseks, et parandada õhukvaliteeti ebasoodsate ilmastikutingimuste korral;
2[1]) põletusseadme käitamise korral hoidma põletusseadme käivitamise ja seiskamise perioodid võimalikult lühikesena;
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]
3) eelnevalt teatama õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andjale ja kohaliku omavalitsuse üksusele kõigist kavandatavatest tootmistehnoloogia või heiteallikate parameetrite muudatustest, mis võivad suurendada saasteaine heitkogust üle õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatu või halvendavad oluliselt saasteainete hajumistingimusi välisõhus;
4) kasutama saasteainete püüdmiseks paigaldatud seadmeid, kontrollima perioodiliselt nende efektiivsust ja pidama kontrollimise dokumenteeritud arvestust;
5) kontrollima heiteallikast väljuvate gaaside koostist ja saasteainete heitkoguste suurust ning nende vastavust õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatule ja käesoleva seaduse § 105 lõike 3 või tööstusheite seaduse § 73, 76 või § 79 lõike 3 alusel kehtestatud piirväärtustele;
6) hindama vähemalt üks kord aastas, kui õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas ei ole sätestatud teisiti, õhukvaliteedi vastavust saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusele väljaspool käitise tootmisterritooriumi, kui heiteallikast väljutatava saasteaine heide võib tõenäoliselt põhjustada õhukvaliteedi piirkonna või linnastu käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi ülemise hindamispiiri ületamist;
7) teavitama õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa andjat olulisest keskkonnahäiringust, mis kaasneb käitaja tegevusega, olenemata sellest, kas õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud nõuded on järgitud;
8) andma Keskkonnaametile igakülgset abi käesolevas lõikes sätestatud nõuetele vastavuse hindamisel, võimaldades kontrolli tegemist proovide võtmiseks või muu asjakohase teabe kogumiseks.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4 ja 5 sätestatud saasteainete püüdeseadme efektiivsuse, heiteallikast väljuvate gaaside koostise ja saasteainete heitkoguste suuruse kontrollimise sagedus ning täpsem kord määratakse vajaduse korral õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas.

(3) Kui heiteallika käitaja ei saa tagada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud nõuete täitmist, teavitab ta sellest viivitamata kirjalikult Keskkonnaametit ja kohaliku omavalitsuse üksust ning võtab vajalikud meetmed, et taastada nõuetele vastavus võimalikult kiiresti.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teate saamise korral on Keskkonnaametil õigus muuta õhusaasteluba või keskkonnakompleksluba ning nõuda käesoleva seaduse § 103 lõikes 1 nimetatud saasteainete heidete vähendamise tegevuskava.

(5) Õhukvaliteedi hindamisel tuleb juhinduda käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi hindamise korrast.

§ 102. Õhusaasteloa omaja kohustus säilitada dokumente ja esitada teavet

(1) Käitaja peab õhusaasteloa kehtivuse ajal ja vähemalt kuus aastat pärast selle kehtetuks tunnistamist säilitama kõik talle kuuluvad õhusaasteloa taotlemise, andmise ja muutmisega, selles määratud seirega, nõuete täitmise kontrollimisega, võimaliku nõuetele mittevastavuse ning nõuetekohasuse taastamiseks võetud meetmetega seotud dokumendid ja andmed.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid peavad olema kättesaadavad loa andja nõudmisel.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(2[1]) Seireandmete esitusviis peab võimaldama andmetöötlust.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(3) Käitaja teatab loa andjale:
1) seireandmed õhusaasteloas ettenähtud nõuete kohaselt;
2) kavandatavast käitaja vahetumisest.

(4) Käitaja on kohustatud põhjendamatu viivituseta esitama Keskkonnaametile õhusaasteloa andmiseks, muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks ning keskkonnaalaseks kontrolliks nõutavad andmed.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(5) Kui õhusaasteloaga on kehtestatud saasteaine välisõhu pidevseire kohustus, edastab käitaja pidevseire andmed reaalajas õhukvaliteedi juhtimissüsteemi, mis on leitav Keskkonnaministeeriumi veebilehel. Mõõtetulemused peavad olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 103. Saasteainete heidete vähendamise tegevuskava, selle heakskiitmine ja aruandlus

(1) Kui saasteaine sisaldus välisõhus väljaspool käitise tootmisterritooriumi tõenäoliselt ületab saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust, võib Keskkonnaamet õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omajalt nõuda saasteainete heidete vähendamise tegevuskava koostamist.

(2) Saasteainete heidete vähendamise tegevuskava esitatakse heakskiitmiseks Keskkonnaametile, kes enne tegevuskava heakskiitmist saadab selle arvamuse avaldamiseks käitise asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(3) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab arvamuse kümne tööpäeva jooksul saasteainete heidete vähendamise tegevuskava saamisest arvates.
[RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(4) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja esitab Keskkonnaametile aruande käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuskava rakendamise kohta vähemalt üks kord aastas.

§ 104. Saasteainete heidete vähendamise tegevuskava sisu

Saasteainete heidete vähendamise tegevuskava sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:
1) tegevuskava koostamise ja rakendamise eest vastutavate isikute nimed ja aadressid;
2) andmed eelmise viie aasta jooksul saadud õhukvaliteedi hindamise tulemuste kohta, heiteallikatest väljutatavate saasteainete heitkoguste ja nende määramiseks kasutatud meetodite kohta;
3) taustaolukorra analüüs välisõhku väljutatavate saasteainete levimise ja tekkimise kohta;
4) käitises enne tegevuskava koostamist rakendatud õhukvaliteedi parandamise meetmete detailne kirjeldus ja nende meetmete mõju;
5) saasteainete heidete vähendamiseks kavandatavate meetmete detailne kirjeldus;
6) õhukvaliteedi paranemiseks ja püstitatud eesmärkide saavutamiseks vajaliku aja prognoos;
7) keskkonnakompleksloa kohustuslase korral andmed parima võimaliku tehnika kasutamise kohta;
8) andmed tegevuskava koostamisel kasutatud abimaterjalide kohta.

3. jagu
Saasteainete heite piirväärtused ja nende järgimine, saasteaine lubatud heitkogus ning saasteainete heidete summaarsed piirkogused Eesti territooriumil ja majandusvööndis

§ 105. Paikse heiteallika heite piirväärtused ja nende järgimine

(1) Väljaspool tööstusheite seaduse kohaldamisala oleva heiteallika heite piirväärtus on mis tahes tööstusliku põletamis- või tootmisprotsessi paiksest heiteallikast väljutatava saasteaine piirkogus väljuvate gaaside mahu-, toodangu-, võimsus-, energia- või ajaühiku kohta. Heite piirväärtust ei tohi ületada.

(2) Kui tööstusheite seaduse või käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel on kehtestatud erand heite piirväärtuse järgimise kohta ja seadmete käivitamisel ning seiskamisel ei ületa see õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud äkkheite kogust ja kestust, loetakse, et heite piirväärtust ei ole ületatud.

(3) Väljaspool tööstusheite seaduse kohaldamisala olevate põletusseadmete jaoks kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega saasteainete heite piirväärtused, saasteainete heite seirenõuded ja heite piirväärtuste järgimise kriteeriumid.

(4) Alla 50-megavatise summaarse nimisoojusvõimsusega kateldest koosneva ja ainult kivisütt kasutava põletusseadme väljuvates gaasides saasteaine sisalduse pideva mõõtmise korral loetakse saasteainete heite kohta esitatavad piirväärtuse nõuded täidetuks, kui põletusseadme kalendriaasta töötundide jooksul tehtud mõõtmiste tulemused näitavad, et ükski ööpäeva keskmine vastuvõetavaks tunnistatud heide ei ületa heite piirväärtust 150 protsenti.

§ 106. Saasteaine lubatud heitkogus ja äkkheidete arvestamine lubatud heitkoguse määramisel

(1) Õhusaasteloaga määratakse iga heiteallika kohta iga välisõhku väljutatava saasteaine lubatud maksimaalne hetkeline heitkogus ja kõikide käitise tootmisterritooriumil paiknevate heiteallikate kohta kokku iga saasteaine lubatud heitkogus tonnides kalendriaastas või vajaduse korral lühemas ajaühikus.

(2) Saasteaine lubatud heitkogus määratakse selliselt, et paiksest heiteallikast või kõikidest käitise ühel tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku välisõhku väljutatud saasteaine kogus ei põhjustaks saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist väljaspool käitise tootmisterritooriumi.

(3) Tootmisterritooriumil, kus paiknevad mitme käitaja käitised, arvestatakse käitiste koosmõju selliselt, et iga saasteaine väljutamisel kõikide käitiste heiteallikatest kokku järgitakse tootmisterritooriumi välispiiril saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust.

(4) Saasteaine lubatud heitkoguse määramisel võetakse arvesse tehnoloogilist äkkheidet, kuid mitte võimalikke avariilisi heiteid.

(5) Maksimaalne hetkeline heitkogus käesoleva seaduse tähenduses on heiteallikast väljutatud saasteaine maksimaalne heitkogus, mis on keskmistatud kõige intensiivsema heitega tunni kohta ja mida väljendatakse grammides või milligrammides sekundi kohta. Maksimaalne hetkeline heitkogus määratakse täiskoormusel toimiva protsessi või seadme normaalse töörežiimi alusel, arvestamata saasteaine äkkheiteid.

(6) Käesoleva seaduse § 91 lõikes 3 nimetatud juhul määratakse tehnoloogilise äkkheite maksimaalne hetkeline heitkogus eraldi, arvestades seadme käivitamise ja seiskamise kõige intensiivsemat tundi. Seadmete käivitamise ja seiskamise kestus määratakse õhusaasteloaga või keskkonnakompleksloaga vastavalt tootmistehnoloogia tehnilisele dokumentatsioonile.

(7) Saasteaine lubatud heitkogus loetakse ületatuks, kui heiteallikast väljutatava saasteaine maksimaalne hetkeline heitkogus ületab õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud hetkelist heitkogust või kui kõikidest käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku väljutatava saasteaine heitkogus ületab õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud kalendriaastaks või lühemaks ajaühikuks lubatud heitkogust, kaasa arvatud äkkheited, või tegelik äkkheidete kestus tundides kalendriaastas ületab õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud kestust.

(8) Saasteaine lubatud heitkoguse ületamisel eeldatakse keskkonnaohu tekkimist.

§ 107. Saasteainete heidete mõõtmine ja arvutusliku määramise meetodid

(1) Saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(2) Saasteainete heidete mõõtmisel või arvutuslikul määramisel arvestatakse heite väljutamise ajalist dünaamikat ja heiteallika iseloomu ning hõlmatakse kõik käitise heiteallikast saasteainete väljutamist põhjustavad protsessid ja kõik heiteallikaga seotud saasteained.

(3) Kui saasteaine heite määramiseks ei ole käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel meetodit kehtestatud, võib saasteaine heite määramiseks kasutada rahvusvaheliselt tunnustatud metoodikaid, standardeid, kasutatava tehnoloogiaseadme tootjariigi väljatöötatud arvutusmetoodikaid või muid metoodikaid, mis on mõeldud selle heiteallika jaoks.

§ 108. Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis, teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm ja aruandlus
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

(1) Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis ning nende täitmise tähtajad ja erandid, samuti saasteainete heitkoguste riiklike koondaruannete ja saasteainete summaarsete heitkoguste prognooside koostamise korra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

(2) Keskkonnaministeerium korraldab teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmi (edaspidi *õhusaasteainete vähendamise programm*) koostamise. Õhusaasteainete vähendamise programmi koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud avatud menetlust.

(3) Inimtekkeliste saasteainete heitkogused käesoleva seaduse tähenduses on inimtegevusega seotud saasteainete õhku väljutatud heitkogused.

(4) Õhusaasteainete vähendamise programmi koostamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel:
1) hinnatakse, mis määral on tõenäoline, et riigisisesed heiteallikad mõjutavad õhu kvaliteeti riigi territooriumil ja naaberliikmesriikides, kasutades asjakohasel juhul andmeid ja meetodeid, mis on välja töötatud Euroopa seire- ja hindamisprogrammi raames õhusaasteainete piiriülese kauglevi seire ja hindamise Euroopa koostööprogrammi pikaajalist rahastamist käsitleva piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokolli kohaselt;
2) võetakse arvesse vajadust vähendada õhusaasteainete heitkoguseid, et täita õhukvaliteedi eesmärke;

3) eriti peenete osakeste heitkoguste vähendamise meetmete kavandamisel riiklike kohustuste täitmiseks peetakse esmatähtsaks tahma ehk musta süsiniku heitkoguste vähendamise meetmeid;
4) tagatakse kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega.

(5) Õhukvaliteedi eesmärgid käesoleva seaduse tähenduses on õhukvaliteedi piirväärtused, sihtväärtused ja kohustuslikult saavutatavad õhukvaliteedi taseme määrad, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel.

(6) Tahm ehk must süsinik käesoleva seaduse tähenduses on süsinikku sisaldavad tahked osakesed, mis absorbeerivad valgust.

(7) Õhusaasteainete vähendamise programm sisaldab vähemalt:
1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1–31), III lisa 1. osas sätestatud minimaalsete nõuete kohast sisu;
2) saasteainete heitkoguste vähendamise kohustuslikke meetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 III lisa 2. osas, ning nende rakendamise tähtaegu ja andmeid meetmete maksumuse kohta;
3) andmeid saasteainete tegelike heitkoguste kohta ja saasteainete heitkoguste prognoosi pärast meetmete rakendamist.

(8) Enne õhusaasteainete vähendamise programmi projekti ja kõigi oluliste muudatuste lõplikku valmimist konsulteerib õhusaasteainete vähendamise programmi koostaja üldsuse ja pädevate asutustega, keda õhusaasteainete vähendamise programmi rakendamine neile eriomaste keskkonnaülesannete tõttu tõenäoliselt puudutab. Kui see on asjakohane, korraldatakse piiriülesed konsultatsioonid.

(9) Õhusaasteainete vähendamise programmi kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(10) Keskkonnaministeerium vaatab õhusaasteainete vähendamise programmi üle vähemalt iga nelja aasta järel alates Euroopa Komisjonile esimese õhusaasteainete vähendamise programmi esitamisest ja vajaduse korral täiendab seda.

(11) Ilma et see piiraks käesoleva paragrahvi lõike 10 kohaldamist, ajakohastatakse õhusaasteainete vähendamise programmis sisalduvaid heitkoguste vähendamise poliitikasuundi ja meetmeid 18 kuu jooksul pärast viimase riikliku heiteinventuuri või riikliku heiteprognoosi esitamist, kui esitatud andmete järgi ei ole täidetud saasteainete vähendamise riiklikke kohustusi või on oht, et neid ei täideta.

(12) Kui õhusaasteainete vähendamise programmi ajakohastatakse käesoleva paragrahvi lõike 11 kohaselt, esitab Keskkonnaministeerium ajakohastatud õhusaasteainete vähendamise programmi Euroopa Komisjonile kahe kuu jooksul pärast ajakohastamist.

(13) Keskkonnaministeerium avalikustab õhusaasteainete vähendamise programmi ja selle muudatused oma veebilehel.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 108[1]. Heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise paindlikkusmeetmed

(1) Vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, mittemetaansete lenduvate orgaaniliste ühendite, ammoniaagi ja eriti peenete osakeste iga-aastaseid riiklikke heiteinventuure võib kohandada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osas sätestatu kohaselt, kui heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused jääksid täitmata teaduslike andmete alusel ajakohastatud heitkoguste inventuuri meetodite kohaldamise tõttu.

(2) Riiklik heiteinventuur sisaldab andmeid vaadeldava perioodi teatavate saasteainete heitkoguste kohta. Keskkonnaministeerium korraldab riikliku heiteinventuuri koostamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 I ja IV lisa kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 viidatud kohanduste suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osa 1. punkti d alapunkti alapunktides ii ja iii sätestatud lisatingimusi juhul, kui eriheited erinevad märkimisväärselt Euroopa Liidu heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivate õigusaktide normide või standardite rakendamise eeldatavatest tulemustest, kusjuures erinevus võib tuleneda heitkoguste kindlaksmääramiseks kasutatud metoodikast, ning:
1) riikliku heiteinventuuri koostaja on arvesse võtnud Euroopa Liidu heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivate õigusaktide täitmise järelevalvet käsitlevate riiklike programmide tulemusi ning on tõendanud, et märkimisväärselt erinevad eriheited ei ole tingitud nimetatud õigusaktide riigisisesest rakendamisest ega jõustamisest;
2) Keskkonnaministeerium on Euroopa Komisjoni teavitanud eriheidete märkimisväärsetest erinevustest.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.01.2025, jõustub lõige 3]

(4) Heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivad Euroopa Liidu õigusaktid käesoleva paragrahvi tähenduses on Euroopa Liidu õigusaktid, mille eesmärk on vähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu

direktiiviga (EL) 2016/2284 hõlmatud õhusaasteainete heitkoguseid ja mis näevad ette heiteallikapõhised leevendusmeetmed.

(5) Kui erakordselt külma talve või erakordselt kuiva suve tõttu ei suudeta teatud aastal heitkoguste vähendamise riiklikke kohustusi täita, võib kohustuste täitmisel aluseks võtta keskmise näitaja, mis saadakse, arvutades keskmised näitajad kõnealuse aasta ja sellele eelnenud aasta heitkoguse ning sellele järgneva aasta heitkoguse prognoosi põhjal, tingimusel, et arvutuslik keskmine ei ole suurem vähendamiskohustustest tulenevast iga-aastasest riiklikust heitkogusest.

(6) Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 II lisa kohaselt on sätestatud üks või mitu rangemat vähendamiskohustust võrreldes Euroopa Komisjoni 2005. aasta 21. septembri teatise „Õhusaastet käsitlev temaatiline strateegia" KOM(2005) 446 (lõplik) 16. aruandes kindlaks määratud kulutõhusa vähendamisega, kuid teatud aastal jääb vaatamata kõigi kulutõhusate meetmete rakendamisele heitkoguste vähendamise riiklik kohustus täitmata, on kõnealuse kohustuse täitmise tähtajaks maksimaalselt viis aastat, kui iga sellise aasta eest kompenseeritakse kohustuste täitmata jätmine mõne muu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 II lisas osutatud saasteaine heitkoguste samaväärse vähendamisega.

(7) Saasteainete heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise tähtajaks loetakse maksimaalselt kolm aastat, kui asjaomaste saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused jäävad täitmata elektri- või soojusenergia varustus- või tootmissüsteemi ootamatu või erakorralise katkestuse või võimsuse vähenemise tõttu, mida ei olnud võimalik ette näha, ja täidetud on järgmised tingimused:
1) on tõendatud, et kohustuste täitmiseks on tehtud kõik mõistlikud jõupingutused, sealhulgas on rakendatud uusi meetmeid ja poliitikasuundi, ning jõupingutuste tegemist jätkatakse, et kohustuste täitmata jätmise periood jääks võimalikult lühikeseks;
2) on tõendatud, et lisaks käesoleva lõike punktis 1 osutatud meetmetele ja poliitikasuundadele täiendavate meetmete ja poliitikasuundade rakendamisega kaasneksid ebaproportsionaalselt suured kulud ning see ohustaks oluliselt riigi energiajulgeolekut või kujutaks endast märkimisväärset energiavarustuseta jäämise ohtu suurele osale elanikkonnast.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 108[2]. Euroopa Komisjoni teavitamine heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise paindlikkusmeetmete rakendamisest

Kui kohaldatakse käesoleva seaduse § 108[1] lõiget 1, 3, 5, 6 või 7, teavitab Keskkonnaministeerium sellest Euroopa Komisjoni asjaomasele aruandeaastale järgneva aasta 15. veebruariks. Teavitus peab kajastama asjaomaseid saasteaineid ja sektoreid ning riiklikele heiteinventuuridele avalduva mõju suurust, kui see on teada.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

5. peatükk
Liikuvate heiteallikate saasteainete heidete reguleerimine, toodete ja kütuste kohta esitatavad nõuded, vedelkütuste kvaliteedi ja koguste seire

1. jagu
Liikuva heiteallika saasteainete heidete vähendamise meetmed

§ 109. Mootorsõidukite liikumise piiramine saasteainete hajumiseks ebasoodsate ilmastikutingimuste korral

Keskkonnaohu vältimiseks võib kohaliku omavalitsuse üksus saasteainete hajumiseks ebasoodsate ilmastikutingimuste korral, kui teatud õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus võib esineda mingi saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse või häiretaseme ületamine, piirata liikluskorraldusega mootorsõidukite, välja arvatud eritalituse sõidukite liikumist.

§ 110. Liikuva heiteallika heitgaasi saasteainete sisaldus, suitsusus ja müratase
[Kehtetu -RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

§ 111. Uue mootorsõiduki kasutaja teavitamine

(1) Uue mootorsõiduki tootja, importija või müüja teavitab kasutajat mootorsõiduki kütusekulust ja väljutatava süsinikdioksiidi heitest.

(2) Uue mootorsõiduki kasutajale antavate andmete loetelu ja kasutaja teavitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 112. Maanteetranspordis kasutatavate rehvide märgistamine

Maanteetranspordis kasutatavad rehvid märgistatakse madala müratasemе, kütusesäästlikkuse ja ohutuse eesmärgil rehvide parameetrite kohta ühtlustatud teabe andmiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1222/2009 rehvide kütusesäästlikkuse ja muude oluliste parameetrite märgistamise kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 46–58).

§ 112[1]. Väljaspool teed kasutatava liikurmasina sisepõlemismootori tüübikinnitus ja turujärelevalve

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1628, mis käsitleb väljaspool teid kasutatavate liikurmasinate sisepõlemismootorite gaasiliste saasteainete ja tahkete osakeste heite piirnorme ja tüübikinnitusega seotud nõudeid, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1024/2012 ja (EL) nr 167/2013 ning muudetakse direktiivi 97/68/EÜ ja tunnistatakse see kehtetuks (ELT L 252, 16.09.2016, lk 53–117), kohane tüübikinnitusasutus Eestis on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(2) Tüübikinnitustunnistuse taotluse läbivaatamise ja tüübikinnitustunnistuse muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu.

(3) Tüübikinnituseks vajalik katse tehakse tüübikinnituse taotleja kulul.
[RT I, 29.11.2018, 1- jõust. 25.12.2018]

2. jagu
Saasteainete heitkoguste vähendamise eesmärgil toodete kohta esitatavad nõuded

§ 113. Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide käitlemise erinõuded

(1) Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite, välja arvatud aerosoolide, ning sõidukite väljaspool tootmisseadeldisi kasutatavate viimistlusmaterjalide alaliigid, lenduvate orgaaniliste ühendite sisalduse piirväärtused ning piirväärtustele vastavuse määramiseks kasutatavad meetodid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toodetele ning nende käitlemisele kohaldatakse kemikaaliseaduse sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

§ 114. Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide märgistamine

Käesoleva seaduse § 113 lõikes 1 nimetatud toodete märgistusele lisatakse järgmine teave:
1) toote alaliik ja alaliigile vastav lenduvate orgaaniliste ühendite sisalduse piirväärtus grammides liitri kohta;
2) kasutamisvalmis tootes, mis sisaldab lahusteid või lahusteid sisaldavaid muid komponente, lenduvate orgaaniliste ühendite maksimaalne sisaldus grammides liitri kohta.

§ 115. Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide erandkorras kasutamise luba

Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide erandkorras kasutamise luba (edaspidi *viimistlusmaterjalide kasutamisluba*) annab õiguse kasutada erandkorras lenduvate orgaaniliste ühendite sisalduse piirväärtusele mittevastavat, käesoleva seaduse § 113 lõikes 1 nimetatud toodet ajaloolist ja kultuuriväärtust omava hoone või vanasõiduki restaureerimiseks ja hooldamiseks eesmärgil see turustada, sealhulgas see Euroopa Liidu territooriumile viia ning seal kasutada.

§ 116. Viimistlusmaterjalide kasutamisloa andja

Viimistlusmaterjalide kasutamisloa annab Keskkonnaamet.

§ 117. Viimistlusmaterjalide kasutamisloa taotlemise ja andmise kord ning taotluse ja loa vormid

Viimistlusmaterjalide kasutamisloa taotlemise ja andmise korra ning taotluse ja loa vormid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 118. Viimistlusmaterjalide kasutamisloa andmisest keeldumine

Viimistlusmaterjalide kasutamisloa andja keeldub viimistlusmaterjalide kasutamisloa andmisest, kui:
1) loa taotleja on esitanud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;

2) arvestades planeeritavat restaureerimist või hooldamist on taotletava toote kogus põhjendamatult suur;
3) toote kasutamisega kaasneb märkimisväärne oht inimese tervisele või keskkonnale.

§ 119. Viimistlusmaterjalide kasutamisloa teatavakstegemine
[Kehtetu -RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

3. jagu
Kütuste kohta esitatavad nõuded, vedelkütuste kvaliteedi ja koguste seire

§ 120. Kütuste kohta esitatavad keskkonnanõuded

(1) Vedelkütuste kohta esitatavad keskkonnanõuded, biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse kriteeriumid, vedelkütuste keskkonnanõuetele vastavuse seire ja aruandmise korra ning biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kasutamisest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise määramise metoodika kehtestab saasteainete heitkoguste piiramise eesmärgil valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrusega sätestatakse:
1) maanteesõidukites ja väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, siseveelaevades, põllu- ja metsamajandustraktorites ning väikelaevades, kui need ei ole merel, otto- ja diiselmootorites kasutatava bensiini, diislikütuse, gaasiõli, kerge kütteõli ja mootorikütustena kasutatavate biokütuste kohta esitatavad keskkonnanõuded;
2) gaasiõli, kerge kütteõli, raske kütteõli ja laevakütuste kohta esitatavad keskkonnanõuded;
3) biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse kriteeriumid;
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]
4) väikese väävlisisaldusega laevakütuse kasutamise alternatiivina heitevähendusmeetodite kasutamise lubamise korra;
5) biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kasutamisest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise määramise metoodika;
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]
6) vedelkütuste keskkonnanõuetele vastavuse seire ja aruandmise korra;
7) laevakütuste keskkonnanõuetele vastavuse üle järelevalve teostamise täpsustatud korra.

(3) Biokütus käesoleva seaduse tähenduses on transpordis kasutatav vedelkütus, mis on toodetud biomassist.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]

(4) Vedel biokütus käesoleva seaduse tähenduses on energia saamiseks, sealhulgas elektri-, soojus- ja jahutusenergia, välja arvatud transpordi jaoks kasutatava energia saamiseks kasutatav vedelkütus, mis on toodetud biomassist.

(5) Biomass käesoleva seaduse tähenduses on põllumajandusest (nii taimsetest kui ka loomsetest ainetest), metsatööstusest ja sellega seotud tootmisest, kalandusest ja vesiviljelusest saadav bioloogilise päritoluga toodete, jäätmete ja jääkide bioloogiliselt lagunev fraktsioon ning tööstus- ja olmejäätmete bioloogiliselt lagunev fraktsioon.

(6) Gaaskütus käesoleva seaduse tähenduses on mootorimaagaas ja mootorivedelgaas alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse tähenduses ning biometaan maagaasiseaduse tähenduses.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(7) Elektrienergia käesoleva seaduse tähenduses on elektrienergia, mida kasutatakse maanteesõidukites ja väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, siseveelaevades, põllu- ja metsamajandustraktorites ning väikelaevades, kui need ei ole merel.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(8) Vesinik käesoleva seaduse tähenduses on energia, mida kasutatakse maanteesõidukites ja väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, siseveelaevades, põllu- ja metsamajandustraktorites ning väikelaevades, kui need ei ole merel.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(9) Biomasskütus käesoleva seaduse tähenduses on biomassist toodetud gaas- või tahke kütus.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]

§ 121. Vedelkütuste kvaliteedi ja koguste seire

(1) Eestis müüdavate vedelkütuste kvaliteedi ja koguste seiret korraldab Keskkonnaministeerium. Keskkonnaministeerium võib selle ülesande täitmiseks sõlmida halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu riigi omandis oleva äriühinguga, kelle põhitegevus on keskkonnauuringute läbiviimine. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.
[RT I, 22.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Maksu- ja Tolliamet esitab Keskkonnaministeeriumile hiljemalt järgmise aasta 1. maiks eelmisel kalendriaastal Eestis müüdud kütuse kohta järgmised andmed:
1) kütuseliigi nimetus kombineeritud nomenklatuuri kaubakoodi järgi;
2) kogused kütuseliikide kaupa.

§ 122. Kütuseseire andmekogu

(1) Kütuseseire andmekogu on riigi infosüsteemi kuuluv elektrooniline andmekogu, mille eesmärk on koguda maanteesõidukites ja väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, siseveelaevades, põllu- ja metsamajandustraktorites ning väikelaevades, kui need ei ole merel, kasutatud kütuste andmeid, et esitada need Euroopa Komisjonile raporteerimiseks, piirata ebakvaliteetse kütuse ringlust siseturul ning informeerida avalikkust kütuse kvaliteedi seire tulemustest.

(2) Kütuseseire andmekogusse kantakse:
1) vedelkütuse seaduse § 2^3lõikes 2 ning käesoleva seaduse § 123^3lõikes 2 nimetatud andmed ja lõike 6 alusel kehtestatud määruses kütuse tarnijate aruandlust puudutavad andmed;
2) kütuste hoidmise või laadimise või muu tegevusega seotud heiteallikate, sealhulgas tanklate ja mahutite andmed;
3) heiteallikate käitajate kontaktandmed;
4) konkreetse heiteallika kütuseseire tulemused.

(3) Kütuseseire andmekogu vastutav töötleja on Keskkonnaagentuur.

(4) Kütuseseire andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

§ 123. Bensiini veo ning terminalides ja teenindusjaamades hoidmise nõuded
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

Lenduvate orgaaniliste ühendite heidete piiramise eesmärgil kehtestab bensiini veo ning terminalides ja teenindusjaamades hoidmise nõuded valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

4. jagu
Kütuse elutsükli jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine

[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

§ 123^1. Kütuse elutsükli jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise osakaal

(1) Tarnija peab vähendama kütuse elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid võrreldes kütuse alusstandardiga kalendriaasta jooksul vähemalt kuus protsenti.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) [Kehtetu -RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(3) Kui tarnija vähendab kütuse elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid biokütuste abil, peavad need vastama käesoleva seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud biokütuste säästlikkuse kriteeriumitele.

(3^1) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud biokütuste säästlikkuse kriteeriumitele vastavuse tõendamine peab toimuma vedelkütuse seaduse §-s 2^3sätestatud tingimuste kohaselt.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 01.05.2018]

(3^2) Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine, mis tuleneb muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelatest ja gaasilistest kütustest, peab alates 2022. aasta 15. juunist olema vähemalt 70 protsenti võrreldes fossiilkütuse olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside heite mahukusega energiaühiku kohta.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(4) Kui tarnija vähendab kütuse elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid maanteetranspordis kasutatava elektrienergia abil, peab tarnija olema võimeline tarnitavat elektrit nõuetekohaselt mõõtma ja jälgima käesoleva seaduse § 123[3] lõike 6 alusel kehtestatud meetodite kohaselt.

(5) Tarnija käesoleva seaduse tähenduses on isik, kelle kohta on majandustegevuse registrisse kantud märge kütuse tarbimisse lubamiseks või kütuse maksuladustamise lõpetamiseks, või kütuse impordi tegevusluba omav isik või juriidiline isik, kes teeb kättesaadavaks maanteesõidukites ja väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, siseveelaevades, põllu- ja metsamajandustraktorites ning väikelaevades, kui need ei ole merel, kasutatava elektrienergia, gaaskütuse või vesiniku.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

(6) Kütuse elutsükli jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused käesoleva seaduse tähenduses on kõik kütusega, sealhulgas kütusesegudega ning tarnitud energiaga, seotud süsinikdioksiidi (CO_2), metaani (CH_4) ja dilämmastikoksiidi (N_2O) heidete netokogused. Nimetatud kasvuhoonegaaside heidete netokogused arvutatakse heidete tekkimise kohast sõltumata, arvestades kõiki kaevandamise või maaviljeluse etappe, sealhulgas maakasutuse muudatusi, samuti kütusesegude ning tarnitud energia transporti, jaotamist, töötlemist ja põletamist.

(7) Kasvuhoonegaaside heitkogused energiaühiku kohta käesoleva seaduse tähenduses on kütusega või tarnitud energiaga seotud kasvuhoonegaaside heitkogustega võrdväärse süsinikdioksiidi (CO_2) kogumass jagatuna kütuse või tarnitud energia kogu energiasisaldusega, kütuse puhul väljendatuna selle minimaalse küttevääruna (edaspidi gCO_{2ekv}/MJ).

(8) Kütuse alusstandard käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Liidus 2010. aastal kasutatud mittebioloogilist päritolu kütuse kasvuhoonegaaside heite kogumahukus, mis on 94,1 gCO_{2ekv}/MJ.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

§ 123[2]. Tarnijatevaheline kokkulepe
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

(1) Käesoleva seaduse § 123[1] lõikes 1 nimetatud minimaalse kütuse elutsükli jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kohustuse võivad tarnijad täita ühiselt ja sel juhul käsitletakse neid ühe tarnijana. Kohustuse täitmata jätmisel vastutab tarnija, kes on käesoleva seaduse § 123[1] lõikes 1 nimetatud kohustuse täitja.

(2) Kui tarnijad otsustavad täita käesoleva seaduse § 123[1] lõikes 1 nimetatud kohustuse ühiselt, tuleb selle kohta sõlmida kokkulepe vedelkütuse seaduse § 2[6] lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna kaudu.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(3) [Kehtetu -RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 123[3]. Tarnitud kütuste ja energia kasvuhoonegaaside arvutamine ning aruandlus

(1) Tarnija esitab Keskkonnaametile iga kuu 15. kuupäevaks tarnitud kütuste ja energia kasvuhoonegaaside mahu kuuaruande (edaspidi *kasvuhoonegaaside mahu aruanne*), milles märgib eelmise kalendrikuu jooksul tarbimisse lubatud maanteetranspordis kasutatava energia, mootoribensiini, diislikütuse, gaaskütuse ja biokütuse koguse ning neile vastavad kasvuhoonegaaside andmed.

(2) Kasvuhoonegaaside mahu aruanne peab sisaldama vähemalt järgmist:
1) andmed iga tarnitud kütuse ja energia kogumahu ning kasvuhoonegaaside heite mahukuse kohta;
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]
2) andmed, millised on biokütuse elutsükli jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused energiaühiku kohta.

(2[1]) Kui tarnija soovib käesoleva seaduse § 123[1] lõikes 1 nimetatud kohustust täita biokütuste abil, esitab ta tõendid, et tarnitud biokütus on toodetud vedelkütuse seaduse § 2[3] lõikes 3 sätestatud meetodeid kasutades.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 01.05.2018]

(3) Kui tarnija vähendab kütuse elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid mootoribensiini, diislikütuse, surumaagaasi või veeldatud naftagaasi töötlemiseelses etapis tekkiva kasvuhoonegaaside heite vähendamisel tekkinud kvootide kasutamisega, peab tarnija koos kasvuhoonegaaside mahu aruandega esitama projekti kohta järgmised andmed:
1) projekti alguskuupäev, mis peab olema pärast 2011. aasta 1. jaanuari;
2) heite vähendamine aastas (gCO_{2ekv});
3) ajavahemik, mille jooksul heite deklareeritud vähendamine toimus;

4) heiteallikale lähim projekti asukoht laius- ja pikkuskraadides nelja kümnendkoha täpsusega;
5) aastaheite võrdlusalus enne vähendamismeetmete võtmist ja aastaheide pärast vähendamismeetmete rakendamist, väljendatuna toodetud lähteaine gCO_{2ekv}/MJ;
6) ühekordne sertifikaadinumber, mis üheselt identifitseerib kava ja kasvuhoonegaaside deklareeritud vähendamised;
7) ühekordne number, mis üheselt identifitseerib arvutusmeetodi ja sellega seotud kava;
8) kui projekt on seotud nafta ammutamisega, tuleb esitada aasta keskmine gaasi ja nafta vahekord lahuses aastate kaupa ja aruandeaastal, reservuaari rõhk, sügavus ning puuraugu toornafta tootmismaht.

(4) Töötlemiseelses etapis tekkiv heide käesoleva seaduse tähenduses on kogu kasvuhoonegaaside heide, mis tekib enne tooraine sisenemist rafineerimis- või töötlemisettevõttesse, kus toodetakse fossiilseid kütuseid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud projekt peab vastama järgmistele tingimustele:
1) töötlemiseelses etapis tekkivate kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja võrdlusaluste heitkoguste üle tuleb teha seiret, mille kohta tuleb esitada aruanded ja neid tõendada kooskõlas standardisarjaga ISO 14064;
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]
2) esitatud tulemused peavad vastama komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1–93), ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 334, 31.12.2018, lk 94–134), sätestatud usaldatavustasemele;
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]
3) töötlemiseelses etapis tekkivate kasvuhoonegaaside heite vähendamise meetodeid peab tõendama standardi ISO 14064-3 järgi;
4) kasvuhoonegaaside heitkoguseid tõendav asutus peab olema akrediteeritud standardi ISO 14065 järgi.

(6) Täpsustatud nõuded kasvuhoonegaaside mahu aruande andmete koosseisule, tarnitud kütuste ja energia olelusringi jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heite mahukuse arvutusmeetodi, kütuse alusstandardi, kasvuhoonegaaside heite mahukuse vähendamise arvutamise ning aruande esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(7) Tarnija, kellel on käesoleva seaduse § 123^2 lõike 2 kohane kokkulepe, eristab kasvuhoonegaaside mahu aruandes statistilise ülekande koguse, mis on tarbimisse lubatud teise tarnija kohustuse täitmiseks või saadud teiselt tarnijalt oma kohustuse täitmiseks. Andmetele lisatakse teise tarnija ärinimi ja registrikood.

(8) Keskkonnaagentuuri pädevusse kuulub kasvuhoonegaaside mahu aruannete töötlemine ja koondamine.

(9) Keskkonnaamet kinnitab nõuetekohase kasvuhoonegaaside mahu aruande 30 päeva jooksul aruande saamisest arvates.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

§ 123^4. Kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemisekorraldamine

(1) Tarnija võib käesoleva seaduse § 123^1 lõikes 1 nimetatud kohustuse osaliselt või täielikult täita vedelkütuse seaduse § 2^6 lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna kaudu omandatud kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga.

(2) Kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemist korraldab maagaasiseaduse §-s 15 nimetatud süsteemihaldur.

(3) Kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

6. peatükk
Aastaaruannete ja koondandmete esitamine õhukvaliteedi seire, keskkonnaloa omaja ja registreerimiskohustusega käitise tegevuse ning liikuvate heiteallikate kohta

§ 124. Riiklik õhukvaliteedi seire

Riiklikku õhukvaliteedi seiret teostatakse paiksete või indikaatormõõtmiste kaudu vastavalt käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud korrale.

§ 125. Riiklikul või kohaliku omavalitsuse tasandil õhukvaliteedi seire käigus tehtavate paiksete või indikaatormõõtmiste tulemuste aastaaruanne

(1) Riiklikul või kohaliku omavalitsuse tasandil õhukvaliteedi seire käigus tehtavate paiksete või indikaatormõõtmiste tulemuste aastaaruanne peab sisaldama vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2–7 nimetatud andmeid.

(2) Vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi ning lämmastikoksiidide, peenosakeste ja eriti peenete osakeste ning plii sisalduse mõõtmistulemuste aruanne peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) vääveldioksiidi kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi ühe tunni keskmise piirväärtuse ja 24 tunni keskmise piirväärtuse ületamiste ning taimestiku kaitseks kehtestatud kalendriaasta ja talveperioodi, 1. oktoobrist 31. märtsini, õhukvaliteedi keskmise kriitilise taseme ületamiste arvu ja kirjeldust;
2) lämmastikdioksiidi ja lämmastikoksiidide kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi ühe tunni keskmise piirväärtuse ja kalendriaasta keskmise piirväärtuse ületamiste ning taimestiku kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kalendriaasta keskmise kriitilise taseme ületamiste arvu ja kirjeldust;
3) peenosakeste kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi 24 tunni keskmise piirväärtuse ja kalendriaasta keskmise piirväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust;
4) eriti peenete osakeste kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kalendriaasta keskmise sihtväärtuse ja kalendriaasta keskmise piirväärtuse ületamiste ning kalendriaasta keskmise piirväärtuse ja selle ületamise määra summaarset ületamiste arvu ja kirjeldust;
5) plii kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kalendriaasta keskmise piirväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust;
6) vääveldioksiidi ja lämmastikdioksiidi kohta kehtestatud õhukvaliteedi häiretaseme ületamiste arvu ja kirjeldust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 nimetatud eriti peenete osakeste kohta kehtestatud õhukvaliteedi keskmise piirväärtuse ületamise ning piirväärtuse ja selle lubatud ületamise määra summaarsete ületamiste andmetes peavad olema märgitud ületamise kuupäev, ületamise tund või ületamistundide arv kokku ning saasteainete sisalduse mõõdetud väärtused.

(4) Benseeni ja süsinikoksiidi sisalduse mõõtmistulemuste aruanne peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) benseeni kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kalendriaasta keskmise piirväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust;
2) süsinikoksiidi kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kõrgeima kaheksa tunni keskmise piirväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust.

(5) Osooni sisalduse mõõtmistulemuste aruanne peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) osooni kohta inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kaheksa tunni keskmise sihtväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust ning taimestiku kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi ühe tunni keskmise sihtväärtuse ületamiste arvu ja kirjeldust;
2) inimese tervise kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi kaheksa tunni keskmise ning taimestiku kaitseks kehtestatud õhukvaliteedi ühe tunni keskmise kaugema eesmärgi ületamiste arvu ja kirjeldust;
3) õhukvaliteedi ühe tunni keskmise teavitamistaseme ületamiste arvu ja kirjeldust;
4) õhukvaliteedi ühe tunni keskmise häiretaseme ületamiste arvu ja kirjeldust;
5) õhukvaliteedi teavitamis- või häiretaseme ületamiste kuupäeva, summaarset ületamistundide arvu, osoonisisalduse suurimaid tunniväärtusi;
6) käesoleva seaduse § 50 lõikes 2 nimetatud lenduvate orgaaniliste ühendite aasta keskmist sisaldust välisõhus.

(6) Arseeni, kaadmiumi, nikli, benso(a)püreeni sisalduse mõõtmistulemuste aruanne peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) nende saasteainete kohta kehtestatud õhukvaliteedi kalendriaasta keskmiste sihtväärtuste ületamiste arvu ja kirjeldust;
2) elavhõbeda sisalduse väärtusi;
3) polütsükliliste aromaatsete süsivesinike välisõhus sisaldumise väärtusi;
4) arseeni, kaadmiumi, nikli, elavhõbeda, benso(a)püreeni ja muude polütsükliliste aromaatsete süsivesinike sadestuse üldkogust.

(7) Saasteainete sisalduse mõõtmistulemuste aruanne peab sisaldama teavet käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud iga saasteaine sisalduse piir- või sihtväärtuse protsentides väljendatud hindamispiiri ületamise kohta ning teavet iga saasteaine sisalduse määramiseks kasutatud meetodi kohta.

(8) Aastaaruandes esitatud teabega saasteainete sisalduse kehtestatud piirnormide ületamiste kohta peab kaasnema nendest ületamistest tuleneva mõju kokkuvõttev hinnang.

§ 126. Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja õhukvaliteedi seire ja saasteaine heite piirväärtuste järgimise kontrollimine

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja õhukvaliteedi seire sisaldab käitise heiteallikast iga väljutatava saasteaine vastavuse jälgimist õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas sätestatud lubatud heitkogusele ning vajaduse korral tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteaine heite piirväärtusele või väljaspool käitise tootmisterritooriumi välisõhus saasteaine sisalduse õhukvaliteedi piir- või sihtväärtustele vastavuse jälgimist paiksete või indikaatormõõtmiste kaudu või arvutuslikult.

(2) Mõõtetulemused peavad olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.

§ 127. Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruanne

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja esitab loa andjale välisõhu saastamisega seotud aastaaruande, mis peab sisaldama:
1) andmeid kütuse- ja energiakulu kohta ning keskkonnakompleksloa kohustuslase korral ka toormekulu ja toodangu koguse kohta aruandluseks määratud tegevusalade kaupa;
2) andmeid iga saasteaine kalendriaastaks lubatud summaarse heitkoguse ja tegeliku heitkoguse kohta kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku, avariilised ning tehnoloogilised äkkheited kaasa arvatud;
3) andmeid igast üksikust heiteallikast väljutatavate saasteainete tegelike heitkoguste kohta tehnoloogiaprotsesside kaupa;
4) andmeid heiteallikatest väljuvates gaasides saasteainete sisalduse kohta;
5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006 I lisas nimetatud tegevuse korral andmeid tehnoloogiliste äkkheidete kestuse kohta tundides;
6) tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteainete heite piirväärtusi;
7) andmeid saasteainete heitkoguste vähendamiseks rakendatavate meetmete kohta.

(2) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja aastaaruande andmekoosseisu ja esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

(3) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja aastaaruanded on aluseks heiteallikate ja saasteainete heitkoguste andmete kandmiseks Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 166/2006.

(4) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja või vajaduse korral ka loakohustuseta käitaja esitab riigi õhusaastet käsitlevate aruannete koostamiseks Keskkonnaministeeriumi korraldatud küsitluste alusel andmed oma tegevusega kaasneva välisõhu saastamise kohta.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 128. Registreerimiskohustusega käitaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruanne

(1) Registreerimiskohustusega käitaja esitab registreeringu andjale välisõhu saastamisega seotud aastaaruande, mis peab sisaldama:
1) põletusseadme korral andmeid kütuse kulu kohta, loomakasvatuse korral loomade arvu kohta, tankla korral naftasaadustuste laadimiskoguste kohta;
2) andmeid igast heiteallikast välisõhku väljutatavate saasteainete tegelike heitkoguste kohta.

(2) Registreerimiskohustusega käitaja aastaaruande andmekoosseisu ja esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 129. Koondandmete esitamine liikuvate heiteallikate kohta

(1) Isikud, kes peavad liikuvate heiteallikate arvestust, esitavad Keskkonnaministeeriumile riigi territooriumil liikuvatest heiteallikatest välisõhku väljutatavate saasteainete heitkoguste arvutamiseks järgmised koondandmed maakondade kaupa:
1) mootorsõidukite tüübid ja arv ning iga sõidukitüübi läbisõit;
2) lennuoperatsioonide arv õhusõidukite tüüpide kaupa ja nende jagunemine lennutüüpideks riikidevaheliseks või riigisiseseks lennuks iga lennujaama kohta eraldi;
3) liikurmasinate tüübid ja arv;
4) mootorvedurite tüübid ja arv.

(2) Andmeid esitama kohustatud isikute loetelu, andmete esitamise tähtaja ja vormi kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

7. peatükk

Kliimamuutuste leevendamine ja osoonikihi kaitsmine

1. jagu
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkogustega kauplemine

1. jaotis
Üldsätted

§ 130. Kasvuhoonegaasid

Kasvuhoonegaasid käesoleva seaduse tähenduses on süsinikdioksiid (CO_2), metaan (CH_4), dilämmastikoksiid (N_2O), fluorosüsivesinikud (HFCd), perfluorosüsivesinikud (PFCd) ja väävelheksafluoriid (SF_6) ning muud looduslikud ja inimtekkelised atmosfääri gaasilised koostisosad, mis neelavad ja kiirgavad infrapunakiirgust.

§ 131. Kasvuhoonegaaside heitkogus

Kasvuhoonegaaside heitkogus käesoleva seaduse tähenduses on kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate paikse heiteallika käitajate ja õhusõiduki käitajate tegevusest pärinev kasvuhoonegaaside heide atmosfääri.

§ 132. Seireaasta

Seireaasta käesoleva seaduse tähenduses on kalendriaasta, mis lõpeb 24 kuud enne selle kauplemissüsteemi perioodi algust, mis on hõlmatud tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute saamiseks esitatava taotlusega.

§ 133. Süsinikdioksiidi ekvivalent

Süsinikdioksiidi ekvivalent on ühik, millega väljendatakse kasvuhoonegaaside kogust, mis on ümber arvutatud süsinikdioksiidi koguseks, kasutades globaalse soojendamise potentsiaali, mis on sätestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 VI lisa punkti 3 tabelis 6.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 134. Globaalse soojendamise potentsiaal

Globaalse soojendamise potentsiaal näitab, mitu korda on kasvuhoonegaasi üks molekul soojuse tagasipeegeldamise võimelt efektiivsem kui süsinikdioksiidi molekul.

§ 135. Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (edaspidi *kauplemissüsteem*) on süsteem, mis on loodud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tulemuslikul ja majanduslikult tõhusal viisil Euroopa Liidus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32–46).
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 136. Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise register, käitaja arvelduskonto ja kauplemiskonto

(1) Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise register (edaspidi *kauplemise register*) on elektrooniline andmekogu, kus on salvestatud andmed Eesti Vabariigi ja kauplemissüsteemis osalevate käitajate arvelduskontode, nende lubatud heitkoguse ühikutega tehtud tehingute, käitistele eraldatud lubatud heitkoguse ühikute ja nendega tehtud tehingute, käitiste tõendatud ja tagastatud kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute, käitiste vastavusseisundi, ühisrakenduse ja puhta arengu mehhanismi projektide osaliste ning projektide elluviimise tulemusel vähendatud kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute kohta.

(2) Käitaja arvelduskonto käesoleva seaduse tähenduses on kauplemissüsteemi kuuluva käitaja arvelduskonto, mille kaudu saab teha tehinguid kauplemise registris komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/1122, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidu registri toimimisega (ELT L 177, 02.07.2019, lk 3–62), artikli 55 kohaselt.

(3) Kauplemiskonto on käesoleva seaduse tähenduses juriidilise või füüsilise isiku kauplemiskonto, mille kaudu saab teha tehinguid kauplemise registris komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/1122 kohaselt.

[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 137. Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühik ja lubatud heitkoguse ühik

(1) Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühik käesoleva seaduse tähenduses on lubatud heitkoguse ühiku, riigi lubatud heitkoguse ühiku, tõendatud heitkoguse vähendamise ühiku ja heitkoguse vähendamise ühiku ühisnimetaja.

(2) Lubatud heitkoguse ühik on kauplemissüsteemis ülekantav õigus heita kauplemisperioodi jooksul atmosfääri üks tonn süsinikdioksiidi ekvivalenti.

§ 138. Kauplemissüsteemi periood

(1) Kauplemissüsteemi periood (edaspidi *kauplemisperiood*) on ajavahemik, mille kestel võib lubatud heitkoguse ühikutega kaubelda.

(1[1]) Kauplemisperiood 2013–2020 on ajavahemik 2013. aasta 1. jaanuarist 2020. aasta 31. detsembrini.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(2) Kauplemisperiood 2021–2030 on ajavahemik 2021. aasta 1. jaanuarist 2030. aasta 31. detsembrini.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 139. Kyoto kauplemisperiood

Kyoto kauplemisperiood on ajavahemik 2013. aasta 1. jaanuarist 2020. aasta 31. detsembrini, mille jooksul Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (edaspidi *kliimamuutuste raamkonventsioon*) lisas 1 nimetatud osalised tagavad iseseisvalt või koostöös teiste konventsiooniosalistega, et nimetatud konventsiooni Kyoto protokolli (edaspidi *Kyoto protokoll*) lisas A nimetatud inimtekkeliste kasvuhoonegaaside heitkoguse süsinikdioksiidi ekvivalendiks ümberarvutatud üldkogused ei ületa neile lubatud koguseid, mis arvutatakse Kyoto protokolli lisas B sätestatud heitkoguse piiramise ja vähendamise kohustust arvestades.

§ 140. Heiteallika käitaja täiendavad meetmed

Heiteallika käitaja rakendab täiendavaid meetmeid, et vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, mis välisõhus akumuleerudes võivad põhjustada kliimamuutust.

§ 141. Õhusõiduki käitaja ja tema haldamine

(1) Õhusõiduki käitaja käesoleva peatüki tähenduses on isik, kes käitab õhusõidukit ajal, kui see sooritab käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud lende, või õhusõiduki omanik juhul, kui nimetatud isik ei ole teada või õhusõiduki omanik ei ole teda tuvastanud.

(2) Eesti on õhusõiduki käitajat haldav riik, kui õhusõiduki käitajal on Eestis välja antud lennuettevõtja lennutegevusluba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3–20) või kui Eestile on omistatud õhusõiduki käitaja poolt võrdlusaasta jooksul teostatud lendudest tulenev suurim heitkoguste hulk.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud võrdlusaasta on Euroopa Liidus pärast 2006. aasta 1. jaanuari tegutsema hakanud õhusõiduki käitaja tegutsemise esimene kalendriaasta ning muudel juhtudel kalendriaasta, mis algas 2006. aasta 1. jaanuaril.

§ 142. Kauplemissüsteemi siseneja

(1) Kauplemissüsteemi siseneja käesoleva seaduse tähenduses on ühel või enamal käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev käitaja, kes on saanud keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa kauplemissüsteemis osalemiseks esimest korda perioodil, mis algab kolm kuud enne § 155 lõikes 7 nimetatud loetelu esitamise kuupäeva ja lõpeb kolm kuud enne järgmist § 155 lõikes 7 nimetatud loetelu esitamise kuupäeva.

(2) Ühel või enamal käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsevat käitajat, kelle käitist on märkimisväärselt laiendatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud perioodi jooksul, peetakse kauplemissüsteemi sisenejaks üksnes käitise laiendatud osaga.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 143. Kliimamuutust vähendava tegevuse korraldamine

Kliimamuutust vähendavat tegevust korraldab Keskkonnaministeerium kliimamuutuste raamkonventsioonis, Kyoto protokollis, Pariisi kokkuleppes ja Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste piiramise nõuetest lähtuvalt. Keskkonnaministeerium võib selle ülesande täitmiseks sõlmida halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu riigi omandis oleva äriühinguga, kelle põhitegevus on

keskkonnauuringute läbiviimine. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

2. jaotis
Kauplemissüsteemi loa andmine, loa kehtivuse peatamine ja taastamine ning kauplemissüsteemi loa sisu

[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 144. Kauplemissüsteemi luba
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(1) Paikse heiteallika käitaja õiguse käitisest või selle osast kasvuhoonegaaside atmosfääri paiskamiseks annab Keskkonnaamet keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa osana (edaspidi *kauplemissüsteemi luba*).
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(2) Käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusaladel tegutsevatele paiksete heiteallikate käitajatele on kauplemissüsteemi loa omamine kohustuslik.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(3) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(5) [Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 145. Heitkoguse loa taotlus
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 145[1]. Kauplemissüsteemi loa taotlus ja loa andmise otsustamine

(1) Kauplemissüsteemi loa taotluses esitatakse lisaks käesoleva seaduse § 91 lõigetes 1 ja 2 sätestatule:
1) käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusala;
2) seirekava, mis on koostatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 järgi.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Keskkonnaamet keeldub kauplemissüsteemi loa andmisest, kui:
1) käitaja ei tegutse käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal või tema käitis ei ületa selle tegevusala jaoks kehtestatud läviväärtust;
2) esineb keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõikes 1 sätestatud alus.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 145[2]. Kauplemissüsteemi loa sisu ning loa kehtivuse peatamine ja taastamine

(1) Kauplemissüsteemi loale märgitakse:
1) käitise kasvuhoonegaaside tekkimist põhjustavate tegevusalade kirjeldus;
2) seirenõuded;
3) aruandlusnõuded;
4) kohustus loovutada pädevale asutusele käitise iga kalendriaasta tõendatud summaarse tegeliku heitkogusega võrdne kogus lubatud heitkoguse ühikuid pärast asjaomase kalendriaasta lõppu.

(2) Käitise tegevuse peatamise korral pikemaks perioodiks kui kuus kuud teavitab käitaja sellest Keskkonnaametit kirjalikult vähemalt 30 päeva enne käitise tegevuse peatamist. Keskkonnaamet peatab kauplemissüsteemi loa kehtivuse käitise tegevuse peatamisest arvates.

(3) Keskkonnaamet peatab tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise käitaja sellele käitisele, mille kauplemissüsteemi loa kehtivus on peatatud. Tasuta lubatud heitkoguse ühikud eraldatakse esimesel võimalusel pärast kauplemissüsteemi loa kehtivuse taastamist.

(4) Käitaja teavitab Keskkonnaametit käitise tegevuse uuesti alustamisest kirjalikult vähemalt 30 päeva enne käitise tegevuse alustamist. Keskkonnaamet taastab kauplemissüsteemi loa kehtivuse käitise tegevuse alustamise päevast arvates.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 146. Heitkoguse loa andmise otsustamine
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 147. Heitkoguse loa andmisest keeldumine
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 148. Heitkoguse loa sisu
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 149. Kauplemissüsteemi loa omaja kohustus teavitada käitise toimimisviisi muudatustest
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(1) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(2) Kauplemissüsteemi loa omaja peab viivitamata teavitama Keskkonnaametit kõikidest käitise toimimisviisis kavandatavatest muudatustest, käitise laiendamisest ja märkimisväärsest tootmisvõimsuse vähendamisest, mis võib olla aluseks kauplemissüsteemi loa muutmisele.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(3) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 150. Heitkoguse loa kehtivuse peatamine ja taastamine
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 151. Heitkoguse loa kehtetuks tunnistamine
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 152. Kauplemissüsteemist väljaarvamise taotlus
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 153. Kauplemissüsteemist väljaarvamise taotluse avalik väljapanek
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

§ 154. Kauplemissüsteemist väljaarvamine
[Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

3. jaotis
Lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise kord ja lubatud heitkoguse ühikute eraldamine

§ 155. Tegevusalade loetelu ja kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise kord

(1) Kauplemissüsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

(2) Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määrusega kehtestatakse:
1) tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute taotlemise ja eraldamise kord;
2) kasvuhoonegaaside heitkogusega seotud aruandluse kord;
3) kasvuhoonegaaside heitkoguse tõendamise kord;
4) lubatud heitkoguse ühikute tagastamise kord;
5) kauplemissüsteemist väljaarvamise täpsustatud kord.

(4) Kauplemisperioodil kehtivad kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikud registreeritakse kauplemise registris ja nendega tehakse tehinguid nimetatud registri kaudu vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 2216/2004 registrite standarditud ja turvatud süsteemi kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele 280/2004/EÜ (ELT L 386, 29.12.2004, lk 1–77).

(5) Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise registri toimingute eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määra järgi.

(6) Paikse saasteallika käitaja ja õhusõiduki käitaja on vabastatud riigilõivu tasumisest arveldus- ja kauplemiskonto avamise taotluse läbivaatamise ning arveldus- ja kauplemiskonto iga-aastase hooldamise eest.

(7) Keskkonnaamet avaldab oma veebilehel ja esitab Euroopa Komisjonile 2019. aasta 30. septembriks ja sellest kuupäevast alates iga viie aasta järel käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusaladel Eestis tegutsevate paiksete heiteallikate käitajate loetelu.

[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 156. Tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute taotlemine ja eraldamine

(1) Kauplemisperioodiks paiksete heiteallikate käitajate lubatud heitkoguse ühikuid taotletakse ja eraldatakse vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.02.2019, lk 8–69).
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev õhusõiduki käitaja võib igal kauplemisperioodil taotleda tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamist, esitades vähemalt 21 kuud enne taotlusega hõlmatava kauplemisperioodi algust Keskkonnaametile kauplemissüsteemi tegevuse seireaasta tõendatud tonnkilomeetrite andmed, mis on arvutatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ IV lisale. Tasuta lubatud heitkoguse ühikuid taotletakse ja eraldatakse vastavalt komisjoni otsusele 2011/638/EL, milles käsitletakse võrdlusaluseid, mida kasutatakse kasvuhoonegaaside saastekvootide tasuta eraldamiseks õhusõiduki käitajatele vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 3e (ELT L 252, 28.09.2011, lk 20–21).
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(3) Kauplemisperioodil 2013–2020 moodustab õhusõiduki käitajatele eraldatav summaarne lubatud heitkogus 95 protsenti 2004.–2006. aastal lende sooritanud õhusõidukite keskmisest heitkogusest korrutatuna nimetatud kauplemisperioodi aastate arvuga.

(4) Keskkonnaamet esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuete kohased taotlused Euroopa Komisjonile vähemalt 18 kuud enne kauplemisperioodi algust, mida taotlus hõlmab.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(5) Kolme kuu jooksul pärast seda, kui Euroopa Komisjon on teinud otsuse selle kohta, milline on kauplemisperioodiks eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute üldhulk, kauplemisperioodil enampakkumistele minevate lubatud heitkoguse ühikute hulk, kauplemisperioodil erireservis olevate ühikute hulk, kauplemisperioodiks eraldatavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute hulk ja millist võrdlusalust kasutatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisel nendele õhusõiduki käitajatele, kelle taotlused Keskkonnaamet Euroopa Komisjonile esitas, arvutab Keskkonnaamet vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele 2011/638/EL ja avaldab oma veebilehel järgmised lubatud heitkoguse ühikute hulgad:
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]
1) lubatud heitkoguse ühikute üldhulk vastavaks kauplemisperioodiks, mille arvutamiseks korrutatakse Euroopa Komisjoni otsuses esitatud võrdlusalus taotluses esitatud tonnkilomeetrite arvuga;
2) igal aastal igale õhusõiduki käitajale eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute hulk, mille arvutamiseks jagatakse kogu kauplemisperioodiks eraldatud lubatud heitkoguse ühikute üldhulk selle kauplemisperioodi aastate arvuga.

(5^1) Alates 2021. aasta 1. jaanuarist vähendatakse igal aastal õhusõiduki käitajale eraldatud lubatud heitkoguse ühikute hulka eelmisel kalendriaastal eraldatud lubatud heitkoguse ühikute hulga suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 9 sätestatud lineaarsele vähendamistegurile.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(6) Keskkonnaamet eraldab tasuta lubatud heitkoguse ühikud jooksva kalendriaasta kohta Euroopa Komisjoni heakskiidu korral paikse heiteallika ja õhusõiduki käitajatele iga aasta 28. veebruariks.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 157. Tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute ülekandmine

Käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsevale käitajale toimub tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute ülekandmine kauplemise registris vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/1122.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 158. Õhusõiduki käitajate erireserv

(1) Euroopa Liidu õhusõiduki käitajate erireservi (edaspidi *erireserv*) suurus on kolm protsenti Euroopa Liidu õhusõiduki käitajate lubatud heitkoguse ühikute üldhulgast.

(2) Igal kauplemisperioodil võib erireservist tasuta eraldatavaid lubatud heitkoguse ühikuid taotleda õhusõiduki käitaja, kes on alustanud tegevust käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal pärast seireaastat või kelle tonnkilomeetrite arv suureneb seireaasta ja kauplemisperioodi teise aasta vahelisel ajal keskmiselt enam kui 18 protsenti aastas ning kes ei jätka täielikult ega osaliselt teise õhusõiduki käitaja tegevust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 tingimustele vastav õhusõiduki käitaja võib taotleda erireservist lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamist, esitades Keskkonnaametile kauplemisperioodi kolmanda aasta 30. juuniks asjakohase taotluse.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(4) Õhusõiduki käitajale, kelle tonnkilomeetrite arv suurenes seireaasta ja kauplemisperioodi teise aasta vahelisel ajal enam kui 18 protsenti aastas, eraldatakse samal kauplemisperioodil maksimaalselt üks miljon tasuta lubatud heitkoguse ühikut.

§ 159. Erireservist lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise taotlus

(1) Käesoleva seaduse § 158 lõike 3 alusel esitatavas taotluses esitatakse:
1) tonnkilomeetrite andmed kauplemisperioodi teise aasta kohta, mis on tõendatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ lisadele IV ja V;
2) tõendid selle kohta, et käesoleva seaduse § 158 lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud.

(2) Käesoleva seaduse § 158 lõikes 4 nimetatud tingimustele vastavad õhusõiduki käitajad märgivad taotluses lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule seireaasta ja kauplemisperioodi teise aasta vahelisel ajal läbitud:
1) tonnkilomeetrite arvu suurenemise protsentides;
2) tonnkilomeetrite absoluutarvu kasvu;
3) tonnkilomeetrite absoluutarvu kasvu, mis ületab käesoleva seaduse § 158 lõikes 4 märgitud protsendimäära.

(3) Keskkonnaamet esitab käesoleva seaduse § 158 lõike 3 ja käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuete kohased taotlused Euroopa Komisjonile kuue kuu jooksul alates käesoleva seaduse § 158 lõike 3 kohase taotluse esitamise tähtajast.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(4) Kolme kuu jooksul pärast seda, kui Euroopa Komisjon on teinud otsuse selle kohta, millist võrdlusalust kasutatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisel nendele õhusõiduki käitajatele, kelle taotlused Keskkonnaamet Euroopa Komisjonile esitas, arvutab ja avaldab Keskkonnaamet erireservist igale nimetatud õhusõiduki käitajale eraldatava tasuta lubatud heitkoguse ühikute üldhulga ja igal aastal eraldatavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute hulga.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud üldkoguse arvutamiseks korrutatakse Euroopa Komisjoni otsuses esitatud võrdlusalus:
1) taotluses märgitud tonnkilomeetrite arvuga, kui tegemist on käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruse kohaldamisalasse kuuluva õhusõiduki käitajaga;
2) taotluses märgitud tonnkilomeetrite absoluutarvu kasvuga, mis ületab käesoleva seaduse § 158 lõikes 4 märgitud protsendimäära, kui tegemist on käesoleva seaduse § 158 lõike 3 kohaldamisalasse kuuluva õhusõiduki käitajaga.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud igal aastal eraldatavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute arvutamiseks jagatakse õhusõiduki käitaja tasuta lubatud heitkoguse ühikute üldhulk täiskalendriaastate arvuga, mis on jäänud selle kauplemisperioodi lõpuni, millega tasuta lubatud heitkoguse ühikud on seotud.

§ 160. Paiksete heiteallikate ja õhusõiduki käitajate lubatud heitkoguse ühikute müük enampakkumisel

(1) Riik paneb enampakkumisele kõik paiksete heiteallikate käitajate lubatud heitkoguse ühikud, mida ei eraldata komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/331 järgi tasuta, ei suunata käesoleva seaduse §-s 165^1 nimetatud moderniseerimisfondi, ei tunnistata § 168 lõike 6 kohaselt kehtetuks ega lisata turustabiilsusreservi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist ning millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 264, 09.10.2015, lk 1–5).
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(2) Riik paneb igal aastal enampakkumisele õhusõiduki käitajate lubatud heitkoguse ühikud, mille Euroopa Komisjon on riigile määranud Euroopa Liidu tõendatud summaarsest lennunduse heitkogusest aastal 2010.

(3) Enampakkumine toimub vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 1031/2010 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemissüsteem, kohase kasvuhoonegaaside saastekvootide enampakkumise ajastamise, haldamise ja muude aspektide kohta (ELT L 302, 18.11.2010, lk 1–41).

(4) Lubatud heitkoguse ühikute enampakkumise korra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

§ 161. Enampakkumisel saadud tulu kasutamine

(1) Enampakkumisel saadud tulu laekub riigieelarvesse ning seda kasutatakse kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga. Igal aastal kajastatakse riigieelarves selle aasta enampakkumise tulude ja neist tehtavate kulude maht. Riigi eelarvestrateegias märgitakse enampakkumisest saadud tulu kasutamise kavandatud jaotus,

määratakse kliimapoliitikaga seotud meetmete sihtotstarve ning tulu kasutamise eest vastutavad ministrid. Enampakkumise tulust kaetakse kauplemissüsteemi Eestiga seotud enampakkumise halduskulud.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Enampakkumisel saadud tulu kasutamise ja aruandluse üldtingimused kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt riigi eelarvestrateegias määratud meetmete elluviimiseks võib tulu kasutamise eest vastutav ministerkehtestada määrusega enampakkumisest saadud tulu kasutamise tingimused ja korra.
[RT I, 23.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(4) Vähemalt 50 protsenti käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud enampakkumisel saadud tulust, sealhulgas Eestile solidaarsuse ja majanduskasvu eesmärgil eraldatud lubatud heitkoguse ühikutest saadud kogutulu või selle tuluga samaväärne summa, kasutatakse kasvuhoonegaaside heitkoguse teket piiravate eesmärkide saavutamise rahastamiseks. Need eesmärgid on:
1) vähem keskkonnahäiringut tekitavatele transpordiliikidele ja ühistranspordile ülemineku ergutamine;
2) taastuvenergeetika arendamine, et saavutada Eesti riiklikus energia- ja kliimakavas aastani 2030 seatud taastuvenergia eesmärk, samuti teiste, ohutule ja säästvale, vähem süsinikdioksiidi heidet tekitavale majandusele üleminekut soodustavate tehnoloogiate väljaarendamine ning Euroopa Liidu eesmärgi – suurendada energiatõhusust 2030. aastaks 32,5 protsenti võrreldes 1990. aasta tasemega – saavutamisele kaasaaitamine;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]
3) energiatõhususe ja puhaste tehnoloogiate alase teadus- ja arendustegevuse rahastamine sektorites, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ;
4) energiatõhususe suurendamine, parem soojustamine ja kaugküttesüsteemide arendamine ning väikese ja keskmise sissetulekuga leibkondade toetamine energiatarbimisest tekkivate sotsiaalprobleemide lahendamisel;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]
5) kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamise ja kliimamuutuste mõjuga kohanemise alase teadus- ja arendustegevuse ning näidisprojektide rahastamine;
6) panustamine ülemaailmsesse energiatõhususe ja taastuvenergia fondi ning kohanemisfondi;
7) kliimamuutuste mõjuga kohanemine ja kliimamuutuste mõju leevendamine;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]
8) osalemine Eesti ja Euroopa energiatehnoloogiate strateegilise plaani ning Euroopa tehnoloogiaplatvormide algatustes, samuti kliimamuutuste leevendamise poliitika ja energiapoliitika planeerimises ning nende poliitikate tulemuslikkuse seires;
9) raadamise vältimise, metsastamise hoogustamise ja metsade ulatuslikuma uuendamise meetmete kasutusele võtmine arenguriikides, kes on ratifitseerinud kliimamuutuste raamkonventsiooni, ning tehnosiirde ja kliimamuutuste ebasoodsa mõjuga kohanemise hõlbustamine nendes riikides;
10) süsinikdioksiidi sidumine metsanduses;
11) kauplemissüsteemi rakendamisega seotud kulude katmine;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]
12) kliimameetmete, sealhulgas kliimamuutuste mõjuga kohanemise rahastamine kliimamuutuste mõju suhtes haavatavates kolmandates riikides;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]
13) oskuste omandamise ja tööjõu ümbersuunamise soodustamine, et aidata kaasa õiglasele üleminekule vähese süsinikdioksiidi heitega majandusele.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 2 ja 4 nimetatud eesmärkide saavutamiseks antavate toetuste hulgas antakse väikeelamutes taastuvenergia kasutuselevõtu ja küttesüsteemide uuendamise toetust.

(6) Käesoleva seaduse § 160 lõikes 2 nimetatud õhusõiduki käitajate lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadud kogu tulu kasutatakse järgmiste kasvuhoonegaaside heitkoguse teket piiravate eesmärkide saavutamise rahastamiseks:
1) käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 1 ja 5–11 nimetatud eesmärkide saavutamise meetmete elluviimine;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]
2) kliimamuutuste leevendamis- ja kohanemisprotsessiga seotud teadus- ja arendustegevus, eriti aeronautika ja õhutranspordi valdkonnas;
3) selliste ühisprojektide toetamine, mis käsitlevad kasvuhoonegaaside heite vähendamist lennundussektoris ning parandavad aeronavigatsiooni infrastruktuuri, aeronavigatsiooniteenuste osutamist ja õhuruumi kasutamist;
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]
4) kliimamuutuste mõju leevendamine Euroopa Liidus ja kolmandates riikides, muu hulgas kasvuhoonegaaside heite vähendamine ning kliimamuutuste mõjuga kohanemine Euroopa Liidus ja kolmandates riikides, eriti arenguriikides.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(7) Lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavate vahendite kasutamiseks võib vahendite kasutaja sõlmida halduslepingu riigi osalusega eraõigusliku juriidilise isikuga halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kohaldamata nimetatud seaduse § 6 lõiget 2. Halduslepinguga võib muu hulgas isikutele üle anda toetuste andmise ülesande ning kõigi selle ülesande täitmiseks vajalike toimingute sooritamise õiguse.
[RT I, 23.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(7^1) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud enampakkumisest saadud tulu kasutamise tingimustes ja korras võib ette näha, et toetuste taotlemise menetlusega ja toetuste andmise korraldamisega seotud ülesandeid täidab kohaliku omavalitsuse üksus ning nende haldusülesannete kulude katmiseks võib saadud tulu kasutada.
[RT I, 14.12.2021, 1- jõust. 15.12.2021]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet halduslepingu sõlminud vahendite kasutaja.
[RT I, 23.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(9) Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või esineb muu põhjus, mis takistab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud halduslepingu alusel haldusülesande saanud isikul jätkata haldusülesande täitmist, korraldab haldusülesande edasise täitmise vahendite kasutaja, kes on sõlminud asjaomase halduslepingu.
[RT I, 23.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 162. Enampakkumistel otsepakkumiste tegemise loa taotlemine

(1) Väärtpaberituru seaduse § 47 lõike 1 punktis 9 nimetatud isik taotleb Finantsinspektsioonilt loa enampakkumisel otsepakkumiste esitamiseks enda või oma põhitegevusala klientide nimel.

(2) Kehtivat tegevusluba omav Eestis registreeritud investeerimisühing või krediidiasutus taotleb Finantsinspektsioonilt loa enda või oma klientide nimel otsepakkumiste esitamiseks selliste enampakkumistoodete enampakkumisel, mis ei ole finantsinstrumendid.
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

§ 163. Enampakkumistel otsepakkumiste tegemise loa andmine ja järelevalve teostamine

(1) Käesoleva seaduse § 162 lõigetes 1 ja 2 nimetatud loa andmise menetlus toimub väärtpaberituru seaduse §-des 51–53, § 54 lõigetes 2 ja 3, § 55 lõigetes 1–4^1ning §-des 55^1ja 56 sätestatut järgides.

(2) Käesoleva seaduse § 162 lõigetes 1 ja 2 nimetatud luba antakse üksnes tingimusel, et taotleja täidab Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 59 lõikes 5 esitatud nõudeid ning esitab seda arvesse võttes väärtpaberituru seaduse § 54 lõike 1 punktides 1–5, 7–10, 12, 13 ja 15 nimetatud dokumendid. Väärtpaberituru seaduse § 54 lõike 1 punktis 12 nimetatud sise-eeskirjade või nende projektide esitamisel tuleb lähtuda ka komisjoni määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 59 lõikes 2 sätestatust.

(3) Finantsinspektsioon võib käesoleva seaduse § 162 lõigetes 1 ja 2 nimetatud loa vastavalt väärtpaberituru seaduse §-le 58 kehtetuks tunnistada, tuginedes Euroopa Komisjoni määruses (EL) nr 1031/2010 sätestatud erisustele ja nimetatud määruse artikli 59 lõike 6 punktis c sätestatule. Käesoleva seaduse § 162 lõigetes 1 ja 2 nimetatud loa kehtetuks tunnistamisel kaasatakse menetlusse käesoleva seaduse §-s 222 nimetatud järelevalveasutus.

(4) Järelevalve teostamiseks käesolevas seaduses sätestatud ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 59 lõigetes 2 ja 5 esitatud nõuete üle on Finantsinspektsioonil õigus tasuta saada kasvuhoonegaaside heitkoguste aruandluse andmeid kauplemise registrist.

(5) Käesoleva seaduse § 162 lõigetes 1 ja 2 nimetatud loa taotleja või nimetatud loa saanud isiku suhtes Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 59 lõigetes 2, 3 ja 5 esitatud nõuete täidetuse kontrollimisel ja ettekirjutuse tegemisel on Finantsinspektsioonil kõik finantsinspektsiooni seadusest tulenevad ning väärtpaberituru seaduse § 230 lõigetes 1 ja 5, §-des 230^3ja 233, § 234 lõike 1 punktides 1 ja 3, §-s 234^1ning § 235 punktides 1 ja 5 sätestatud õigused.

§ 164. Elektri tootmise eest tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine
[Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 165. Elektri tootmise eest tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute kasutamine
[Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 165^1. Moderniseerimisfond

(1) Moderniseerimisfond käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10d alusel loodud fond, mille kaudu rahastatakse energiasüsteemide moderniseerimise ning energiatõhususe parandamise projekte.

(2) Energiasüsteem käesoleva seaduse tähenduses on elektrienergia katkematu tootmise ja jaotamise poolest terviklik, ühtses režiimis töötavate elektrijaamade, elektriliinide, alajaamade ja soojusvõrkude ning energia tarbijate kogum.

(3) Vähemalt 70 protsenti moderniseerimisfondi rahalistest vahenditest tuleb kasutada selliste projektide toetamiseks, mis täidavad üht või mitut järgmistest eesmärkidest:
1) taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmine ja kasutamine;
2) energiatõhususe parandamine;
3) energia salvestamine ja energiavõrkude moderniseerimine, hõlmates kaugküttevõrke, elektrienergia ülekandevõrke ja Euroopa Liidu liikmesriikide vahelisi ühendusi;
4) õiglane üleminek vähese süsinikdioksiidi heitega majandusele suure süsinikdioksiidi heitega majandusele tuginevates piirkondades, et toetada töötajate ümberpaigutamist, ümber- ja täiendõpet, haridust, tööotsimisalgatusi ja idufirmade käivitamist;
5) energiatõhususe arendamine transpordi, hoonete, põllumajanduse ja jäätmete valdkonnas.

(4) Moderniseerimisfondist ei toetata energiatootmisüksusi, mis kasutavad tahkeid fossiilkütuseid.

(5) Moderniseerimisfondi vahendite kasutamise ja aruandluse üldtingimused kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(5[1]) Moderniseerimisfondi vahendite kasutamise jaotus ja vahendite kasutamise eest vastutavad ministrid määratakse riigi eelarvestrateegias.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(5[2]) Riigi eelarvestrateegias määratud meetmete elluviimiseks võib vahendite kasutamise eest vastutav ministerkehtestada määrusega vastava meetme rakendamise tingimused ja korra.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(6) [Kehtetu -RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(7) Keskkonnaministeerium esitab käesoleva paragrahvi lõike 5[1]kohaselt määratud moderniseerimisfondi vahendite kasutamise jaotuse hindamiseks ja kinnitamiseks Euroopa Investeerimispangale ning investeerimiskomiteele vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2020/1001, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses moderniseerimisfondi tegevusega, millega toetatakse investeeringuid teatavate liikmesriikide energiasüsteemide moderniseerimiseks ja energiatõhususe suurendamiseks (ELT L 221, 10.07.2020, lk 107–221).
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(8) Investeerimiskomitee käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10d lõike 5 alusel loodud komitee.

(9) Keskkonnaministeerium avalikustab igal aastal oma veebilehel Eestis moderniseerimisfondist rahastatavate projektide aruande, mis sisaldab teavet elluviidud projektide kohta ning hinnangut projektide tulemusel saavutatud energiatõhususe ja energiasüsteemi moderniseerimise lisandväärtuse kohta.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(10) Moderniseerimisfondist saadavate vahendite kasutamiseks võib vahendite kasutaja sõlmida halduslepingu riigi osalusega eraõigusliku juriidilise isikuga halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kohaldamata nimetatud seaduse § 6 lõiget 2. Halduslepinguga võib muu hulgas isikutele üle anda toetuste andmise ülesande ning kõigi selle ülesande täitmiseks vajalike toimingute tegemise õiguse.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

4. jaotis
Heitkoguste seire, aruandlus ja lubatud heitkoguse ühikute tagastamine

§ 166. Seirekava ja aruandlus

(1) [Kehtetu -RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(2) Kui õhusõiduki käitaja alustab tegevust käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal, esitab ta Keskkonnaametile seirekava vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2018/2066. Õhusõiduki käitajate tonnkilomeetrite andmete seire toimub vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IV lisale.

[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(3) Paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja kontrollib regulaarselt, kas tema kasutatavat seiremetoodikat saab parandada, ja esitab Keskkonnaametile heakskiitmiseks sellekohase aruande vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 69.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(4) Paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja esitab Keskkonnaametile ajakohastatud seirekava enne iga olulist muudatust kasutatavas seiremetoodikas.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(5) Õhusõiduki käitaja vaatab seirekava läbi enne iga kauplemisperioodi algust ja vajaduse korral esitab Keskkonnaametile ajakohastatud seirekava.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(6) Keskkonnaamet kiidab paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja esitatud seirekava heaks 30 päeva jooksul komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 nõuetele vastava seirekava esitamisest arvates ja uuesti pärast iga olulist muudatust käitaja kasutatavas seiremetoodikas.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(7) Käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev käitaja esitab Keskkonnaametile iga aasta 25. märtsiks eelmise kalendriaasta kasvuhoonegaaside heitkoguse tõendatud aruande (edaspidi *heitkoguse aruanne*) ja korraldab eelmise kalendriaasta heitkoguse tõendamise kauplemise registris. Õhusõiduki käitajate tonnkilomeetrite andmete aruandlus toimub vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IV lisale.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(8) Kui käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev käitaja ei ole 25. märtsiks korraldanud kauplemise registrisse eelmise kalendriaasta heitkoguse tõendatud andmete sisestamist, koostab Keskkonnaamet paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja eelmise kalendriaasta tegevuse kohta kasvuhoonegaaside heitkoguse konservatiivse hinnangu ja sisestab selle põhjal arvutatud kasvuhoonegaaside heitkoguse kauplemise registrisse.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

§ 167. Tõendamine

(1) Tõendamine on heitkoguse aruandes esitatud andmete usaldusväärsuse ja täpsuse hindamine, mida teeb akrediteeritud tõendaja vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2018/2067 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 15 ja selle lisale V.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Ühisrakendusprojektide elluviimise käigus tekkivaid heitkoguse vähendamise ühikuid võib tõendada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik.

§ 168. Lubatud heitkoguse ühikute tagastamine, kehtetuks tunnistamine ja asendamine

(1) Paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja tagastab kauplemise registris iga aasta 30. aprilliks eelmise kalendriaasta heitkoguse aruandele vastava koguse lubatud heitkoguse ühikuid, mis tekivad käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusaladest ja mis on tõendatud vastavalt käesoleva seaduse § 167 lõikele 1.

(2) Käesoleva seaduse § 166 lõikes 8 nimetatud juhul peab paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja kauplemise registris tagastama Keskkonnaameti sisestatud kasvuhoonegaaside heitkogusele vastava hulga lubatud heitkoguse ühikuid.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(3) Paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel kasutada tõendatud heitkoguse vähendamise ühikuid ja heitkoguse vähendamise ühikuid vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EL) nr 1123/2013 rahvusvaheliste ühikute kasutusõiguste määramise kohta vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ (ELT 299, 09.11.2013, lk 32–33).

(4) Paikse heiteallika või õhusõiduki käitaja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel kasutada teise Euroopa Liidu liikmesriigi eraldatud lubatud heitkoguse ühikuid, välja arvatud juhul, kui lubatud heitkoguse ühikud on väljastanud liikmesriik, kelle suhtes muutuvad õhusõiduki käitaja ja paikse heiteallika käitaja kohustused kehtetuks.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(5) Paikse heiteallika käitaja ei või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel kasutada õhusõiduki käitajale eraldatud lubatud heitkoguse ühikuid.

(6) Isiku kirjaliku taotluse alusel tunnistab Keskkonnaamet isiku omandis olevad heitkoguse ühikud kehtetuks kümne päeva jooksul nõude saamisest.

[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(7) Alates 2013. aasta 1. jaanuarist eraldatud lubatud heitkoguse ühikud kehtivad tähtajatult.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(8) Alates 2021. aasta 1. jaanuarist eraldatud lubatud heitkoguse ühikute kohta tehakse kauplemise registris märge, mis näitab, millisel kümneaastasel ajavahemikul alates 2021. aasta 1. jaanuarist need välja anti, ja need kehtivad alates kõnealuse ajavahemiku esimesest aastast tekitatud heitkoguste suhtes.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 169. Lubatud heitkoguse ühikute hüvitis

(1) Käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev käitaja, kes ei ole käesoleva seaduse § 168 lõikes 1 kehtestatud lubatud heitkoguse ühikute tagastamise nõuet tähtajaks täitnud, on kohustatud tagastamata jäänud heitkoguse eest tasuma lubatud heitkoguse ühikute hüvitist 100 eurot iga ülemääraselt õhku paisatud tonni süsinikdioksiidi ekvivalendi kohta, mille osas lubatud heitkoguse ühikud on tagastamata. Nimetatud rahasumma tasumine ei vabasta seda käitajat kohustusest tagastada ülemäärasele heitkogusele vastav hulk lubatud heitkoguse ühikuid hiljemalt järgmise kalendriaastaga seotud lubatud heitkoguse ühikute tagastamisel. Lubatud heitkoguse ühikute hüvitist suurendatakse vastavalt Euroopa tarbijahinnaindeksile.

(2) Lubatud heitkoguse ühikute hüvitise nõuab sisse Keskkonnaamet ning see kantakse riigieelarvesse.

§ 170. Informatsiooni avalikkus

(1) Teabe tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute eralduskavade ning kauplemissüsteemi kuuluvate käitajate paiksetest heiteallikatest või õhusõidukitest pärinevate kasvuhoonegaaside iga-aastaste heitkoguste kohta avalikustab Keskkonnaamet oma veebilehel.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

(2) Lubatud heitkoguse ühikute tagastamise nõuet rikkuvate käitajate nimed avalikustab Keskkonnaamet oma veebilehel.
[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 15.11.2019]

2. jagu
Ühisrakendus ja puhta arengu mehhanism

§ 171. Ühisrakendus

(1) Ühisrakendus käesoleva seaduse tähenduses on Kyoto protokolli artiklis 6 sätestatud projektitegevus, mille raames Kyoto protokolli ratifitseerinud arenenud riik või arenenud riigi käitaja, rahastades kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise projekti teises Kyoto protokolli ratifitseerinud arenenud riigis, saab õiguse omada selle projekti elluviimise tulemusena saavutatud kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamise ühikuid Kyoto protokolli lisas B märgitud kohustuse täitmiseks.

(2) Heitkoguse vähendamise ühik on käesoleva seaduse tähenduses ühisrakenduse elluviimise tulemusena vähendatud kasvuhoonegaaside heitkogus, mis on väljendatud süsinikdioksiidi ekvivalendina.

§ 172. Puhta arengu mehhanism

(1) Puhta arengu mehhanism käesoleva seaduse tähenduses on Kyoto protokolli artiklis 12 sätestatud projektitegevus, mille raames Kyoto protokolli ratifitseerinud arenenud riik või arenenud riigi käitaja, rahastades kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise projekti Kyoto protokolli ratifitseerinud arenguriigis, saab õiguse omada selle projekti elluviimise tulemusena saavutatud kasvuhoonegaaside tõendatud heitkoguse vähendamise ühikuid Kyoto protokolli lisas B märgitud kohustuse täitmiseks.

(2) Tõendatud heitkoguse vähendamise ühik käesoleva seaduse tähenduses on puhta arengu mehhanismi elluviimise tulemusena vähendatud kasvuhoonegaaside heitkogus, mis on väljendatud süsinikdioksiidi ekvivalendina.

§ 173. Ühisrakenduse ja puhta arengu mehhanismi projektitegevust käsitleva teabe ning kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise aastaaruannete avalikustamine

Keskkonnaministeerium avalikustab teabe ühisrakenduse ja puhta arengu mehhanismi projektitegevuse kohta oma veebilehel.

§ 174. Projektitegevusest saadud ühikute kasutamine kauplemissüsteemis

(1) Kui käesoleva seaduse § 155 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevusalal tegutsev käitaja ei ole ära kasutanud talle kauplemisperioodiks 2008–2012 antud tõendatud heitkoguse vähendamise ühikute ja heitkoguse vähendamise ühikute kasutamise õigust vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetele 2 ja 3, võib käitaja esitada Keskkonnaministeeriumile taotluse järgmiste ühikute vahetamiseks alates 2013. aastast kehtivate lubatud heitkoguse ühikute vastu:
1) tõendatud heitkoguse vähendamise ühikud ja heitkoguse vähendamise ühikud, mis on eraldatud heitkoguste vähendamise eest kuni 2012. aasta 31. detsembrini puhta arengu mehhanismi või ühisrakenduse projektide käigus, mille elluviimine oli kauplemissüsteemis lubatud kauplemisperioodil 2008–2012;
2) enne 2013. aastat registreeritud puhta arengu mehhanismi või ühisrakenduse projektide tõendatud heitkoguse vähendamise ühikud ja heitkoguse vähendamise ühikud, mis on eraldatud alates 2013. aastast toimunud heitkoguste vähendamise eest;
3) alates 2013. aastast vähim arenenud riikides alustatud uute puhta arengu mehhanismi projektide tõendatud heitkoguse vähendamise ühikud, mis on eraldatud alates 2013. aastast teostatud heitkoguste vähendamise eest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkt 2 kehtib kõigi puhta arengu mehhanismi projektide tõendatud heitkoguse vähendamise ühikute ja heitkoguse vähendamise ühikute suhtes, mille elluviimine oli kauplemisperioodil 2008–2012 kauplemissüsteemis lubatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkt 3 kehtib kõigi puhta arengu mehhanismi projektide tõendatud heitkoguse vähendamise ühikute suhtes, mille elluviimine oli kauplemisperioodil 2008–2012 kauplemissüsteemis lubatud, seni kuni vähim arenenud riik on Euroopa Liiduga sõlminud asjaomase kliimaalase lepingu või kuni aastani 2020, olenevalt sellest, kumb saabub varem.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ühikuid võib kasutada kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Kyoto protokolli ning nende põhjal vastu võetud otsuste kohaselt, välja arvatud:
1) tuumarajatistega seotud projektitegevuses;
2) maa kasutamise, maakasutuse muutmise ja metsandusega seotud projektitegevuses.

(5) [Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(6) [Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(7) [Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(8) Keskkonnaministeerium kiidab heaks üksnes projektitegevused, mille kõikide projektiosaliste registrijärgne asukoht asub selliseid projekte käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlminud riigis, või riigis või osariigi või piirkonna taseme haldusüksuses, mille kauplemissüsteem on seotud Euroopa Liidu kauplemissüsteemiga.

3. jagu
Roheline investeerimisskeem

§ 175. Roheline investeerimisskeem

(1) Roheline investeerimisskeem käesoleva seaduse tähenduses on Kyoto protokolli artikli 17 kohaste riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavate vahendite suunamine keskkonnasäästlikesse projektidesse või programmidesse.

(2) Riigi lubatud heitkoguse ühik on käesoleva seaduse tähenduses ühik, mis annab riigile õiguse emiteerida kindlaksmääratud perioodi jooksul välisõhku üks tonn süsinikdioksiidi ekvivalenti.

(3) Rohelise investeerimisskeemi kaudu toetatakse lisaks muudele keskkonnasäästlikele projektidele ja programmidele ka füüsiliste isikute väikeelamute rekonstrueerimist, väikeelamutele taastuvenergia tootmisseadmete soetamist ja paigaldamist ning elektriautode ja nende laadimisseadmete soetamist ja paigaldamist.

§ 176. Topeltarvestuse vältimine

Keskkonnaministeerium ei eralda heitkoguse vähendamise ühikuid ega tõendatud heitkoguse vähendamise ühikuid projektitegevuste eest, mis vähendavad või piiravad kauplemissüsteemi kuuluvate käitajate tegevusest tulenevaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid.

§ 177. Rohelise investeerimisskeemi rakendamine

(1) Vabariigi Valitsus määrab korraldusega iga rohelise investeerimisskeemi rakendamiseks sõlmitava riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise kokkuleppe alusel saadavate vahendite kasutajaks asjaomase ministri (edaspidi *vahendite kasutaja*) ning vajaduse korral vahendite kasutamise üldtingimused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korralduse täitmiseks võib vahendite kasutajakehtestada määrusega riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadud vahendite kasutamise tingimused ja korra.

(3) Riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise korraldamiseks, kauplemisest saadavate vahendite kasutamiseks ning rohelise investeerimisskeemi rakendamiseks võib vahendite kasutaja sõlmida halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kohaldamata nimetatud seaduse § 6 lõiget 2. Halduslepinguga võib muu hulgas üle anda isikutele toetuste andmise ülesande ning kõigi selle ülesande täitmiseks vajalike toimingute sooritamise õiguse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet halduslepingu sõlminud vahendite kasutaja.

(5) Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või esineb muu põhjus, mis takistab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud halduslepingu alusel haldusülesande saanud isikul jätkata haldusülesande täitmist, korraldab haldusülesande edasise täitmise vahendite kasutaja, kes on sõlminud asjaomase halduslepingu.

§ 178. Riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadud vahendite kasutamise tingimused ja kord ning taotleja kohustused

(1) Käesoleva seaduse § 177 lõikes 2 nimetatud määruses sätestatakse riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadud vahenditest toetuse andmiseks:
1) toetuse andmise eesmärk ja toetatavad meetmed;
2) abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud;
3) toetuse maksimaalne määr ja omafinantseeringu vajaduse korral selle minimaalne määr;
4) taotlejale esitatavad nõuded;
5) toetuse taotluse kohta esitatavad nõuded;
6) toetuse taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord;
7) toetuse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 järgi võib toetuse taotlejale kehtestada järgmisi nõudeid:
1) taotleja on maksevõimeline;
2) taotleja ei ole varem sama kulu hüvitamiseks riigieelarvest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest raha saanud;
3) taotleja vastab muudele vahendite kasutamise tingimustes sätestatud nõuetele.

(3) Taotleja on kohustatud:
1) tõendama taotluse menetleja nõudmisel raha kasutamise tingimustes ettenähtud omafinantseeringu või muude finantsvahendite või dokumentide olemasolu;
2) esitama taotluse menetleja nõudmisel lisateavet taotleja ja toetuse taotluse kohta;
3) võimaldama kontrollida toetuse taotluse ja taotleja vastavust nõuetele, sealhulgas teha paikvaatlust;
4) teavitama viivitamata taotluse menetlejat toetuse taotluses esitatud andmetes toimunud muudatustest või ilmnenud asjaoludest, mis võivad mõjutada toetuse taotluse kohta otsuse tegemist.

4. jagu
Kasvuhoonegaaside heitkoguste piiramine sektorites, mis ei kuulu kauplemissüsteemi

§ 179. Kasvuhoonegaaside heitkoguste piiramine ja tehingud heitkoguse ühikutega
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(1) Kasvuhoonegaaside heitkoguste piiramist sektorites, mis ei kuulu kauplemissüsteemi (transport, põllumajandus, jäätmemajandus, kuni 20-megavatise nimisoojusvõimsusega põletusseadmete käitamine ning lahustite ja teiste toodete kasutamine), reguleerivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus 406/2009/EÜ, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 05.06.2009, lk 136–148), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 26–42).
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Kui riigi kasvuhoonegaaside tegelik heitkogus aastas on väiksem selleks aastaks Euroopa Komisjoni poolt riigile määratud kasvuhoonegaaside heitkoguse piirkogusest ja riik otsustab sõlmida Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase müügilepingu, laekub müügilepingu alusel saadav tulu riigieelarvesse.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(3) Kui riigi kasvuhoonegaaside tegelik heitkogus aastas on suurem selleks aastaks Euroopa Komisjoni poolt riigile määratud kasvuhoonegaaside heitkoguse piirkogusest ja riik otsustab sõlmida Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase ostulepingu, kaetakse ostulepinguga kaasnev kulu riigieelarvest.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase kauplemise tegevusplaan määratakse riigi eelarvestrateegias.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 180. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohased müügilepingud
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(1) Vabariigi Valitsus määrab korraldusega iga Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase müügilepingu alusel saadavate vahendite kasutajaks asjaomase ministri (edaspidi *vahendite kasutaja*) ning vajaduse korral vahendite kasutamise üldtingimused.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korralduse täitmiseks võib vahendite kasutajakehtestada määrusega Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohasest kauplemisest saadud vahendite kasutamise tingimused ja korra.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase müügilepingu alusel saadavate vahendite kasutamiseks ning vahendite suunamiseks keskkonnasäästlikesse projektidesse ja programmidesse võib vahendite kasutaja sõlmida halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kohaldamata nimetatud seaduse § 6 lõiget 2. Halduslepinguga võib muu hulgas üle anda isikutele toetuste andmise ülesande ning selle ülesande täitmiseks vajalike toimingute sooritamise õiguse.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet halduslepingu sõlminud vahendite kasutaja.

(5) Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või esineb muu põhjus, mis takistab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud halduslepingu alusel haldusülesande saanud isikul jätkata haldusülesande täitmist, korraldab haldusülesande edasise täitmise vahendite kasutaja, kes on sõlminud asjaomase halduslepingu.

(6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohasest müügilepingust saadud vahendid suunatakse kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähendavatesse või piiravatesse projektidesse või programmidesse sektorites, mis ei kuulu kauplemissüsteemi.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

§ 181. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohasest kauplemisest saadud vahendite kasutamise tingimused ja kord ning taotleja kohustused
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(1) Käesoleva seaduse § 180 lõikes 2 nimetatud määruses sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohasest kauplemisest saadud vahenditest toetuse andmiseks järgmised andmed:
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]
1) toetuse andmise eesmärk ja toetatavad meetmed;
2) abikõlblikud ja abikõlbmatud kulud;
3) toetuse maksimaalne määr ja omafinantseeringu vajaduse korral selle minimaalne määr;
4) taotlejale esitatavad nõuded;
5) toetuse taotluse kohta esitatavad nõuded;
6) toetuse taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord;
7) toetuse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

(2) Toetuse taotlejale võib kehtestada käesoleva seaduse § 178 lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõudeid ja kohustusi.

§ 182. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohased ostulepingud
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(1) Vabariigi Valitsus volitab korraldusega iga Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohase ostulepingu allkirjastajaks valdkonna eest vastutava ministri ja määrab ostulepingu täitmisest aruandmise korra.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korralduse täitmisel tagab valdkonna eest vastutav minister, et ostulepingu kohaselt suunab tehingus osalev müüjariik müügist saadud vahendid keskkonnasäästlikesse tegevustesse.

4[1]. jagu
Kauplemisskeemide alusel antud toetuse tagasinõudmine

[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 182[1]. Kliimamuutuste leevendamiseks loodud kauplemisskeemide alusel antud toetuse tagasinõudmine

(1) Toetuse andja nõuab toetuse tagasi, kui pärast kliimamuutuste leevendamiseks loodud kauplemisskeemide alusel antud toetuse väljamaksmist selgub, et toetuse saaja:
1) on teadlikult esitanud valeandmeid;
2) ei ole täitnud toetuse väljamaksmise aluseks olevaid nõudeid;
3) ei ole kasutanud toetust sihipäraselt;
4) ei täida toetuse saaja kohustusi.

(2) Toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kümne aasta jooksul toetuse andmise otsuse tegemise päevast arvates.

(3) Riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisel saadud vahenditest, lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadud tulust või Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 kohasel kauplemisel saadud vahenditest antud toetuse tagasinõudmise otsus on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 tähenduses.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(4) Kui toetuse saaja ei ole tagastanud toetuse summat tähtajaks, on ta kohustatud maksma tähtpäevaks tasumata summalt viivist 0,1 protsenti iga toetuse tagasimaksmisega viivitatud kalendripäeva eest, kuid kogusummas mitte rohkem kui tagasinõutav toetuse summa. Toetuse tagasimaksmisel laekunud maksetest loetakse kõigepealt tasutuks viivis, seejärel tagastamisele kuuluv toetus.

(5) Kliimamuutuste leevendamiseks loodud kauplemisskeemide alusel antud toetuse tagasinõudmise ja -maksmise täpsustatud tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

5. jagu
Osoonikihti kahandavate ainete kasutamise reguleerimine

§ 183. Osoonikihti kahandavad ained

Osoonikihti kahandavad ained käesoleva seaduse tähenduses on ained, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1–30) I ja II lisas.

§ 184. Osoonikihti kahandavate ainete käitlemise korraldamine, käitlemine ja käitleja

(1) Keskkonnaministeerium korraldab osoonikihi kaitsmist ja osoonikihti kahandavate ainete käitlemisega seotud tegevust osoonikihi kaitsmise Viini konventsiooni, osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokolli ja Euroopa Liidu osoonikihti kahandavate ainete alaste õigusaktide nõuete kohaselt. Keskkonnaministeerium võib selle ülesande täitmiseks sõlmida halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu riigi omandis oleva äriühinguga, kelle põhitegevus on keskkonnauuringute läbiviimine. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.
[RT I, 22.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Osoonikihti kahandavate ainete käitlemine on käesoleva seaduse tähenduses osoonikihti kahandavate ainete tootmine, kasutamine, sisse- ja väljavedu, turustamine, kogumine, ringlusse võtmine, taastamine, samuti neid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete, seadmete ja mahutite sisse- ja väljavedu, turustamine, paigaldamine, hooldamine, teenindamine, lekkekontroll ja märgistamine.

(3) Osoonikihti kahandavate ainete, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme või mahuti omanik on osoonikihti kahandavate ainete, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme või mahuti käitleja.

§ 185. Osoonikihti kahandavate ainete käitlemise piirang

Osoonikihti kahandavate ainete, neid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete ja seadmete käitlemine on piiratud või keelatud. Nende ainete, toodete ja seadmete Euroopa Liitu sisseveo ning Euroopa Liidust väljaveo loa annab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2009 kohaselt Euroopa Komisjon, küsides nimetatud määruses sätestatud juhtudel Keskkonnaministeeriumi nõusolekut.

§ 186. Pädevusnõuded

(1) Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete, seadmete või mahutite käitlemisega tegeleval isikul peavad olema vajalikud teadmised ja oskused, mille olemasolu tõendab erialast väljaõpet kinnitav dokument.

(2) Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete, seadmete või mahutite käitlemisega tegeleva isiku pädevusnõuded kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(3) Keskkonnaamet kontrollib üheaegselt seadme kontrollimisega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku pädevust tõendava dokumendi olemasolu.

§ 187. Toodete, seadmete ja mahutite märgistamine

Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavad või nendel ainetel põhinevad tooted, seadmed ja mahutid märgistatakse kemikaaliseaduses sätestatud korras, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1005/2009 esitatud nõudeid.

§ 188. Aruandlus osoonikihti kahandavate ainete kohta

Maksu- ja Tolliamet esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 30. aprilliks andmed eelmisel kalendriaastal avastatud osoonikihti kahandavate ainete ebaseaduslike vedude kohta.

6. jagu
Fluoritud kasvuhoonegaasid ja nende käitlemine ning fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide, mahutite ja käitlemistoimingute register

§ 189. Fluoritud kasvuhoonegaasid

Fluoritud kasvuhoonegaasid on käesoleva seaduse tähenduses ained, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.05.2014, lk 195–230) artikli 2 punktis 1.

§ 190. Fluoritud kasvuhoonegaase käsitlevate õigusaktide rakendamise ja aruandluse korraldamine

Keskkonnaministeerium korraldab fluoritud kasvuhoonegaase käsitlevate õigusaktide rakendamist ja riigi aruandlust lähtuvalt kliimamuutuste raamkonventsiooni, Kyoto protokolli ja Euroopa Liidu fluoritud kasvuhoonegaaside alaste õigusaktide nõuetest. Keskkonnaministeerium võib selle ülesande täitmiseks sõlmida halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu riigi omandis oleva äriühinguga, kelle põhitegevus on keskkonnauuringute läbiviimine. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.
[RT I, 22.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

§ 191. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad tooted, seadmed ja süsteemid ning fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemine ja käitleja

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad tooted, seadmed ja süsteemid on kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 nimetatud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad või nende gaaside sisaldamise võimalusega tooted, seadmed ja süsteemid, kaasa arvatud fluoritud kasvuhoonegaaside transpordiks ja hoidmiseks kasutatavad mahutid.

(2) Fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemine on käesoleva seaduse tähenduses kõik toimingud fluoritud kasvuhoonegaasidega, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 ja selle rakendusmäärustes.

(3) Fluoritud kasvuhoonegaaside, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme või süsteemi omanik on fluoritud kasvuhoonegaaside, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme või süsteemi käitleja.

(4) Fluoritud kasvuhoonegaaside, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme või süsteemi käitleja on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 nimetatud käitaja kohustuste eest vastutav isik.

§ 192. Fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingute register

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingute register FOKA (edaspidi *FOKA register*) on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, kuhu koondatakse:
1) andmed kõigi viis või enam tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 artikli 4 lõigetes 1 ja 2 nimetatud toodete, seadmete või süsteemide kasutusvaldkonna, aine koguse, tüübi ja käitlemistoimingute kohta, välja arvatud lõikes 1 nimetatud hermeetiliselt suletud seadmed ja elektrijaotlad ning lõike 2 punktides e ja g nimetatud seadmed;
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]
2) andmed viis või enam tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevaid lahusteid sisaldavate seadmete, nendes sisalduva aine koguse, tüübi ja käitlemistoimingute kohta;
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]
3) andmed kolm või enam kilogrammi osoonikihti kahandavaid aineid sisaldava paikse toote, seadme, süsteemi või mahuti kasutusvaldkonna, aine koguse, tüübi ja käitlemistoimingute kohta;
4) fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide kohta koostatud aruanded.

(1^1) FOKA registri eesmärk on käesoleva seaduse alusel kogutavate fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingutega seotud andmete digitaalses keskkonnas haldamine. Andmete kogumise laiem eesmärk on tagada fluoritud kasvuhoonegaaside ja osoonikihti kahandavate ainete atmosfääri heidetavate koguste vähenemine.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) FOKA registri asutab ning registri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(3) [Kehtetu -RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 193. Fluoritud kasvuhoonegaaside ja osoonikihti kahandavate ainetega seotud andmete FOKA registrisse kandmine

(1) Kõik käesoleva seaduse § 192 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud tooted, seadmed või süsteemid peab käitleja registreerima FOKA registris.

(2) Käitleja peab käesoleva seaduse § 192 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud toote, seadme või süsteemi FOKA registris registreerima kahe nädala jooksul selle paigaldamisest arvates.

(3) Kui viis või enam tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaase või kolm või enam kilogrammi osoonikihti kahandavaid aineid sisaldav toode, seade, süsteem või mahuti on juba FOKA registris registreeritud, peab käitleja selle toote, seadme, süsteemi või mahuti võõrandamise, kasutusvalduse ülemineku või kasutuselt kõrvaldamise ja jäätmekäitlejale üleandmise või mahuti hoiustamise registreerima FOKA registris kahe nädala jooksul asjaomasest toimingust arvates.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(4) Pädev käitlemistoimingu tegija peab viis või enam tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaase või kolm või enam kilogrammi osoonikihti kahandavaid aineid sisaldava toote, seadme, süsteemi või mahuti käitlemistoimingu FOKA registris registreerima viie tööpäeva jooksul toimingust arvates.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(5) Kui viis või enam tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaase või kolm või enam kilogrammi osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavat toodet, seadet või süsteemi ümberehitamise käigus muudetakse, täiendab käitleja FOKA registri koosseisu selle uue toote, seadme või süsteemi andmestikuga kahe nädala jooksul ümberehitamise lõpetamisest arvates.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(6) Fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingute kohta FOKA registrisse andmete esitamise korra ja esitatavate andmete koosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 27.05.2022, 1- jõust. 06.06.2022]

§ 194. Fluoritud kasvuhoonegaase käitleva töötaja kutse- või osakutsetunnistus

(1) Fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisega tegeleval füüsilisel isikul (edaspidi *töötaja*) peab olema käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määruste kohane töötaja sertifikaat või kutse- või osakutsetunnistus.

(2) Kutse- või osakutsetunnistus tõendab töötaja pädevust teha käitlemistoiminguid, mis on nimetatud:
1) komisjoni määruse (EÜ) nr 304/2008, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 842/2006 teatavaid fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate statsionaarsete tuletõrjesüsteemide ja tulekustutitega tegelevate äriühingute ja töötajate sertifitseerimise miinimumnõuded ning vastastikuse tunnustamise tingimused (ELT L 92, 03.04.2008, lk 12–16), artikli 2 lõikes 1;
2) komisjoni määruse (EÜ) nr 306/2008, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 842/2006 seadmetest teatavate fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevate lahustite kokkukogumisega tegelevate töötajate sertifitseerimise miinimumnõuded ja vastastikuse tunnustamise tingimused (ELT L 92, 03.04.2008, lk 21–24), artiklis 1;
3) komisjoni määruse (EÜ) nr 307/2008, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 842/2006 teatavate mootorsõidukite teatavaid fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate kliimaseadmetega tegelevate töötajate koolitusprogrammide miinimumnõuded ja koolitustunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimused (ELT L 92, 03.04.2008, lk 25–27), artiklis 1;
4) komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 2015/2066, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate elektrijaotlate paigaldamise, teenindamise, hooldamise, remondi või kasutuselt kõrvaldamisega või paiksetest elektrijaotlatest fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumisega tegelevate füüsiliste isikute sertifitseerimise miinimumnõuded ja vastastikuse tunnustamise tingimused (ELT L 301, 18.11.2015, lk 22–27), artiklis 1;
5) komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 2015/2067, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 517/2014 miinimumnõuded, mille alusel sertifitseeritakse füüsilisi isikuid seoses fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate paiksete jahutus- ja kliimaseadmete ja soojuspumpadega ning külmikveokite ja -haagiste külmutusseadmetega ning äriühinguid seoses fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate paiksete jahutus- ja kliimaseadmete ja soojuspumpadega, samuti sellise sertifitseerimise vastastikuse tunnustamise tingimused (ELT L 301, 18.11.2015, lk 28–38), artikli 2 lõikes 1.

§ 195. Kutse- või osakutsetunnistuse andmine

(1) Kutsetunnistuse andmisele kohaldatakse kutseseadust käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustest tulenevate erisustega.

(2) Lisaks käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustega sätestatud töötajate miinimumpädevusnõuetele peab fluoritud kasvuhoonegaase käitlev kutse- või osakutsetunnistusega töötaja tundma kutsealaga seotud Eesti õigusakte.

(3) Lisaks kutseseaduses sätestatule peab kutseseaduse §-s 10 nimetatud kutset andev organ vastama sertifitseerimis- ja hindamisasutusele või atesteerimisasutusele kehtestatud nõuetele, mis on kehtestatud käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustega.

§ 196. Vastastikune tunnustamine

Teise Euroopa Liidu liikmesriigi isiku õigust tegutseda Eesti Vabariigis käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustega reguleeritud tegevusvaldkondades tõendab asjaomases liikmesriigis eelnimetatud määruste kohaselt antud töötaja või ettevõtja sertifikaat. Töötaja või ettevõtja sertifikaat peab olema tõlgitud eesti või inglise keelde, välja arvatud juhul, kui dokument on ingliskeelne. Tõlge peab olema vandetõlgi tehtud või tõlke õigsus peab olema notariaalselt kinnitatud.

§ 197. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitlemise loa kohustuslikkus

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitlemise loa (edaspidi *käitlemisluba*) omamine on kohustuslik tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 517/2014 järgmistes tegevusvaldkondades tegutsevatele füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilistele isikutele:
1) fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või nende sisaldamise võimalusega paiksete jahutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade käitlemine;
2) fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või nende sisaldamise võimalusega paiksete tuletõrjeseadmete käitlemine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusvaldkondades on käitlemisluba nõudvateks käitlemistoiminguteks Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 2015/2067 artikli 2 lõikes 2 ja lõike 1 punktides a ja b ning Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 304/2008 artikli 2 lõikes 2 ja lõike 1 punktides a ja b nimetatud toimingud.

§ 198. Käitlemisloa kontrolliese

(1) Käitlemisluba antakse isikule, kelle käsutuses on fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide käitlemiseks käesoleva seaduse §-s 194 nimetatud töötaja sertifikaati või kutse- või osakutsetunnistust omavad isikud ning kes rakendab oma majandus- või kutsetegevuses fluoritud

kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete või süsteemide käitlemiseks vajalikke töövahendeid ja -meetodeid.

(2) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitleja peab vastama Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 2015/2067 artikli 6 lõikes 1 ja Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 304/2008 artikli 8 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

§ 199. Käitlemisloa taotlemine

(1) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatule esitab käitlemisluba taotlev isik loa andjale kirjaliku taotluse järgmiste andmetega:
1) andmed käitlemistoimingute kohta, milleks käitlemisluba taotletakse;
2) andmed töömahu kohta, millest nähtub, et loa taotleja käsutuses on piisav arv käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määruste kohaselt sertifitseeritud töötajaid, et teha käitlemisluba nõudvaid käitlemistoiminguid kirjeldatud töömahus;
3) loa taotleja käsutuses olevate töövahendite loetelu;
4) loa taotleja töömeetodite kirjeldused;
5) taotluse esitamise kuupäev.

(2) Kui loa taotleja soovib teha mitut liiki käitlemistoiminguid ühes tegevusvaldkonnas, tuleb need märkida ühes käitlemisloa taotluses.

§ 200. Käitlemisloas esitatavad andmed ja tingimused

(1) Käitlemisloal märgitakse:
1) käitlemisloa number ja andmise kuupäev;
2) loa andja nimi ja kontaktandmed;
3) käitlemisloa omaja ärinimi, registrikood ja kontaktandmed;
4) käesoleva seaduse §-s 197 nimetatud tegevusvaldkond, käitlemiseks lubatud fluoritud kasvuhoonegaasi kogused seadmetes ja pumpades ning käitlemistoimingud;
5) käitlemisloa taotluse esitamise kuupäev.

(2) Käitlemisloa osaks on käitlemisloa kõrvaltingimused, mille loa andja kehtestab käitlemisloa andmise otsusega ja mida käitlemisloa omaja on kohustatud täitma.

§ 201. Käitlemisloa andmise otsustamine

(1) Käitlemisloa annab Keskkonnaamet.

(2) Loa andja teeb otsuse käitlemisloa andmise või selle andmisest keeldumise kohta kahe kuu jooksul käesoleva seaduse nõuetele vastava taotluse ja kõigi sellele lisatavate dokumentide ning loa taotlejalt käesoleva seaduse alusel täiendavalt nõutud andmete esitamisest arvates.

(3) Kui käitlemisloa taotlust ei vaadata läbi käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaja jooksul, ei loeta tähtaja möödumisel käitlemisluba taotlejale vaikimisi antuks.

§ 202. Käitlemisloa taotlemise ja muutmise täpsustatud kord, käitlemisloa taotluse ja käitlemisloa täpsustatud nõuded

Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitlemisloa taotlemise ja muutmise täpsustatud korra, käitlemisloa taotluse ja käitlemisloa täpsustatud nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 203. Käitlemisloa omajate avalik nimekiri

Käitlemisloa omajate nimekiri ja teave käitlemisloaga lubatud käitlemisvaldkondade ning käitlemistoimingute kohta on avalikult kättesaadav majandustegevuse registri veebilehel.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 204. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavale tootele, seadmele ja süsteemile ligipääsu tagamine
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(1) [Kehtetu -RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme või süsteemi käitleja peab tagama järelevalve teostajatele ligipääsu toote, seadme või süsteemi lahtivõetavatele ühenduskohtadele niivõrd, kuivõrd see on tehniliselt võimalik.

§ 205. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamine

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamine toimub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 artikli 12 kohaselt.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) FOKA registri koodiga fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldava toote, seadme või süsteemi märgis peab olema kantud toote, seadme või süsteemi hooldeavade lähedusse ning olema selgelt loetav kogu aja vältel, kui toode, seade või süsteem sisaldab fluoritud kasvuhoonegaase.

§ 206. Fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemise ja aruandluse nõuded

(1) Fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemise kohta andmeid koondav asutus esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 20. juuniks andmed tema vastutusalas olevates toodetes, seadmetes ja süsteemides sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside koguste ja tüüpide, tootetüüpide ja käitlemise kohta.

(2) Fluoritud kasvuhoonegaaside müüja esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 20. juuniks aruande gaasikoguste ja -tüüpide kohta, mida ta on eelmisel kalendriaastal Eestis turustanud.

(3) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid tooteid, seadmeid ja süsteeme tootev isik esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 20. juuniks aruande eelmisel kalendriaastal tootmises kasutatud gaasikoguste ja -tüüpide, tootmise käigus tekkinud ainekao ning Eestis turustatud tootetüüpide kohta.

(4) Reeder meresõiduohutuse seaduse tähenduses, kelle valduses olnud Eesti Vabariigi lipu all sõitnud laevas sisaldus fluoritud kasvuhoonegaase, esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 20. juuniks aruande eelmisel kalendriaastal tema valduses olnud Eesti Vabariigi lipu all sõitnud laevas kasutusel olnud fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldavates jahutusseadmetes, kliimaseadmetes või tuletõrjeseadmetes sisaldunud fluoritud kasvuhoonegaaside koguste ja tüüpide ning kasutuse käigus tekkinud ainekao kohta.

(5) Raudteeveoettevõtja raudteeseaduse tähenduses, kelle valduses olnud raudteeveeremis sisaldus fluoritud kasvuhoonegaase, esitab Keskkonnaministeeriumile iga aasta 20. juuniks aruande eelmisel kalendriaastal tema valduses olnud raudteeveeremi kohta, mis on registreeritud riiklikus raudteeliiklusregistris ning mida kasutatakse Eestis. Aruandes märgitakse fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate jahutusseadmete, kliimaseadmete või tuletõrjeseadmetega vagunite ja vedurite arv, neis sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside kogused ja tüübid ning kasutuse käigus tekkinud ainekadu.
[RT I, 30.10.2020, 1- jõust. 31.10.2020]

(6) Fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemise ja aruandluse korra, aruannete vormid ning käitlemise kohta andmeid koondavate asutuste loetelu kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

7. jagu
Süsinikdioksiidi kogumine, transportimine ja maapõues säilitamine

§ 207. Süsinikdioksiidi maapõues säilitamine

(1) Süsinikdioksiidi maapõues säilitamine on süsinikdioksiidi juhtimine maa-alustesse geoloogilistesse formatsioonidesse püsiva säilitamise eesmärgil.

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata süsinikdioksiidi sellise maapõues säilitamise suhtes, kus süsinikdioksiidi kogumaht on väiksem kui 100 kilotonni ja säilitamine toimub teadusuuringute ja arendustegevuse raames või uute toodete ja protsesside katsetamise eesmärgil.

§ 208. Maapõues säilitamiseks kogutava süsinikdioksiidi transportimise piirang

Maapõues säilitamiseks kogutavat süsinikdioksiidi ei tohi maapõues säilitamise eesmärgil transportida väljapoole Euroopa Liidu liikmesriikide territooriume, nende majandusvööndeid või mandrilavasid Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni tähenduses.

§ 209. Maapõues säilitamiseks kogutava süsinikdioksiidi transporditorustik

(1) Maapõues säilitamiseks kogutava süsinikdioksiidi transporditorustik (edaspidi *transporditorustik*) on survetorustik ja sellega seotud ehitiste kohakindlalt ehitatud talituslik kogum, mis on vajalik maapõues säilitatava süsinikdioksiidi ülekandeks ja juhtimiseks sobivasse geoloogilisse formatsiooni.

(2) Transporditorustikuks ei loeta käitise asukohas olevat torustikku, mis on vajalik tööstusprotsessist lähtuva süsinikdioksiidi kogumiseks ja kompressiooniks.

§ 210. Transporditorustiku kohta esitatavad nõuded

(1) Transporditorustiku planeerimisele ja ehitamisele kohaldatakse ehitiste planeerimiseks ja ehitamiseks kehtestatud nõudeid.

(2) Transporditorustiku paigaldamisele, kasutusele võtmisele, kasutamisele, ümberehitamisele ja remondile kohaldatakse surveseadmete ohutuse nõudeid.

§ 211. Transporditorustikuga liitumine

(1) Transporditorustikuga liitumine on käitise või transporditorustiku ühendamine teisele isikule kuuluva transporditorustikuga.

(2) Transporditorustiku omanik peab võimaldama talle kuuluva transporditorustikuga liitumist tehniliste võimaluste piires, kui sellega ei seata ohtu olemasolevat transpordijõudlust. Transporditorustikuga liitumise võimaldamisest keeldumist tuleb kirjalikult põhjendada.

(3) Transporditorustiku omanik, kes on tehniliste võimaluste puudumise tõttu liitumisest keeldunud, teeb liitumise võimaldamiseks vajalikud muudatused, kui need on majanduslikult otstarbekad või kui potentsiaalne liituja on nõus nende eest tasuma, tingimusel et see ei avalda ebasoodsat mõju süsinikdioksiidi transpordi keskkonnaohutusele.

(4) Transporditorustiku omanik töötab välja transporditorustikuga liitumise tingimused (edaspidi *liitumistingimused*).

(5) Liitumistingimused peavad:
1) olema läbipaistvad ja üheselt mõistetavad;
2) järgima sarnaste liitujate võrdse kohtlemise põhimõtet;
3) arvestama transporditorustiku tehnilisi võimalusi;
4) arvestama transpordivõrgu omaniku või käitaja nõuetekohaselt põhjendatud mõistlikke vajadusi;
5) arvestama kõigi teiste transpordivõrgu kasutajate ning transpordivõrgustikuga seotud töötlus- või käitlusrajatiste kasutajate huve, keda transpordivõrgustik võib mõjutada;
6) arvestama rahvusvahelisest õigusest või Euroopa Liidu õigusest tulenevat Eesti süsinikdioksiidi vähendamise kohustust, juhul kui Eesti on otsustanud nimetatud kohustust täita süsinikdioksiidi kogumise abil.

(6) Transporditorustiku omanik avaldab oma veebilehel:
1) transporditorustiku tehnilised andmed ja andmed saavutatava transpordijõudluse kohta;
2) liitumistingimused;
3) andmed transporditorustikuga liitumise tasu kujunemise põhimõtete kohta;
4) andmed transporditorustikuga transporditava süsinikdioksiidi säilitamise kohtade ja säilitamise võimsuste kohta.

§ 212. Maapõues säilitamiseks kogutava süsinikdioksiidi koostise kohta esitatavad nõuded

(1) Maapõues säilitamiseks kogutav süsinikdioksiid ei tohi sisaldada lisaaineid, välja arvatud süsinikdioksiidi kogumisel allikast lähtuvad või kogumis- või juhtimisprotsessiga juhuslikult kaasnevad ained ning süsinikdioksiidi liikumise seireks vajalikud indikaatorained.

(2) Käitaja, kes tegeleb süsinikdioksiidi kogumisega, peab vähemalt üks kord kalendrikuus analüüsima muude ainete sisaldust maapõues säilitamiseks kogutavas süsinikdioksiidis, sealhulgas määrama söövitavaks klassifitseeritud ainete sisalduse vastavalt kemikaaliseadusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 136, 29.05.2007, lk 3–280) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1–1355).

(3) Kõigi juhuslike ja lisatud ainete kontsentratsioon peab jääma allapoole taset, mis rikuks säilitamiskoha või asjakohase transpordiinfrastruktuuri terviklikkust ning ohustaks oluliselt keskkonda või inimeste tervist.

§ 213. Aruandlus maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumise ja transpordi kohta

(1) Käitaja, kes tegeleb maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumisega, esitab iga aasta 31. märtsiks Keskkonnaministeeriumile andmed eelmisel kalendriaastal kogutud süsinikdioksiidi koguse, selle mõõtmismeetodite ning keemilise koostise kohta käitiste kaupa.

(2) Transporditorustiku omanik esitab iga aasta 31. märtsiks Keskkonnaministeeriumile andmed eelmisel kalendriaastal tema transporditorustiku kaudu juhitud süsinikdioksiidi koguse ja selle mõõtmismeetodite kohta.

(3) Maapõues säilitamiseks kogutud ja transporditud süsinikdioksiidi kogused määratakse vastavalt komisjoni otsusele 2010/345/EL, millega muudetakse otsust 2007/589/EÜ seoses süsinikdioksiidi kogumisest, transpordist ja geoloogilisest säilitamisest tekkiva kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse suuniste lisamisega (ELT L 155, 22.06.2010, lk 34–47).

§ 214. Suurest põletusseadmest lähtuva maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumise ja transpordi võimalikkuse hindamine

(1) Sellise suure põletusseadme käitaja, mille elektriline nimivõimsus on planeeritud 300 megavatti või enam, esitab enne suurele põletusseadmele ehitusloa saamist Keskkonnaministeeriumile hinnangu selle kohta, kas:
1) süsinikdioksiidi maapõues säilitamiseks sobivad kohad on kättesaadavad;
2) süsinikdioksiidi transport on tehniliselt ja majanduslikult võimalik;
3) süsinikdioksiidi kogumissüsteemi moderniseerimine on tehniliselt ja majanduslikult võimalik.

(2) Keskkonnaministeerium teeb otsuse suurest põletusseadmest lähtuva süsinikdioksiidi kogumise ja transportimise võimalikkuse kohta, võttes aluseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hinnangu ja muu kättesaadava teabe, sealhulgas teabe, mis käsitleb inimese tervist ja keskkonnakaitset.

(3) Kui Keskkonnaministeeriumi otsuse järgi on suurest põletusseadmest lähtuva süsinikdioksiidi kogumine ja transportimine võimalik, tagab suure põletusseadme käitaja, et suure põletusseadme asukohas on piisavalt ruumi süsinikdioksiidi kogumiseks ja kompressiooniks vajalike seadmete jaoks.

§ 215. Süsinikdioksiidi maapõues säilitamisega seotud informatsiooni avalikustamine

Keskkonnaministeerium avalikustab süsinikdioksiidi maapõues säilitamise eesmärgil kogumise ja transpordiga seotud keskkonnateabe oma veebilehel.

§ 216. Heitkoguse ühikute tagastamine

Käesoleva seaduse § 168 lõike 1 alusel kehtestatud lubatud heitkoguse ühikute tagastamise nõuet ei rakendata nende heitkoguste suhtes, mis on tõendatud käesoleva seaduse § 155 lõike 3 alusel kehtestatud korra kohaselt ja transporditud maapõues säilitamiseks käitisesse, millel on selleks kehtiv luba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 05.06.2009, lk 114–135).

8. peatükk
Riiklik järelevalve

§ 217. Riikliku järelevalve teostamine

Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle käesolevas peatükis sätestatud erisusi arvestades teostab Keskkonnaamet.

§ 218. Riiklik järelevalve välisõhus leviva müra üle

Riiklikku järelevalvet välisõhus leviva müra üle teostab Terviseamet.

§ 219. Riiklik järelevalve lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide kohta esitatavate nõuete täitmise üle

Riiklikku järelevalvet lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide kohta esitatavate nõuete täitmise üle teostavad:
1) Keskkonnaamet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide kasutamise kohta esitatavate nõuete täitmise üle;
2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide märgistuse vastavuse kohta esitatavate nõuete täitmise üle jaemüügis;
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]
3) Maksu- ja Tolliamet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide sisseveo kohta esitatavate nõuete täitmise üle;
4) Terviseamet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide märgistuse vastavuse kohta esitatavate nõuete täitmise üle hulgimüügis.

§ 220. Riiklik järelevalve kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise registri üle

[RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

(1) Riiklikku järelevalvet kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise üle kauplemise registris teostab Keskkonnaamet vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/1122.
[RT I, 25.06.2021, 2- jõust. 05.07.2021]

(2) [Kehtetu -RT I, 05.11.2019, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 221. Riiklik järelevalve osoonikihti kahandavate ainete käitlemisnõuete täitmise üle

Riiklikku järelevalvet osoonikihti kahandavate ainete käitlemisnõuete täitmise üle teostavad:
1) Keskkonnaamet – osoonikihti kahandavate ainete käitlemise üle;
2) Maksu- ja Tolliamet – osoonikihti kahandavate ainete, neid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete ja seadmete sisse- ja väljaveo üle;
3) Ravimiamet – osoonikihti kahandavate ainete baasil toimivate dosaatorinhalaatorite üle.

§ 222. Riiklik järelevalve fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisnõuete täitmise üle

Riiklikku järelevalvet fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisnõuete täitmise üle teostavad:
1) Keskkonnaamet – ettevõtja ja tema tegevuse käesolevas seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktides ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 ja selle rakendusmäärustes sätestatud fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisnõuetele vastavuse üle;
2) Maksu- ja Tolliamet – fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide impordi, sealhulgas fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamisnõuete täitmise üle;
3) kutseseaduse §-s 6 nimetatud kutseasutus – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 ning käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustes sätestatud töötajatele kutse andmise nõuete täitmise üle kutseseaduse kohaselt.

§ 222[1]. Riiklik järelevalve väljaspool teed kasutatava liikurmasina sisepõlemismootori üle

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet teeb toote nõutele vastavuse seaduse kohaselt turujärelevalvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1628 kohaldamisalas olevate liikurmasinate sisepõlemismootoritele kehtestatud nõuete üle.
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 223. Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30–32 ja 49–53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Korrakaitseorganil on õigus kasutada müra registreerimiseks mõõtmistulemusi või tehnikavahendeid.

§ 224. Vahetu sunni kasutamine

Keskkonnaametil on lubatud kasutada füüsilist jõudu korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 225. Mõõtmiste tegemine, proovide võtmine ja liikluskorralduse piiramine

(1) Korrakaitseorgan võib käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise tagamiseks teha mõõtmisi ning võtta tasuta proove.

(2) Kütuseproove on õigustatud võtma ka Keskkonnaministeeriumi volitatud akrediteeritud labor.

(3) Välisõhus leviva müra normtaseme ületamise vältimiseks võib kohaliku omavalitsuse üksus liikluskorraldusega piirata mootorsõidukite liikumist oma territooriumil.

§ 226. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 32 000 eurot.

9. peatükk

Vastutus

§ 227. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava või saasteainete heidete vähendamise tegevuskava koostamata jätmine või koostamise ja täitmise kohta esitatavate nõuete rikkumine

(1) Välisõhus lõhnaaine esinemise vähendamise tegevuskava või saasteainete heidete vähendamise tegevuskava koostamata jätmise või koostamise ja täitmise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 228. Õhusaasteloata või registreeringuta tegevus või õhusaasteloa nõuete rikkumine

(1) Saasteainete ilma õhusaasteloata või registreeringuta paiksest heiteallikast välisõhku väljutamise eest, kui luba või registreering on nõutav, või loa või registreeringu nõudeid rikkudes, –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 229. Õhusaasteloa omaja, keskkonnakompleksloa omaja või registreerimiskohustusega käitaja kohustuste täitmata jätmine

(1) Õhusaasteloa omaja, keskkonnakompleksloa omaja või registreerimiskohustusega käitaja kohustuste täitmata jätmise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 13 000 eurot.

§ 230. Töötamine saasteainete püüdeseadmeta või rikkis püüdeseadmega

(1) Töötamise eest saasteainete püüdeseadmeta või rikkis püüdeseadmega, kui õhusaasteluba nõuab saasteainete püüdmist või kui see on kavandatud ehitusprojektis –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 231. Paikse heiteallika heite piirväärtuste ületamine

(1) Paikse heiteallika heite piirväärtuste ületamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 232. Liikuva heiteallika kohta kehtestatud nõuete rikkumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud nõuetele mittevastava liikuva heiteallika tootmise, Eestisse sisseveo, töötava mootoriga masinate Eestist läbiveo või Eestis väljaspool teid kasutamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 13 000 eurot.

§ 233. Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide, mille lenduvate orgaaniliste ühendite sisaldus ei vasta piirnormidele, ebaseaduslik turustamine ning kasutamine

(1) Lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide, mille lenduvate orgaaniliste ühendite sisaldus ei vasta piirnormidele, turustamise või kasutamise eest ilma loata või loa nõudeid rikkudes –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 234. Bensiini veo ning terminalides ja teenindusjaamades hoidmise nõuete rikkumine

[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

(1) Bensiini veo ning terminalides ja teenindusjaamades hoidmise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 235. Kütuste kohta kehtestatud nõuete rikkumine

(1) Vedelkütuste ja biokütuste kohta kehtestatud keskkonnanõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 235[1]. Kütuse elutsükli jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise osakaalu kohustuse täitmata jätmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 123[1]sätestatud kütuse elutsükli jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise osakaalu nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 03.07.2017, 4- jõust. 13.07.2017]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 10 000 000 eurot.
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 13.06.2020]

§ 236. Osoonikihi kaitsmise eesmärgil keelatud ainete, neid aineid sisaldava või nendel ainetel põhineva toote, seadme ja mahuti ebaseaduslik käitlemine

(1) Osoonikihi kaitsmise eesmärgil keelatud ainete ebaseadusliku kogumise, ringlusse võtmise, taastamise, neid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete, seadmete või mahutite ebaseadusliku paigaldamise, hooldamise, teenindamise, lekkekontrolli või märgistamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.

§ 237. Lubatud heitkoguse ühikutega kauplemissüsteemi nõuete rikkumine

(1) Lubatud heitkoguse ühikutega kauplemissüsteemi nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 237[1]. Meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seire- ja aruandlusnõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.05.2015, lk 55–76), kehtestatud laevade süsinikdioksiidi heitkoguste seire- ja aruandlusnõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 16 000 eurot.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 30.06.2019]

§ 238. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide kasutamise nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 kohaste fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 16 000 eurot.

§ 239. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide lekke vältimise, lekkekontrolli tegemise ning lekke piiramise nõuete rikkumine
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014, Euroopa Komisjoni määruses (EÜ) nr 1497/2007, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 842/2006 standarditud lekkekontrolli nõuded teatavaid fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele statsionaarsetele tuletõrjesüsteemidele (ELT L 333, 19.12.2007, lk 4–5), ja Euroopa Komisjoni määruses (EÜ) nr 1516/2007, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 842/2006 standarditud lekkekontrolli nõuded teatavaid fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele statsionaarsetele jahutus- ja kliimaseadmetele ning soojuspumpadele (ELT L 335, 20.12.2007, lk 10–12), kehtestatud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide lekke vältimise, lekkekontrolli tegemise ja lekke piiramise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 240. Toodetest, seadmetest ja süsteemidest fluoritud kasvuhoonegaasi kogumise nõuete täitmata jätmine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 kehtestatud fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide käitlemisel neis sisalduva aine viivitamata kogumise asemel selle atmosfääri paiskamise eest ning korduvtäidetava või ühekordselt täidetava mahuti kasutusea lõppedes selles sisalduva jääkgaasi nõuetekohase kogumise nõude rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 241. Fluoritud kasvuhoonegaaside hävitamise nõude rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 kohaste fluoritud kasvuhoonegaaside hävitamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 16 000 eurot.

§ 242. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamise nõuete rikkumine

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamise nõuete, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 ning Euroopa Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 2015/2068 kehtestatud fluoritud kasvuhoonegaaside märgistamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 16 000 eurot.

§ 243. Fluoritud kasvuhoonegaaside alase aruandluse nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 ja Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 1191/2014, millega määratakse kindlaks fluoritud kasvuhoonegaase käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 artiklis 19 osutatud aruande vorm ja esitusviis (ELT L 318, 05.11.2014, lk 5–20), kehtestatud fluoritud kasvuhoonegaaside alase aruandluse nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 16 000 eurot.

§ 244. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide ebaseaduslik turustamine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 517/2014 ja Euroopa Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 2016/879, millega kehtestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 517/2014 üksikasjalik kord seoses fluorosüsivesinikega täidetud jahutusseadmete, kliimaseadmete ja soojuspumpade turulelaskmiseks vajaliku vastavusdeklaratsiooniga ning selle deklaratsiooni tõendamisega sõltumatu audiitori poolt (ELT L 146, 03.06.2016, lk 1–5), kehtestatud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide turulelaskmise piirangute rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 245. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide käitlemine sertifitseerimata töötaja või ettevõtja poolt

(1) Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitlemise eest, kui seda teeb sertifitseerimata töötaja, –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 246. Maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumise ja transportimise nõuete rikkumine

(1) Maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumise ja transportimise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 247. Osoonikihti kahandavate ainete või fluoritud kasvuhoonegaasidega seotud andmete FOKA registrisse kandmise nõuete rikkumine

(1) Osoonikihti kahandavate ainete või fluoritud kasvuhoonegaasidega seotud andmete FOKA registrisse kandmise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

§ 247[1]. Külmveokite ja -haagiste fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate jahutusseadmete andmete säilitamise nõude rikkumine

(1) Külmveokite ja -haagiste fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate jahutusseadmete kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014 artiklis 6 nimetatud andmete säilitamise nõude rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 248. Müra normtaseme ületamine

(1) Müra normtaseme ületamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 249. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 227–232, 234, 235, 235[1], 237, 237[1]ja 245–247[1]sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja on Keskkonnaamet.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 30.06.2019]

(2) Käesoleva seaduse §-s 233 sätestatud väärteo kohtuvälised menetlejad on:
1) Keskkonnaamet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide kasutamise kohta esitatavate nõuete rikkumise korral;
2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide jaemüüginõuete rikkumise korral;
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]
3) Maksu- ja Tolliamet – lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide sisseveo kohta esitatavate nõuete rikkumise korral;

4) Terviseamet – hulgimüügis olevate lenduvaid orgaanilisi ühendeid sisaldavate värvide ja muude pinnakattevahendite ning sõidukite viimistlusmaterjalide kohta esitatavate nõuete rikkumise korral.

(3) Käesoleva seaduse §-s 236 sätestatud väärteo kohtuvälised menetlejad on:
1) Keskkonnaamet – osoonikihti kahandavate ainete käitlemise nõuete rikkumise korral;
2) Maksu- ja Tolliamet – osoonikihti kahandavate ainete, neid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete ja seadmete sisse- ja väljaveo nõuete rikkumise korral;
3) Ravimiamet – osoonikihti kahandavate ainete baasil toimivate dosaatorinhalaatorite nõuete rikkumise korral.

(4) Käesoleva seaduse §-des 238–244 sätestatud väärteo kohtuvälised menetlejad on:
1) Keskkonnaamet – ettevõtja ja tema tegevusega põhjustatud käesolevas seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktides ning käesoleva seaduse § 191 lõikes 2 nimetatud Euroopa Liidu määrustes sätestatud fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisnõuete rikkumise korral;
2) Maksu- ja Tolliamet – fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide sisse- ja väljaveo, sealhulgas fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide märgistamisnõuete rikkumise korral.

(5) Käesoleva seaduse §-s 248 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Terviseamet.

10. peatükk
Rakendussätted

1. jagu
Seaduse rakendamine

§ 250. Müra kaardistamine ja müra vähendamise tegevuskava koostamine

(1) Kohaliku omavalitsuse üksused koostavad käesoleva seaduse § 63 lõikes 1 nimetatud välisõhu mürakaardi hiljemalt 2019. aasta 30. juuniks ja § 63 lõikes 5 nimetatud müra vähendamise tegevuskava 2020. aasta 30. juuniks.

(2) Strateegilise mürakaardi koostaja koostab ja avalikustab käesoleva seaduse § 64 lõikes 1 nimetatud strateegilise mürakaardi hiljemalt 2017. aasta 30. juunil ning selle alusel koostatud müra vähendamise tegevuskava hiljemalt 2018. aasta 18. juulil.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 251. Lõhnaaine esinemise hindamise nõude järgimata jätmine kanalisatsiooniehitise kujas

Käesoleva seaduse § 68 lõike 1 alusel kehtestatava määruse kohast lõhnaaine esinemise hindamist ei teostata kanalisatsiooniehitise kujas.

§ 252. Seaduse rakendamine registreeringu kohustusega käitisele

Käesoleva seaduse 4. peatüki 1. jao 1. jaotises sätestatud nõudeid rakendatakse käitise suhtes alates 2018. aasta 1. jaanuarist.

§ 253. Pidevseire andmete õhukvaliteedi hindamise andmekogusse reaalajas edastamine

Käesoleva seaduse § 102 lõikes 5 sätestatud pidevseire andmete õhukvaliteedi hindamise andmekogusse reaalajas edastamise nõuet rakendatakse hiljemalt 2018. aasta 1. juulist.

§ 253[1]. Õhusaasteainete vähendamise programmi esitamine Euroopa Komisjonile

Keskkonnaministeerium esitab esimese õhusaasteainete vähendamise programmi Euroopa Komisjonile 2019. aasta 1. aprilliks.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 253[2]. Käesoleva seaduse § 108[1] rakendamine

Et teha kindlaks, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osas sätestatud asjakohased tingimused on täidetud, loetakse, et saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused aastateks 2020–2029 kehtestati 2012. aasta 4. mail.
[RT I, 26.06.2018, 7- jõust. 01.07.2018]

§ 254. Välisõhu kaitse seaduse kohaldamine

(1) Välisõhu kaitse seaduse § 120[7] lõike 2 alusel kehtestatud määrusedjäävad kehtima kuni riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadud vahendite kasutamise lõpuni.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist välisõhu kaitse seaduse alusel antud load kehtivad kuni kehtivuse või tähtaja lõpuni, nende muutmiseni või kehtetuks tunnistamiseni.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist välisõhu kaitse seaduse alusel sõlmitud halduslepingud kehtivad kuni tähtaja lõpuni, kohustuse täitmiseni või lepingu lõpetamiseni.

(4) Käesoleva seaduse jõustumisel pooleliolevad õhusaasteloa taotlemise menetlused viiakse lõpuni välisõhu kaitse seaduses sätestatu kohaselt. Muud käesoleva seaduse jõustumisel pooleliolevad haldusaktide taotlemise menetlused, mis on algatatud välisõhu kaitse seaduse alusel, viiakse lõpuni käesolevas seaduses sätestatu kohaselt.

(5) Enne käesoleva seaduse jõustumist välja antud õhusaaste- ja keskkonnakomplekslubades kajastatud lenduvate orgaaniliste ühendite lubatud aastased heitkogused summeeritakse, kui need ühendid ei kuulu käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud määruse reguleerimisalasse.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 254[1]. Välisõhu kaitse seaduse alusel kliimamuutuste leevendamiseks loodud kauplemisskeemide alusel antud toetuse tagasinõudmine

Kuni 2016. aasta 31. detsembrini kehtinud välisõhu kaitse seaduse alusel riigi lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisel saadud vahenditest, lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadud tulust või jagatud kohustuse otsuse kohasel kauplemisel saadud vahenditest antud toetuse tagasinõudmisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 182[1] lõigetes 1–3 sätestatut ning § 182[1] lõike 5 alusel kehtestatud tingimusi ja korda.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 254[2]. Varasemad toetuse tagasinõudmise otsused täitedokumendina

(1) Käesoleva seaduse § 182[1] lõikes 3 ja §-s 254[1] sätestatud täitedokumendina käsitatakse ka toetuse tagasinõudmise otsuseid, mis on tehtud toetuse kohta, mis on antud kuni kolm aastat enne käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Käesoleva seaduse §-s 254[1] ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kehtiva toetuse tagasinõudmise otsuse võib esitada sundtäitmiseks, kui otsuse teinud haldusorgan on kohustatud isikule andnud otsuse vabatahtlikuks täitmiseks 30 kalendripäeva ning isik ei ole selle aja jooksul otsust täitnud.
[RT I, 03.07.2017, 5- jõust. 13.07.2017]

§ 254[3]. Kauplemissüsteemi heitkoguse lubade kehtetuks tunnistamine

Enne 2020. aasta 1. jaanuari käesoleva seaduse § 144 alusel välja antud kauplemissüsteemi heitkoguse load kehtivad nendes märgitud kehtivusaja lõpuni või nende kehtetuks tunnistamiseni. Load tunnistab kehtetuks loa andja ja loale märgitud andmed kantakse paikse heiteallika käitaja keskkonnakompleksloale või keskkonnaloale.
[RT I, 21.12.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

2. jagu
Seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine

§ 255.–§ 268.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

3. jagu
Seaduse jõustumine

§ 269. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2017. aasta 1. jaanuaril.

[1]Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/63/EÜ bensiini säilitamisel ja selle terminalidest teenindusjaamadesse jaotamisel lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) heitkoguste kontrollimise kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 24–33);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1998/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi ning nõukogu direktiivi 93/12/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 350, 28.12.1998, lk 58–68);

nõukogu direktiiv 99/32/EÜ, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ (EÜT L 121, 11.05.1999, lk 13–18), muudetud direktiiviga 2005/33/EÜ (ELT L 191, 22.07.2005, lk 59–69), muudetud direktiiviga 2009/30/EÜ (ELT L 140, 05.06.2009, lk 88–113);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 99/94/EÜ, milles käsitletakse kütusesäästuga ja süsinikdioksiidi heitmetega seotud andmete tarbijale kättesaadavust uute sõiduautode turustamisel (EÜT L 12, 18.01.2000, lk 16–23);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta (EÜT L 309, 27.11.2001, lk 1–21);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/49/EÜ, mis on seotud keskkonnamüra hindamise ja kontrollimisega (EÜT L 189, 18.07.2002, lk 12–25);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/17/EÜ, millega muudetakse direktiivi 1998/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta (ELT L 76, 22.03.2003, lk 10–19);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/30/EÜ, millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris (ELT L 123, 17.05.2003, lk 42–46);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32–46);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/42/EÜ teatavates värvides, lakkides ja sõidukite taasviimistlustoodete orgaanilistes lahustites kasutamise tulemusena tekkivate lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste piiramise kohta, millega muudetakse direktiivi 99/13/EÜ (ELT L 143, 30.04.2004, lk 87–96);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/101/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega loodi ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem, võttes arvesse Kyoto protokolli projektimehhanisme (ELT L 338, 13.11.2004, lk 18–23);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/107/EÜ arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus (ELT L 23, 26.01.2005, lk 3–16);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/55/EÜ liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, mis käsitlevad meetmeid, mida võetakse sõidukite diiselmootoritest eralduvate gaasiliste ja tahkete osakeste heitmete vastu ning sõidukites kasutatavatest maagaasil või veeldatud naftagaasil töötavatest ottomootoritest eralduvate gaasiliste heitmete vastu (ELT L 275, 20.10.2005, lk 1–163), muudetud direktiiviga 2006/51/EÜ (ELT L 152, 07.06.2006, lk 11–21);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.06.2008, lk 1–44);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/101/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et lisada lennutegevus ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (ELT L 8, 13.01.2009, lk 3–21);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (ELT L 140, 05.06.2009, lk 63–87);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 05.06.2009, lk 114–135);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/30/EÜ, millega muudetakse direktiivi 98/70/EÜ seoses bensiini, diislikütuse ja gaasiõli spetsifikatsioonidega ja kehtestatakse kasvuhoonegaaside heitkoguste järelevalve ja vähendamise mehhanism ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 1999/32/EÜ seoses siseveelaevades kasutatava kütuse spetsifikatsioonidega ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 93/12/EMÜ (ELT L 140, 05.06.2009, lk 88–113);
nõukogu direktiiv (EL) 2015/652, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta (ELT L 107, 25.04.2015, lk 26–67);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta (ELT L 313, 28.11.2015, lk 1–19);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1–31);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, ning otsust (EL) 2015/1814 (ELT L 76, 19.03.2018, lk 3–27);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209).
[RT I, 03.06.2020, 1- jõust. 01.07.2021]